

पंक्ति श्री लावण्य समय विरचित
महा प्रज्ञाविक
विमल मंत्रीनो रास.

आ ग्रंथनी प्रथमावृत्तिने
यथामति संशोधन करी
श्रावक ज्ञीमसिंह माणके
श्री मुंबापुरी मध्ये

मांस्वी-मुंगरी छीट घर नं० ३५०-३५१ मां
आवेला स्वधर्मनिष्ठ प्रेसमां द्विवेदी
गिरिजाशंकर काशीरामे ठाप्युं.

संवत् १९६७ सने १९११

॥ श्री जिनेन्द्राय नमः ॥

॥ अथ ॥

॥ विमल मंत्रिनो रास प्रारच्यते ॥

॥ तत्र ॥

॥ खंरु पहेलो ॥

॥ मंगलाचरण ॥

आदि जिनवर आदि जिनवर प्रथम प्रण-
मेस, अंबाई धुरि अर्बुदा सकल देवि श्रीमात
ध्याजं; पुमावई चक्केसरी वाग वाणि गुण रंगे
गाजं ॥ सहगुरु आणा सिर धरी आलस अ-
खगो करेस, कहे कविअण हुं विमल मते विमल
प्रबंध रचेस ॥ १ ॥

॥ ढाल १ ॥ चोपाई ॥

सरसति वरसति वाणी सार, कहे कविअण
मुज तसु आधार; सरसति विण जे बोद्ध्या

बोल, ते प्रमाण नवि चडे नटोल ॥ १ ॥ नवे
 खंरु जोज्यो निर्मला, विमल कीर्तिगुण गंगा-
 जला; नोनग लहिर वीर विख्यात, गायसुं वि-
 मल मंत्रिनी वात ॥ २ ॥ ब्रह्मानी बेटी सर-
 स्वती, गौर वर्ण चाले मलपती; कमल कमंरुल
 विणा हाथ, पुस्तक परठिजं दक्षिण हाथ ॥३॥
 उर मोटो मुगताफल हार, पाए नेउर रणऊण-
 कार; काने कुंरुल वेणीदंरु, लीला मोह्युं जेणे
 ब्रह्मंरु ॥ ४ ॥ रतने जडी रूमी राखडी, लोचन
 जिशां कमल पांखमी; निर्मल नाशा तिलनुं
 फूल, दंत तणुं कुण करसे मूल ॥ ५ ॥ राता
 अथर ते विडु मरोल, जाणे जीह ते अमीनो
 घोल; चंदलमें जीतलुं मयंक, कटि जीणो
 लाखीणो लंक ॥ ६ ॥ उन्नत पीन पयोधर कुंज,
 सदली साथल कदली थंज; फाली चोली सवि
 सिणगार, जाणे वीज तणो ऊवकार ॥ ७ ॥
 वाहन हंस विश्व विख्यात, ते सरसति त्रिचुव-
 ननी मात; विण सरसति नवि कहीये जाण,

सरसति विण नही वेद पुराण ॥ ७ ॥ विनय
 विवेक वक्रा आचार, लक्षण लक्षण लोक विवहार,
 माई अंकनी एककला, सरसति विण (ते)
 थाये आकला ॥ ८ ॥ आगे सिद्ध अनंता थया,
 सरसति विण सिद्धे नवि गया; सरसति विण
 न लाध्यां ज्ञान, विण सरसति नवि पामे मान
 ॥ १० ॥ सरसति मुगति तणुं ठे बीज, कूमुंदुवे
 तो आपुं धीज; ठ दरशण पाखंरु ठन्नवे, ते
 सघलां सरसतिने कवे ॥ ११ ॥ जेहने वयणे
 सरसति वास, ते खाये गिरुआना ग्रास; जेहने
 सरसति मुखने मिद्वि, ते मूरखमांथा जाये
 टली ॥ १२ ॥ सरसति माने मोटा राय, सर-
 सति विण नाणुं न कहाय; मांहि लखमी हुए
 खरी, न हुए सरसति जो सिर धरी ॥ १३ ॥
 नरह जेद पिंगलनी वाण, तर्क ठेद ज्योतिषनी
 खाण; धर्म कर्म बोढ्यां संसार, ते सवि सरस-
 तिने आधार ॥ १४ ॥ तुं नारति तुंहिज नग-

(४)

वती, तुं पदमा तुं पदमावती; तुं योगिणि तुं
ज्वालामुखी, तहारे तेजे त्रिभुवन सुखी ॥ १५ ॥

॥ डुहा ॥

सायर जल लवथी अधिक, ते तारो चंडार;
चूठी कविजन कोरिने, कूणे न लखो पार ॥ १ ॥
सवि कहिने दिये वयणरस, तें आप्यां आचरण;
कविजन बेठा केलवे, ते हेतेता वर्ण ॥ २ ॥ ताहरी
परि तुंहिज लहे, तुज चरणे मुज वास; मुनि
खावण्यसमय जणे, पूरे मनची आस ॥ ३ ॥
करजोमी एतुं कहुं, अहनिश करवी सार; रखे
मात अधवच रहे, विमल रास विस्तार ॥ ४ ॥
अली न जंपुं आस तुं, (अने) माया न करुं
मात; कांइ जे अहर हुं कवु, ते सवि तुज पसाय
॥५॥ अणजाणतो अनेक परे, जं जं बोले बाल;
माता मुख हुलावती, तं तं करे रसाल ॥६॥ कहे
सरसति वलतुं वयण, जगत म आणिस चांत;
विमल मंत्रि गुण गायतां, हुं आविश एकांत ॥७॥

(५)

श्रंगज तोरे श्रवतरी, बोलि सुवर्ण विशाल; नव
नव वाणी वयण रस, पूरीश तारी आस ॥ ७ ॥
कवण विमल ते किहां हुं, बोलुं तसु उतपत्त;
धर्म काज कीधां जिशां, चतुर सुणो एक चित्त
॥ ८ ॥ चिहुंसें जोयण आपणे, जोयण एक प्रमाण;
जोयण लाख जे देवकां, जंबू द्वीप वखाण ॥ ९ ॥

॥ ढाल ॥ १ ॥ चोपाई ॥

जरत खंरु बाहिर जयवंत, सोवनमय पर्वत
हिमवंत; एक सहस्र बावन जोयणे, बार कला
पुहलपण गणे ॥ १ ॥ शत योजन ऊंचो ते होय,
तसु उपरे पदम ड्रह जोय; निर्मल जल हीरो-
दक जिसुं, दश जोअण ते उंरुं इसुं ॥ २ ॥ पंच
सयां पुहलुं मंडाण, जोअण सहस्र लंब परिमाण;
तेहनुं वारि न विणसे किमें, तलि तास पेखो
वज्रमें. ॥ ३ ॥ तेणे पद्म ड्रह लखमी तणे, कनक
कमल ठे कविजन जणे; वास तणो तिहां स-
यल विवेक, लांबुं पहोळुं जोअण एक ॥ ४ ॥

जलमांहिं दश जोअण रह्युं, दोई कोस जल
उपर कह्युं; परिधि जोअण त्रण जाजी लही,
नीरज मूल वज्रमें सही ॥ ५ ॥ रिष्ट रत्न मइ
कांडुं घड्युं, नाख रत्न वैमुर्ये जड्युं; बाहिरच्यं-
तर वर्ण विचित्र, कनक रत्न मइ बोढ्यां पत्र ॥
॥ ६ ॥ रक्त वर्ण जिसि वर्णिका, कोस रूप सोहे
कर्णिका; लंब पुहल बोढ्या दोइ कोस, उंचपणे
एकज बोलेस ॥ ७ ॥ सोइ चक्रेसरि वृत्ताकार,
त्रण कोस जाजा विस्तार; कमल कर्णिका विच
अजिराम, लखमी वास जवन ते ठाम ॥ ८ ॥
कोस लंब पुहलपण आध, उणुं कोस उंच ते
लाध; कमला मंदिर वस्काणीये, त्रण बार त्रिहुं
दिशि जाणियें ॥ ९ ॥ उत्तर दक्षिण पूरव जणुं,
पंच पंच शत उंचा धणु; धनुष अढीसैं पुहलां
बार, बोढ्युं त्रिहुंदिशि तणुं विस्तार ॥ १० ॥
जवनमध्य मणिमयकोटनी, (तिहां) शय्यायें श्री
देवी चडी; दीनकरनी परें तेजे तपे, त्रिहुं
जवन चाले नवि ठपे ॥ ११ ॥ वरुे कमल श्री

रहे रखवाल, त्रीस सहस सुर जाकजमाल; सोल
 सहस कमल कुंरली, आगल त्रण वलय ठे
 वली ॥ १९ ॥ पहेले वलये लाख बत्रीस, बीजे
 वलये लाख चालिस; त्रीजे कमल लाख अड-
 ताल, रहे सुर सेवक मंदिर माल ॥ २० ॥ ए
 आगमनुं एहवुं मतुं, ए बोद्वुं ठे सवि शास्वतुं;
 कहुं कमल सवि थयां जेटलां, सावधाने सुण-
 ज्यो तेटलां ॥ २१ ॥ एक कोड बीस लाख व-
 खाण, उपर सहस पंचास प्रमाण; एकसो बीस
 अधिक वली जोय, लाठि कमल सवि संख्या
 होय ॥ २२ ॥ इणी परे लखमी देवी तणी,
 कवि कहे अवर ऋद्धि ठे घणी; एक वार कृत-
 युग अवतार, संपर्त सुर लोक मजार ॥ २३ ॥
 ईडे तव अर्धासन दीध, मात मया अम उपर
 कीध; कदपवृद्ध कुसमांची माल, लखमी कंठ
 ठकी सुरसाल ॥ २४ ॥ आद्वुं बीकुं जे कर तणुं,
 ईद्राणी गुण गाये घणुं; अति सनमानी पाठी
 वले, पनी माल दीठी तरू तले ॥ २५ ॥ विमल

(९)

माल परिमल विस्तरे, जमर जला गुंजारव करे;
लखमी जाणे अति अजिराम, ए कांई ठे उत्तम
ठाम ॥ २६ ॥ महारी माल न त्रुटे किमें, जो
त्रटक त्रूटी ईणे समे; कांई महिमा थानक तणो;
लेइ परिवार रही आपणो ॥ २७ ॥ दिशि दे-
खीने वाध्यो मोह, थानक प्रत्ये चडाव्यो सोह;
देव प्रत्ये दीधो आदेश, नीपाठ गढ पोल प्रवेश
॥ २८ ॥ वारू वन वामी अजिराम, वाव सरो-
वर सुंदर ठाम; मंदिर मोटां कीधां घणां, जाली
गोख जमित बारणां ॥ २९ ॥ सप्त चूमि सोहे
आवास, मांहिं व्यवहारीना वास; घरसुंदरी
मुख मीठी जाख, जाणे साकर सरसी द्राख ॥
॥ ३० ॥ सरली सेरी नवि सांकडी, खाई
वलिणि वली वांकडी; चउरासी चहुटे मंमाण,
मांरुवीआ ते मागे दाण ॥ ३१ ॥ जिनप्रासादे
मन मोहीये, नाटक नाच गीत सोहीये; साल
दाख जोजन घृत घोळ, बेठा करे कथा कल्लोळ ॥
॥ ३२ ॥ रामा रंग रमे सोगठे, देतां दान न

चाजे हठे; नाचे रंज तिलोत्तम जोड, कुतिगि-
 आनां पढोंचे कोड ॥ ३३ ॥ पंच शब्द वाजे
 निसान, नगर सवे मुकाव्यां मान; लोक तणुं
 नवि लहिये पार, वस्थुं नगर नव जोअण बार ॥
 ॥ ३४ ॥ मणि माणिक सोनानी कोड, जरीआं
 घर नवि दीसे खोरु; राज लोक राजा थापीयो,
 पुण्यवस लोक पाटण थापीयो ॥ ३५ ॥ ईद
 चंद नर नायक तणां, आव्या वली वधावा
 घणा; उडी गूमी गयणि अनेक, तलीआ तोरण
 तणा विवेक ॥ ३६ ॥ देव छुंदजि जग वागी
 जाम, प्रगटथुं पुण्यपाल तव नाम; वासी नगर
 लाठि मन हसी, पदम ड्रहे जइ वासे वसी ॥
 ॥ ३७ ॥ कोइ नवि मागे नर कहि कन्हे, घर
 जईने कीजे विनये; मंदिर तेडी दीजे दान,
 जुठ उत्तम युगतणुं मंराण ॥ ३८ ॥ वोढ्यां
 वरस सतर जो लाख, उपर सहस अठावीस
 चाख; कालें कृतयुग आठो कयों, त्रेतायुग त्रिजु-
 वन विसतर्यो ॥ ३९ ॥ लाखमी लीला दिन

नीगमें, कृतयुग पूरो जाण्यो जिमें; रमल चम्मे
 मन चावे जिहां, त्रेतामांहीं पधार्या तिहां ॥४०॥
 मणि माणिक रत्नावली जड्यो, त्रूद्यो हार
 चूमि जई पड्यो; रट्यां रतन नगरीमां गयां,
 लेतां लोक अखुटी थयां ॥ ४१ ॥ एक रुमां ने
 रलीआमणां, लीला लखमी दीधां घणां; अवर
 लोक आवे उलट्यां, वीणे वेग न दीसे घट्यां
 ॥ ४२ ॥ घर बेठां देशाउर फट्यां, रतन अमु-
 लिक आवी मट्यां; कइरे प्रगट्यो वयरागर ठाम,
 रत्नपुर ए रुमुं नाम ॥ ४३ ॥ बार लक्ष सहस
 ठप्पनवे, त्रेता धरसज एतां वहे; घर आव्या
 देई बहु मान, त्रेता युगमां दीजे दान ॥ ४४ ॥
 बेठी लाठ दिमाने चडी, जोजं नगर घनी
 अधघडी; करजोनी पाय लागे राय, पाठी पदम
 सरोवर जाय ॥ ४५ ॥ त्रेता युग थयो विसराळ,
 आव्यो छापर परुतो काल; महारुं नगर रखे
 सीदाय, लाठि पुहति तिणे ठाय ॥ ४६ ॥ जय
 जयकार हूँ जगमांही, प्रगट पधार्या लखमि

माय; दानी मानी ज्ञानी लोक, थानक थानक
मलीआ थोक ॥ ४७ ॥ लिजे किजे बहु जेटणां,
मणि माणक बहु मूलां घणां; जरी ढाब कुस-
मांची कोरु, श्री जेटी सज्जन करजोड ॥ ४८ ॥
माता जले पधार्यां तुह्ये, आज सनाथ थया तुं
अह्ये; नालिकेर नारंगि द्राख, महेदियां फल
फोफलना लाख ॥ ४९ ॥ मेवा मोदकनां माटलां,
चंदन चूआनां वाटलां; पान पुराणा नागरवेल,
वाही अगार कपूरि रेल ॥ ५० ॥ श्री संतोषी
जगतें करी, कंठ हुंती जे माला धरी; ते आली
आसिका विशाल, श्री थिर थाप्या श्रीश्रीमाल
॥ ५१ ॥ वेगे वधावी हरखी सिरी, पुहती पदम
सरोवर पुरी; माल एक ने महाजन बहु, वदे
वाद जन जोई सहु ॥ ५२ ॥ एक जणे नहीं
आपुं अह्यो, एक जणे नवि लेशो तुह्यो; एक जणे
वरि माहरुं करुं, पण हुं पाठो नहीं उंसरुं ॥ ५३ ॥
जेट तणुं जिहां लागु लाग, एक जणे अह्य शीषु-
जाग; स्यां मोटां स्यां नान्हां बाल, जागे जलति

लेशुं माल ॥ ५४ ॥ एक जणे कटका किम
 थाय, एक जणे ए लेसे राय; जेट जेट जु न
 कहत अह्मे, तो किम लखमी जेटत तुह्मे ॥५५॥
 एक जणे सहु आव्युं साथ, माल समरपी
 महारे हाथ; महारे मस्तक मोटुं कर्म, सवि कहिने
 मन लागो मर्म ॥ ५६ ॥ जटकी जटकी उव्यो
 साथ, माल जणी के वाहे हाथ; वडा जणी जो
 दीधी शोज, तुज डोकरने वाध्यो लोज ॥ ५७ ॥
 चारवहा सिर महेद्वयो चार, तो शुं चारवहां
 जंमार; वडो करी बेसार्यो आज, तो शुं तुह्म-
 घर आव्युं राज ॥५८॥ हाथे हुई अंगुलकी चार,
 अंगुठो पांचमो विचार; एक एक विण न सरे
 काज, पांच तणे मेलावे राज ॥ ५९ ॥ हाक्यो
 ताम हसीने रह्यो, बुद्धिविण बोल वरांसे कह्यो;
 वरुपणथिकु वरांशो मूल, हुं महाजनना पगनी
 धूल ॥ ६० ॥ बोले बोले वाधे राड, कांटे
 कांटे वाधे वाड; एक जणे कहीए एटलुं,
 मांहो मांहे प्रीठो जलुं ॥ ६१ ॥ एक

जणें हुं जांजुं वाद, नीपाउं श्रीनो प्रासाद;
 थापो मूरति ए धन वणे, बाइनां फूल बाईने
 चडे ॥ ६२ ॥ सुण्यो बोल श्रवणे जेटले, सवि
 कहेने सरखुं तेटले; जेटणे जाग ठे जेह तणा,
 रह्या सोइबी जाग्या घणा ॥ ६३ ॥ जेट तणी
 लखमी वावरी, श्री प्रासाद सुरंगु करी; थापी
 मूरति महूरत जोइ, लखमी लक्षणवंती होइ ॥
 ॥ ६४ ॥ वाजे जंगल जेरी ताल, जेट तणी ते श्री-
 श्रीमाल; कर सोहासण सोवन थाल, ते उपर ते
 मेढहीमाल ॥ ६५ ॥ आगल मलीया महाजन
 थाट, रंग तणो उघाड्यो घाट; नवि करमाये
 नितु नव नवी, श्रीमाली श्री कंठे ठवी ॥६६॥
 द्वापरमांहिं हूइ थापना, जेहने जय टलीया
 पापना; श्रीगोत्रज श्रीमाली जणी, करे चिंत
 प्रासादह तणी ॥ ६७ ॥ द्वापरमांहिं इस्यां ठे
 मान, दीजे मानव माग्यां दान; त्रीजे जुग श्री
 करे संजाल, नगर नाम दीधुं श्रीमाल ॥ ६८ ॥

(१५)

॥ वस्तु षंड तथा चोपाई ॥

लठि थापि लठि थापि ज्ञाति श्रीश्रीमाल,
नगर नाम श्रीमाल तव; रयणमाल अग्गइ
प्रसिद्धो; सकल ज्ञाति शृंगार धुरि, अचल नाम
श्रीमाल दीधे; लठि जणे निर्धन नही, हुं तुह्य
गोत्रज जेण; श्रीश्रीकार सुअप्पीआ, श्रीश्री-
माली तेण ॥ १ ॥ खंरु खंड मति ठे निर्मली,
जणतां गुणतां संपत वली; मुनी लावण्यसम-
यची वाण, एटले पहेलो खंरु वखाण ॥ २ ॥
सर्व गाथा ॥ ए६ ॥

इति श्री विमल मंत्रि मनोहर प्रगट प्रबंधे,
नव खंरे सरस्वती वर्णन, लक्ष्मी चरित्र, कृत
युग त्रेता प्रमाण, श्रीश्रीमाली ज्ञाति स्थापना-
धिकारे प्रथम खंड संपूर्णम् ॥

(१६)

॥ खंम २ जो ॥

॥ दुहा ॥

पदमति परिमल पूरीजं, जिम सायर सखि-
लेह; तिम श्रीमालति पूरीजं, विवहारी सब
लेह ॥ १ ॥ जिहां घर लखि न लप्रीये, नहि
करमें संतान; ते घर लेखे न लेखीये, जिहां
घर दान न मान ॥ २ ॥

॥ ढाल ॥ १ ॥ चोपाई ॥

कोटमांहिं कोटीधज वसे, उणा ते गढ
बाहिर खिसे; लाखीणा ते जेला थाय, इस्यो
न्याय ठे नगरी मांछ ॥ १ ॥ ओहड रोहरु जाइ
दोइ, रोहरु बहु कोटीधज सोइ; उंहरु घरे
नवाणुं लाख, जाइ सरसि घाली जाख ॥ २ ॥
बंधव तोरे पाय लागीये, एक लाख अहो
मागीये; कोटीधजनी पहोंचे आस, जिम गढ-
मांहिं पुरुं वास ॥ ३ ॥ ठेहरे न आवे केहिने

साथ, तुहि धन नवि बुटे हाथ; कहुं वचन तव
कोपे चढ्यो, तुज पाखे गढ रह्यो ठे अढ्यो ॥४॥
जाइ तणो जरूसो हतो, उंहरु मन थयो उरतो;
सुअण म मग्गो अंचलि उंरि, मोटां माणस
खागे खोडि ॥ ५ ॥ जाजे गति स्वर जीणो
थाय, शरिर परसेवो जय मनमांह्य; दयामणो
देखे सहु कोय, मग्गण मरण समाणो जोय ॥६॥
चंद तणै ठे सुरज मित्त, घन्धियुं तेज तव थयुं
चल चित्त; आव्यो सूरज घर करी आस, दोसे
शसिकर पत्र पलास ॥ ७ ॥ अण तेरुयुं नर पर
घर जाय, मान मोहत नवि पामे राय; साहमुं
कांई चने कळंक, सूरज तणै घर गयो मयंक ॥
॥ ८ ॥ तव उंहरु मन थयो निरास, माग्गुं अर्थ
न पुहती आस; आणी डंस रह्यो मनमांह्य,
एणै अवसर जुठ कर्म पसाय ॥ ९ ॥ नगरमांहिं
राजानो पुत, गर्वे मागे प्रास बहुत; राउ न आले
माग्गो प्रास, कहेतां ठइल हुआ ठम्मास ॥१०॥
जणै मंत्रि नूपति अवधार, कुंअर मनावो वडे

विचार; नान्हुं सिंहतणुं बाचकुं, मोटा मय-
गलथी ते वकुं ॥ ११ ॥ राय जणे रूठे स्युं हशे,
जाणे उवस कोई वासशे, नवला यौवन नवला
वेश, कांई न वासे नवला देश ॥ १२ ॥ माथु
मूलग काढ्युं जेह, पठे तृणुं नवि त्रूटे तेह;
तरूणां तेज सूरज सारखां, लहीये पुरुष तणां
पारखां ॥ १३ ॥ किस्सुं करशे महारे ग्रास, बेठा
रहो आपणे आवास; एहने कांई आलुं आज,
बीजा बेटा मागे राज ॥ १४ ॥ महारे बेटा सवे
सारखा, जुठं कर्म तणां पारखां; धन उपाठं
खाठं सवे, गाम ने ग्रास न आलुं जवे ॥ १५ ॥
सोल वरसनो बेटो जेश्र, धन जोगवे पितानुं
तेश्र; ते कुल मंडण कवि म वखाण, पुत्र रूपे ते
रणीठं जाण ॥ १६ ॥ कुंअर तणे काने श्रुति
पकी, नगरमांहिं हवे न रहुं घनी; जमे रोस
जर नावे घाट, कुंअर पहोतो उंहड हाट ॥ १७ ॥
उंहड आसन मेहेली करी, बेठो राजनीति
अणुसरी; पाला पुहता आणे ग्राम, किशुं अणुरूं

(१९)

तहारे स्वाम ॥ १७ ॥ कहे कुंअर तव मननी
वात, ईशां कथन मुज बोले तात; परहुंसि
पूरीया बे नटोल, साल सरीखा साले बोल ॥
॥ १९ ॥ एके सुत्रि थया तव बेज, वाट सरिखुं
संबल लेज; घरे मोकलावी चाट्या जिसें, मारग
शकुन सबल हुए तिसें ॥ २० ॥ पहिलो मयगल
मलपतो मढ्यो, व्यवहारी दक्षण कर वढ्यो;
मंगल जणती सामी नार, जाट वधावे जय
जयकार ॥ २१ ॥ उदो जणती योगिणि मली,
तो दक्षण जयरव कलकली; खर डाबो ने डाबी
देवि, सबलो सुणहु माबु लवे ॥ २२ ॥ हरण
अधूरां जमणां जाय, पहेले पहोरे पनोतां माय;
सांड तुरी ने दक्षिण चास, वामा वायस पूरे
आस ॥ २३ ॥ डाबां लाली बोढ्या जाम, कुसली
कुंअर हरखिउं ताम; शकुन गंठि बंधी दढ करी,
मेहेले पंथ घणा परहरी ॥ २४ ॥ वाट घाट
जोता मन रंग, चाले चंचल चतुरतुरंग; अति
पोढा पीआणा कीध, पास्यो सिंधु देश प्रसिद्ध

॥ १५ ॥ राउं जेव्यो जइ ठठा तणो, ठाकुर गाम
ठाम दिअनो; रहो राज पूरू मन रूली, कहे
वाणी कुंअर कुंअली ॥ १६ ॥ अह्मे न आव्या
लेवा ग्रास, जाणुं उवस वासु वास; जूमितणो
जिहां न हुए धणी, ठाम देखाडो ते हित जणी
॥ १७ ॥ जोइ राउं विमासे ताम, ठाकुर विना
न देखे ठाम; पश्चिम दक्षिण पूरव जणी, जोतां
जोयुं उत्तर जणी ॥ १८ ॥ देश घणानी आवी
संधि, एक थलीजं ठे तेहने कंधि; अठे सदैवत
अह्म घर तुरी, पुहचो तुरी लेई करी ॥ १९ ॥
जोतो जे थल आवे जाम, ताम तुरंगम करी
प्रणाम; चिंती जोग करे जे जलुं, आठ पुहर
मेढहे मोकलुं ॥ २० ॥ हयवर चंपे जेती सीम,
पठें पाठो आवे जिम; वेगे वधावे मुगता फले,
नगर वासजे तेणे थले ॥ २१ ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

कुंअर चाढ्यो कुंअर चाढ्यो, तुरीअ सोई साथ;
उंहरु सरीसो आवीयो, तेणे ठामे ते तुरीअ

राखे, हयवर मेहेलिउं मोकलो; अछ पुहर थल
चूमि रख्खे, उवसि वास वसावीउं; नगर नाम
ऊएस, मुनि लावण्य समय जणे, धन धन उदय
नरेस ॥ १ ॥

॥ (ढाल २) चौपाई ॥

वास्युं नगर जिसुं सुरलोक, धने धनद समाणा
लोक; पोढां मंदिर पोली पगार, वास नगर नवि
लहीयें पार ॥ १ ॥ चिहुं दिशि तळीआ तोरण
बार, अमरी कुमरी नाचे नार; चोरासी चोहटां
जुजुआं, वाफि वाव सरोवर कूआ ॥ २ ॥ घर
घर नारि रंजा जिसी, साकर वाणी बोले हसी;
राजगृह रुमां ऊगमगे, उंहडना घर गढ मूलगे
॥ ३ ॥ पूंठे थको तेड्यो परिवार, उंहरु नगर
तणो सिणगार; राजमुद्रा पहेरावे राउ, उंहडनो
वाधे जसवाउ ॥ ४ ॥

॥ डुहा ॥

जे जे चिंत्या बोलडा, ते ते चड्या प्रमाण;
जाई सरीसुं रुसणुं, नवि जागुं निरवाण ॥ १ ॥

उत्तर दक्षिण पूरवि, पश्चिम केरा लोक; नगर
वश्यां ते निर्मलां, जिम तरुमाहिं अशोक ॥ २ ॥
कोटी धज कोटे वसे, लाखीणा लख जोई; नगर-
माहिं महिमा ईश्यो, नर निर्धन नही कोई ।।
॥ ३ ॥ उंहड घर एक धेनु ठे, ते जव चरवा
जाय; क्षीर ऊरे जाबल जरे, नितु नितु तेणे
गाय ॥ ४ ॥ दोही ते डुजे नही, जोतां जाण्यो
मर्म; पास जिनेसर प्रगटिआ, उंहरु अद्भुत कर्म
॥ ५ ॥ उंहड निसि निद्राजरे, सपनंतर सची
आवि; आवी देवी ईम जणे, हुं तुज पुण्य
प्रजावि ॥ ६ ॥ संतुठी उंहड सुणे, तुज समो-
पिउं राज; नगरनी रखवालि हुं, परतद्द आवी
आज ॥ ७ ॥ उंस वंसनी थापना, श्री जिनवर
प्रासाद; पासे मुज मंदिर करे, वली सुणावी
साद ॥ ८ ॥

॥ चोपाई ॥

जाग्यो उंहरु पुहतो राज, कहो महेता पुह-
ता सें काज; त्रण वाणि सपनंतर तणी, हुं आठ्यो

(१३)

तुम कहेवा जणी ॥ १ ॥ सुणी वात मन रंज्यो
राय, ततखिण मेळी सवि समुदाय; जिन प्रासाद
देविनुं ठाम, परठयुं उंस वंशनुं नाम ॥ २ ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

नगर वासिजं नगर वासिजं, नाम ऊएस;
उहड पोढिउं निद्रजरें, सुपन मध्य सची आवि
आवी; तेणे वचने प्रासाद जिन, देवी ठाम
निश्चल करावी; उंस वंशनी थापना, ऊवसि
वसीआ जेण; उंसवाल अरकमद्व, कारण
कहीआ तेण ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

पुहतो वढ राय अवगणी, नवल हुउं श्रीमा-
लह धणी; आवे धाड धसंती घणी, नगर लोक
सवि थयोरे वणी ॥ १ ॥ आवे लूसे लगने हणे,
ते सरीसु नवि चाले कणे; खंन नगरने काढी
खवा, तेड्यो चक्रवर्ति पौरवा ॥ २ ॥ स्वामी
नगर वडुं श्रीमाल, ते सूसाये विण रखवाल;
इहा करो म लावो वार, जड भोकलो पला ऊजास

(३४)

॥ ३ ॥ कटक मांहीं जे गाढा कटा, ते टाळी
कीधा एकठा; सुजट सहस दश केरी जोरु, जे
जाजे जुपतिना मोरु ॥ ४ ॥ मन चिंतव्या मनो-
रथ फड्या, व्यापारी ते लेई वड्या; आव्या नगर
ईशा असवार, जय जागो वरत्यो जयकार ॥५॥
नगर थकी बाहिर उतर्या, उतारा पूरब दिशि
कर्या; तिहां थानक अंबाई तणुं, करे लोक आरा-
धन घणुं ॥ ६ ॥ रह्या सुजट विंटी प्रासाद,
जाग्या वयरीना उनमाद; जिहां जिहां जाय
तिहां जय वरे, अंबाईनी उल्लग करे ॥ ७ ॥
आव्यो दिन दीवाळी तणो, मंडे जट उच्चव
अति घणो; महा पूज मंगल आरती, त्रूठी
अंबाई महासती ॥ ८ ॥ मया करे अंबाई मात,
रयणीमांहीं गढ कीधा सात; ए साते पड
सबलां इशां, वयरी जेद करे नही किशां ॥९॥
जो तुह्ये मानि महारी आण, तो वसवा आप्या
अहिठाण; खंध तुह्यारी कीधो वास, वेगे वालो
वयरी घास ॥ १० ॥ चढे कटक वयरीने नडे,

(३५)

जे वंका ते पाए पळे; मोटे मंदिर कीधा वास,
अंबाई नितु पूरे आस ॥ ११ ॥ नगर थकी पूरव
दिशि रह्या, प्रागवाट तेणे कारण कह्या; डंरु
कलस सिर दीधी धजा, थापी अंबाई गोत्रजा ॥ १२

॥ वस्तु ढंद ॥

नगर निर्मल नगर निर्मल, सहेजे श्रीमाल;
जय जट्टे जट मोकट्या, सबल सहस दश जोडि
किधा; चक्रवर्त्ति जे पौरवा, तासु पुत्र पुहविं
प्रसिध्दा; अंबाई थिर थापीआ, अति उच्चव
उद्धास; प्रागवाट तेणे कारणे, वसीआ पूरव
पास ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

क्रमे क्रमे जाति हुई ठे घणी, वडी ज्ञाति
श्रीमाली (१) तणी; पोरुआड (२) प्रगट्या
जसवाल (३), गूजर (४) डीरु (५) डीसा-
वाल (६) ॥ १ ॥ खडायता (७) खंडारा (८)
खंडोल (९), कावुरा (१०) कालीका (११)
कपोल (१२), नाइल (१३) नागर (१४)

(२६)

नाणावाल (१५), प्रौढ लाड (१६) लामूआ-
श्रीमाल (१७) ॥ २ ॥ हारह (१८) हरसुरा
(१९) हुंबडा (२०), श्रीगुड (२१) जाल-
हुरा (२२) जागडा (२३); धाकडीआ (२४)
जडीआ (२५) जुंगडा (२६), ब्राह्मणा (२७)
वीथु (२८) वायडा (२९) ॥ ३ ॥ गोचू (३०)
अमालजा (३१) गहिगहिआ (३२), मोढ
वली (३३) मांडलीआ (३४) कहिआ; पंचम
पुष्कर (३५) जंबूसरा (३६), सुहमवाल (३७)
ने मंडेढेउरा (३८) ॥ ४ ॥ अठिति (३९)
अठतिवाल (४०) सुरहिआ (४१), माथर
(४२) कंबोजा (४३) करहीआ (४४); पोरुआ
(४५) सोरठीआ (४६) सही, पल्लीवाल (४७)
झाति वली लही ॥ ५ ॥ मडांहडा (४८)
मंडोरा (४९) जाण, मेवाडो (५०) वाढमीक
(५१) वखाण; ठांचा (५२) चित्रावाल (५३)
बथेर (५४), नरसिंगवुहरा (५५) सखंडेर
(५६) ॥ ६ ॥ जामू (५७) नागझह (५८)

नी ज्ञाती, उग्रवाल (५९) बाबर (६०) नी
जाति; धणुरा (६१) वैसुर अस्थिकी (६२),
अष्टवगी (६३) के पद्मारकी (६४) ॥ ७ ॥
गोखवाल (६५) नागुरा (६६) नरा, तेरोटा
(६७) साचोरा (६८) खरा; चोडेडा (६९)
जेराणा (७०) पाहि, नीमा (७१) ज्ञाति वडी
जगमांहीं ॥ ८ ॥ कथ्रोटीआ (७२) कोरंटाळ
(७३), दाहिल (७४) सोनी (७५) सोध
मयाळ; राजसखा (७६) ने लुहकीसखा (७७),
वडीसखा (७८) ने वलीदोसखा (७९) ॥ ९ ॥
सूराणा (८०) राजुरा (८१) जोई, मेळीतवाल
(८२) मंडोरा (८३) सोई; आणंडुरा (८४)
न गणे रेख, वली ज्ञाति वागमुआ देख ॥ १० ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

ज्ञाति निर्मल ज्ञाति निर्मल, ज्ञाति निःकलंक;
ज्ञाति वडी सहूको तणी, ज्ञाति कोई न्हानी
म जाणो; जे अवसरे वित वावरे, वसुह मध्ये
तसु वडो वानो; ज्ञातिमांहीं नर केटला, सकल

ज्ञाति सिणगार; बिरुद बोलावे बंदीजणह,
महाजन राय साधार ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

बोढ्या वर्ण विशेष अढार, तेहनो केतो कहुं
विचार; वर्ण अढारे सहु मुख कहे, विगत विवेके
विरत्ता लहे ॥ १ ॥ व्रते करीने ब्राह्मण ज्ञाति,
करि हथीअारे द्दत्रि जाति; करसणकारि वैश्य
कहाय, नाटकीया नर शुद्र जणाय ॥ २ ॥ ब्रह्म-
चर्य पाळे तप करे, कांकरी कनक समी मति
धरे; सर्व जीवनी आणे दया, सकल जाति ते
ब्राह्मण कह्या ॥ ३ ॥ शूरवीर विक्रमनो धणी, बहु
आरंज परिग्रह जणी; निर्दय कर हथीआर
षखाण, सकल ज्ञाति द्दत्री अहिनाण ॥ ४ ॥
करसण कर्म सकल व्यवसाय, सकुली डाह्या
पंक्ति मांहीं; जाणे कला करे व्यापार, सकल
ज्ञाति जो वैश्य विचार ॥ ५ ॥ मूर्ख अवसर
मारे अंग, नाचकर्मि नाटकनो रंग; जेह नाराच
नखर देखीये, शुद्र सकल जाति पेखीये ॥ ६ ॥

(१९)

ब्रह्मा मुखथी ब्राह्मण हूआ, बाहू थकी ते क्षत्री
हुआ; वैश्य हृदय उत्पति वखाण, प्रगळ्या शुद्ध
पायथी जाण ॥ ७ ॥ कंदोई काठिया कुंजार,
माली मर्दनीआ सूत्रधार; जेंसाईत तंबोली सार,
नुमो नारु सुण सोनार ॥ ८ ॥ गांठा ठीपा ने
लोहार, मोची चर्म करे व्यवहार; ए चिहुं उपर
बोद्ध्या सही, पंच जाति ए कारु कही ॥ ९ ॥
जेहनो विवाह जेहशुं मले, तेहनी झाति तेहमां
जले; नीचकर्मि अति नीच कहाय, वर्ण अठार
कह्या हिंदू मांह्य ॥ १० ॥ के जिनवर के ईश्वर
ध्याय, के ब्रह्मा के गोविंद गाय; वर्ण वखाण्या
मारग रह्या, असुर वर्ण ए अलगा कह्या ॥ ११ ॥
नव नारु ने कारु पंच, वर्ण चारना जोई प्रपंच;
एटले मल्लिआ वर्ण अठार, चाले सकल लोक
व्यापार ॥ १२ ॥ बौध (१) सांख्य (२) नैया-
यक (३) नाम, जैन (४) अने वैशेषक (५)
ताम; जैमनीय (६) ठ दरिसण जोय, मारग
धर्म चलाव्या सोय ॥ १३ ॥ ठ दरिसणे ए वरते

(३०)

वेद, सोल सोल एकेके जेद; सोल ठके ठन्नू
पाखंरु, प्रगट्यां पृथ्वीमांहिं प्रचंड ॥ १४ ॥ खंरु
खंरुं मति ठे निर्मली, श्रोता सांजलजो ए जली;
विमल मंत्रिने रासे जाण, एटले बीजो खंरु
वखाण ॥ १५ ॥ सर्व गाथा ॥ ७७ ॥

॥ इति श्री विमल मंत्रि नव खंरुे सकल ज्ञाति
नाम प्रगटीकरणे अष्टादश वर्ण व्यवस्था षट
दरिसनाजिधानाधिकारे द्वितीय खंड संपूर्णम् ॥

॥ अथ ॥

॥ खंरु ३ जो ॥

॥ चौपाई ॥

चोसठ सहस आठ लख होय, द्वापर वरस
विमासी जोय; द्वापर पुरो पहोतो सही, श्री
उरी जिनमाल तव थई ॥ १ ॥ चोथो युग हवे

लाग्यो जाम, प्रगट्युं जिन्नमाल तव नाम; कल-
युग नाम कहेवाये सोय, ज्यां गुण कीधे अ-
व-
गुण होय ॥ २ ॥ ते कलयुग दोहिलो जगदीस,
चार लाख ने सहस बत्रीस; वरस एटलां वडुं
प्रमाण, सहेजे लहियें सेवा दान ॥ ३ ॥ नित्य धर्म
ते पर्वे गयो, तप करवो ते कपटे थयो; राजा मन
वंकडा अपार, ब्राह्मण हाथे ले हथीआर ॥ ४ ॥
साच शोच नही सुहणा मांह्य, पृथ्वी सदा
सफल नही माय; लोक घणा ते लंपट थया,
घर आचार हता ते गया ॥ ५ ॥ संत सीताये
सविहुं परे, खाजे पीजे दुर्जन वरे; करे कर्म
केटलां कठोर, लूसे पृथ्वी पेसे चोर ॥ ६ ॥ पुत्र
पिता न करे विलास, धणि थई बेसे घरदास;
वहूअर सवि वीटावीवाय, नवि लागे सासूने
पाय ॥ ७ ॥ घर कई घर कई मांडे वेढ, मोटा घरनी
आणि ढेढ; कउअठ न करे घरनुं काज, सासु
तणी नवि आणे लाज ॥ ८ ॥ सरंगट खोले
फरंगट दीये, सासु ससरथी नवि बीहे; खिण

पेसे परणयाने कान, हाली कह्युं अह्मारुं मान ॥
॥ ए ॥ ठोरु घर कुंआरा सात, केहनो तातने
केहनी मात; रले खपे तुंहिज घर जरे, ते खाई
घर ठावां करे ॥ १० ॥ आपण बेहुनो केहो वरो,
मानो बोल अह्मारो खरो; माय बापथी थारुं
जुआ, धन मेलीने जरीये कूआ ॥ ११ ॥ रात
दिवस रलस्युं घर जणी, किसि चिंत मावित्रह
तणी; राठ पीठ वलि पीहर तणां, आणी घर
जरिसुं हुं घणां ॥ १२ ॥ मोटी जोटी माने
मात, मुज पीहरनी मोटी वात; वहुआरुने
बोले फस्यो, बापे बोलाव्यो रोसे जस्यो ॥ १३ ॥
कहो काका करगर शी करो, श्युं करशो तेडिने
अरो, वेगे वच्छ टाली वांकमो, तुहि तणो ठे घर
सांकमो ॥ १४ ॥ बेटो बोले बांगरु बोल, विनय
गयो सिरमांहिं निटोल; में नवि घाले घरनो
जार, करशुं अह्मे अगलो व्यवहार ॥ १५ ॥
माय ताय तव पड्यां गुलाण, पुत्रतणुं अह्म
टड्युं पराण; जोज्यो कलयुग करणी इशां, माय

ताय दुख सहिआं किशां ॥ १६ ॥ देव देह-
 रामे मान्या जोग, मात तात मिलिआ संयोग,
 पुत्र तणुं आव्युं आध्यान, ठठे मासे कर्युं पक-
 वान ॥ १७ ॥ जासक जिमण जिमाम्युं सहु,
 गाये रंग वधार्युं बहु; दश मसवामा दोहिलो
 धर्यो, जणयो पुत्र किम पोढो कर्यो ॥ १८ ॥
 पहिलुं माता मेहेले लाज, प्रगट पयोधर कीधो
 आज; प्रेमे पुत्र तणे मुख ठव्यो, लेई खोले रोतो
 राहव्यो ॥ १९ ॥ जण जोईने जोगिणि गाय,
 धवल देई धूतारी जाय; दिनदो परें लाहो गुल्ल
 घृत, बोले मधुरां वचन अमृत ॥ २० ॥ माय
 ताय तव हरखे ज्ययां, धन वेची घर ठालां कर्यां;
 जोज्यो जन बेटानां हेज, माय बाप बिहुं अलगी
 सेज ॥ २१ ॥ बेटानां धोयां मल मूत्र, जाण्युं
 राखे स्ये घर सूत्र; जोली बांधी दीन बारमें,
 फूली फूई जासक जिमे ॥ २२ ॥ साजण हरख्युं
 हिअमे हस्युं, नाम ठव्युं नारायण जिस्युं;
 मस्तक टोपी मदफू तणी, करि कडली ते फई-

अर जणी ॥ ३३ ॥ मोटां मांदलीआं वांकरी,
पाय तणे माने मोजडी; अलजईआं आण्यां
आंगलां, काने कनक तणा वेढला ॥ ३४ ॥ पाये
घूघरनी घमघमे, बालुअडो ते अंगण रमे;
साहमुं जोई करती काम, माडी ह्ये धरावे हाम
॥ ३५ ॥ जइ वलगे आळिंगन अडे, प्रेमे पूरो
पानो चमे; धसट करी धवारे माय, पालणडे
पुढढानी जाय ॥ ३६ ॥ करे काम हालरमां
गाय, माता हइमे हरख न माय; पोढो आतो
पगलां जरे, पंच वरस जब बुले परे ॥ ३७ ॥
मात तात तव करे विचार, बेटो आव्यो कुल
सिणगार; कांई उठव कीजे नवो, सुतज निशाले
पाठवो ॥ ३८ ॥ मूर्ख पुत्र न आवे काज,
मूर्ख कोई न आवे राज; हंस मांहे बग बेठो
जिशो, पंडित पासे मूर्ख तिशो ॥ ३९ ॥ मे-
द्व्या साजन केरा आट, मोदक करीने जरीआं
माट; साल दाल प्रीसे घृत घोल, पांते बेठा करे
कल्लोल ॥ ३० ॥ चूआ चंदन फोफल पान,

मंडप मोटा दीजे दान; जरीया सुंडल धाणि
चणा, साथे खमीया लीधा घणा ॥ ३१ ॥ फूल
तणा तव जस्या पगर, जोवा मढ्युं तव सारुं
नगर; खुंप जरावी घोमे चडे, जुंगल जेरी जली
तरुतेडे ॥ ३२ ॥ चाले महाजन मोटे जंग, सुत
निशाळे पुहतो रंग; अध्यारू आगल जई रहे,
पाटी खमीउं लेखण लहे ॥ ३३ ॥ कर जोमावी
राख्यो ध्यान, कह्यो मंत्र सारस्वत कान; सकल
शास्त्र धूरिमाइ लखी, निशालीया करिया सवि
सुखी ॥ ३४ ॥ आप्या खडीया सवि सूखडी,
गाये गोरी गर्वे चमी; पहिलां मेहेलाव्यां पोती-
यां, पंडित पहिराव्यां धोतीयां ॥ ३५ ॥ सूत्र
सूत्र मागे आरंज, पंडित मांड्यो मोटो दंज;
लोत्री हुए बांजणनी जात, पंड्यो ताके घर
मीरात ॥ ३६ ॥ जणतां अद्दर न चमे मुखे,
जाणे पंड्यो मारे रखे; ठानुं विठानुं चोरी करे,
पुत्र पंड्यानुं घर जई जरे ॥ ३७ ॥ पुत्र पढाव्यो
सखमी माट, वाणि सीखवा मेहेल्यो हाट

परणाव्यो जब पोढो थयो, आतुं पोतुं खरची
 रह्यो ॥ ३७ ॥ तालुं त्यां सुधी प्रीत रहे, ज्यां
 कुंची मारग नवि लहे; कुंची सरखी आणी बहु,
 घर जंगाणुं पाड्युं बहु ॥ ३८ ॥ रात दिवस
 नुपुर हुंसीउं, सोनाने कोले पोसीउं; एणी परें
 कीधुं घरनुं फेड, बेटे नीपायुं नीमेरु ॥ ४० ॥
 आज अह्मारुं वडपण इश्युं, ए बेटो बोले ठे
 किश्युं; वलतुं बोले सामो खसे, जई बेटो अने-
 थो वसे ॥ ४१ ॥ बहुअरनां तव माग्यां पड्यां,
 मन चिंतव्या मनोरथ चड्या; सासू बेसे पडती
 पाट, बहु बेसे खुंखारी खाट ॥ ४२ ॥ तुह्ये जुउं
 कलयुगनो व्याप, विस्वा अढारज वरते पाप;
 धरती दोढ वसो धर्म जाण, सत्य वली अध
 वसो वखाण ॥ ४३ ॥ साठ वरसना डोसा जेह,
 तरूणी कन्या परणे तेह; खत्री बेसे वाले गाय,
 म्ळेच्छ वली मुकावे धाय ॥ ४४ ॥ न गणे घर
 मांटी कुण मात्र, नारि उजायें करवा जात्र;
 घरनां बालक मेढ्हे बहार, चपलपणे हींडे सं-

सार ॥ ४५ ॥ गुरु सुधा नवि दे उपदेश, चेला
 आणे गुरुस्युं खेद; योगी योगिणि नकटां
 आय, जुज कलियुग तणो पसाय ॥ ४६ ॥
 मांकरुकुकड किंनर वहे, योगी योग मारग नवि
 लहे; व्रत नवि पाले सुधा व्रती, अधवच ठांकी
 जाये यति ॥ ४७ ॥ गुरु चेला चेली महासती,
 करे वात जेमनी ज्ञावती; आप आपणा श्रावक
 कहे, मारग अवर अनेरा रहे ॥ ४८ ॥ थापण
 थापी हाथोहाथ, नवि आले जो आवे बाथ;
 परस्युं प्रेम घणां तुसणां, बंधव सजन साथे
 रुसणां ॥ ४९ ॥ अट्टप क्षीर ते मेहेले गाय,
 उत्तम मध्यमने घरिं खाय; वारु ब्राह्मण
 हेरां करे, लोत्रे अधम हेठे कर धरे ॥ ५० ॥
 चोवटीआ थापे अन्याय, लिये लांच हरखे
 मनमांढ्य; कर सोवन ऊलकावे वेढ, वारु वणिक
 वोहरावे ढेढ ॥ ५१ ॥ कलयुग वात असंजम
 करी, लेश वित्त वेचे दीकरी; बाढलमीने धावे
 गीय, ए दृष्टांत हुश्या कलिमांढ्य ॥ ५२ ॥ ठ

दरशण ते ठांदा करे, जाणे पात्र अह्वारां जरो
उत्तम नमे नीचने पाय, वरते वरस वीसासो
आय ॥ ५३ ॥ महीच्यां मोटी मांमे वात, जाणुं
सोवन रूपा धात; फामे पाडे जोला लोक,
धूतारा धूतारे फोक ॥ ५४ ॥ करे पुण्य के दिन
ने रात, तेहनी करे निरंतर तात; न टले गुरु
न टले देवथ, खाए गरथ चढे जे हृथ ॥ ५५ ॥
राय राणा ते रुंध्या खले, खत्री नासे दीठे दले;
न्याय नृप थोमे परिवार, निःफल मंत्र घणा
संसार ॥ ५६ ॥ धर्मतणी थोडी वासना, अल्प
मृत्य आवे आसना; दीसे देहि घणी आउलि,
जावे जगति करे पातली ॥ ५७ ॥ दाता नर
दारिद्री घणा, कृपण तणे घर नहि रिध मणा;
पापी जीवे धर्मि मरे, कामधेनु ते उखर
चरे ॥ ५८ ॥ जे जुगे ते वखाणीये, साचो नर
ते अपमानीये; अलवे बेठा बोले मर्म, धोई
पातिक करे विकर्म ॥ ५९ ॥ मा देखी मुह पातुं
करे, नारी देखी हृशुं ठरे; बेठा देखी मंमे

मोह, बाप तणो आणे अंदोह ॥ ६० ॥ कृतयुग
घर घर त्रेता फली, द्वापर गाम नगरको वली;
कल्युग नर विरलो दातार, देशमांहीं को
लहीये सार ॥ ६१ ॥ परना अवगुण काढे घणा,
दोष न देखे को आपणा; हांसे बोले तेवा बोल,
जाये जुनी प्रीति नीटोल ॥ ६२ ॥ थोमे दाने
घणा मन मान, कुलमंरण थोमां संतान; गाज
बीज घणी थोमा मेह, वयर घणां ने थोमा नेह
॥ ६३ ॥ कल्युग कुल मारग ठंडीया, श्रावके
नवला मत मंदिआ; के नावे देहेरे पोसाळ,
मुनिवर देखी बोले गाल ॥ ६४ ॥ गुरे जणाव्यो
धुर हित करी, अमी समी विद्या नवि जरी;
कली जावे कविश्वर कह्या, ते श्रावक गुरु सा-
हमा थया ॥ ६५ ॥ श्रावकनी धुर थोडी ज्ञाति,
कल्युग मांहीं पनी बहु जांति; ते वहेचणी
आव्या जूजूआ, गणधर गह चोरासी दुआ
॥ ६६ ॥ ज्यां हुइ पर्वप्रजुसण माल, त्यां सहु मांमे
डाकडमाल; मांहो मांहे मोटा थाय, नाचे खुंदे

गेले गाय ॥ ६७ ॥ पठे कोइ न दीसे वली, वाटे
 घाटे जेठे लली; लहे अवसर तो अलगा टले,
 जाणे यती रखे अह्य मले ॥ ६८ ॥ मुंठज मरडे
 मोठे काय, बेठा फुले चहुटा मांढ; आवे कोइ
 पही परहुणे, जार घणो ठे घर आपणे ॥ ६९ ॥
 घर आण्युं आपण वावरे, नाम घणुं दीधानुं
 सरे; कलयुग वात करी जेटली, कहेतां नवि
 शोभे केटली ॥ ७० ॥ चाचि बेठी करे टकोल,
 आप वखाणे बोले बोल; कहिने पाणी पाये पली,
 ते क्यारे पचारे वली ॥ ७१ ॥ थोमा सकल वि-
 कल नर घणा, जाति हित ते सोहामणा; करे
 कुथानक जाजो वरो, कलयुग कोइ न पारख
 खरो ॥ ७२ ॥ धर्म तणां थानक सीदाय, धर्म
 पलीअ न पाणी पाय; देइ वंठे वलतो उपगार,
 ते दीधानो किशो विचार ॥ ७३ ॥ घणा रोग
 थोमा संयोग, जाजी जावठ थोमा जोग; धन नवि
 खरचे लोत्री जणी, कूनी कीरती वंठे घणी ॥ ७४ ॥
 सुधी विद्या थोमे ठाम, फल नीरस जाजां

आराम; कपटी वेश धरे कापनी, नर जोखाने
 जाये नडी ॥ ९५ ॥ जोज्यो कलयुग केरी कथा,
 जे वाणी बोले ते वृथा; जमणी वाचा देई वळे,
 पण ते सुद्धी थोडी पळे ॥ ९६ ॥ जो कर्हि पडी-
 जं देखे तृणुं, तो मन लेवा हींडे घणुं; जूओ
 कलयुग केरो वाय, लोचन वाधे रंक ने राय ॥९७॥
 यौवन माटे मोडे अंग, परनारीस्युं जाऊ रंग;
 घर घरणीस्युं नावे थाट, करे वेढि नर फोकट
 माट ॥ ९८ ॥ मने मेला नितु करे सनान, वधें
 जीवने आपे दान; धन उधारे करणी करे,
 विण आद्ये रणीआ थड मरे ॥ ९९ ॥ धन पी-
 आरुं जे घर मढ्युं, ते धन खातां लागे गढ्युं;
 मागे धन नर आवी अडे, धन माटे पग आवी
 पडे ॥ १०० ॥ जे जाणे ए महारो मित्र, जाते
 दिन ते थाये शत्रु; वयरीनी परे वलगे वली, रहे
 मन मांर्हि घणुं परजली ॥ १०१ ॥ ए कलयुगनी
 मोटी खोड, कुमां चडे कलंकह कोड, खोटा
 सुजे साचा बळे, रस नीपना अलग जो ढळे ॥१०२॥

क्षण क्षण परें कलयुग पूर, बारगणो ते तपसी
सूर; वसुहां घणो होसे विखवाद, सागर
वक्षी मेहेलसे मर्याद ॥ ७३ ॥ अउठ हाथनी
हवडां देह, काले हाथजि होसे ठेह; ठठे
वरसे धरसे गात्र, घणी हाण ने थोडा छात्र
॥ ७४ ॥ आण्यो कलयुग चोथो काल, माय
बाप ते मेहेले बाल; को कहिने नवि माने गणे,
सहु चाले ठंढे आपणे ॥ ७५ ॥ साहसुं लवतां
नही खल खांच, एके उत्तर आले पांच; विनय
गयो ने वाध्यो मान, लख परिं लोत्रे मांड्या
कान ॥ ७६ ॥ क्रोध कलंकी मुहवडी थयो,
उपशम रस ते नासिरह्यो, माया मांडे मोटा यती,
अध बलती ते नासे सती ॥ ७७ ॥ मन कुडे
मित्राई करे, कोइ न मांडे हइमे खरे; ज्यां
देखे त्यां खेरी खाय, पठे रूप आपणे थाय
॥ ७८ ॥ धर्म तणा मारग के रह्या, सातु
व्यसन ते सबलां थयां; करे तप घरखूणे खाय,
महिश्चल मांडे मोटा थाय ॥ ७९ ॥ लेतां हाथ-

जि लहेका देय, देतां धर्म जणी धूजेय; मोटां
माणस मेहेले माम, धर्म ध्याननां थोडां ठाम
॥ ९० ॥ पेट तणे कारण सहू रले, सूधा मारग
किण नवि पले; सीदातो लंखाइ गले, जोइ
अर्थ अचिंतो ढले ॥ ९१ ॥ हाट थाट ते मांड्या
जाल, करे कूरु ते न्हानां बाल; मोटां नगर ते
गयां घटी, राय लोत्रे कर मागे हठी ॥ ९२ ॥
निरधारां ते निरधन थाय, दुर्बल दोहड्यां
पेट जराय; वेद तणा ते महिमा टड्या, वीस
वरसना मांटी पड्या ॥ ९३ ॥ नारी हिंडे मोडा
मोड, बीजुं घर मांडतां नवि खोड; घणे खबेने
पाके वेस, वसे वनने उवसे देश ॥ ९४ ॥ वरसे वरसे
मागे वरसात, ते कृतयुगनी मोटी वात; एक
वार वरसतो रसाल, वरस सहस दश तो
सुगाल ॥ ९५ ॥ एक वरस अणवूठो जाय, तो
दुर्ज्ज्हा पडे जगमांह्य; जेरे ओठे होय करवरुं,
कलयुगे जोइ पारखु खरुं ॥ ९६ ॥ धर्म तणी
जो मंडे वात, आवी कोइ करे उपघात पापे

उजम अंग न माय, जिनवर जपतां आलस थाय
 ॥ ए७ ॥ आवे निद्रा घणुं लडथके, थयो उपवासी
 आको पके; देव तणां ते न गमे नाम, पूजा तणां
 परहां करे काम ॥ ए८ ॥ कलयुग एवो ठे लागतो,
 आगल किशो होसे जागतो; कलयुग ठेसी
 करसी धर्म, ते बुटसी अनंतां कर्म ॥ ए९ ॥
 थोडी करणी लाजज घणो, ते कलियुगनो म-
 हिमा जणो; कृतयुगनी मोटी मत तजु, जेह-
 ना दान तणुं नही गजु ॥ १०० ॥ सहस गणुं
 जो देता दान, एक गणुं तो लहेता मान; जुं
 कलयुग तणुं वखाण, सहस गणुं हुए दिधुं दान,
 ॥ १०१ ॥ जे मांहे आपण उपना, धर्म तणां
 थानक नीपना; ते कलिकाल न बोळुं दोष,
 महावीर ज्यां पुहता मोक्ष ॥ १०२ ॥ जिहां
 अग्यार गणधर हुआ, पोढा पट्टोधर ते जुआ;
 वलि विशेषे जबूं स्वामि, सालिजद्र राजगृह
 ठाम ॥ १०३ ॥ थूलिजद्र ने बहिनर सात,
 सती सुजद्रा सुलसा मात; तंदिषेण ने आर्द्र-

कुमार, कालिक सूरि हुज गणधार ॥ १०४ ॥
महानुभाव ते मोटो यती, जेणे कलयुग वाली
सरस्वती; गर्दनीह्वनो फेकी ठाय, आण्या
शाक नवाणुं राय ॥ १०५ ॥ देव सुरि जेणे
जीत्यो वाद, कुमुद चंद्र उतास्यो नाद; बंज
अठ जित्या नव बुद्ध, जित्या जगवा अठार
प्रसिद्ध ॥ १०६ ॥ शैल सोल दह ऋट पवित्त, जेणे
गंधव जित्या जग सत्त; सत्त दिगंबर खितिचार,
योगी दोई जित्या संसार ॥ १०७ ॥ एक मन्नी
पोढो प्रतिमद्ध, एक जोई जित्यो एक जित्त;
एत्ता जित्या पट्टण मज्जि, आव्यो कुमुद वादने
कज्जि ॥ १०८ ॥ जइहिं सीद्धराज जेसिंग, जीपी
कीधो कुमुद कुरंग; चार जोड लीधां निसाण,
पंच पंचासी वर केकाण ॥ १०९ ॥ जे साथे
सबद्धा जूजार, सुहड सें लीधा इंग्यार; बसें
व्यासी सीस महंत, लिधा जे बहु बिरुद
जणंत ॥ ११० ॥ बलद चारसें जोडी लीआ,
सेवक पंच बहत्तर लीया; ग्रंथ लाख पणवीस

प्रसिद्ध, दम्भ दोई लख बहुत्तर लीध ॥ १११ ॥
टोडर बिरूद सुखासण लीयो, नग्गो ते वली
नग्गो कीयो; जस कीरति अधिकी बोलाय, देव
सूरि हूँ कलयुग मांह्य ॥ ११२ ॥ हेम सूरिनां
मोटां चरी, टाली अमावस पूनम करी; जेहने
पउमावइ परतद्ध, जित्यो देव बोधि किय
शिष्य ॥ ११३ ॥ कुमारपाल हूँ जुपाल, जे
जग जीव दया प्रतिपाल; मारि निवारी देश
अढार, वावरवुं नही अणगल वारि ॥ ११४ ॥
जेहने साहण लाख ईग्यार, गढ्युं नीर पीजे
निरधार; ते पण कलयुग मांहिं हुँ, जीवदया-
नो कहीये उँ ॥ ११५ ॥ कलयुग मांहिं ज-
गत्र जाणीउं, जे चले लोडण आणीउं; गोडी
मंरुण पारस नाथ, संकट पनीयां आपे हाथ
॥ ११६ ॥ जीराउलानो महिमा घणो, खंज-
नगर ठे थिर थंजणो; सिद्धखेत्र तीरथ गिर-
नार, कलयुग मांहिं हुँआ उद्धार ॥ ११७ ॥
वस्तपाल जगहु जगसीह, नीमसाह जको जरु-

सिंह; जावरु जावरु साह सारंग, कलयुग मांहीं
रहाव्या रंग ॥ ११७ ॥ हूँ विमल एकल युग
मांह्य, तेह तणां करणी कहेवाय; सांजलज्यो
सहु करी नितोल, जेहनो सरस कथा कळोल ॥ ११८ ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

लच्छि थपई लच्छि थपई, प्रथम युग मांहीं;
पुफःमाल तव प्रगटीजं, रत्नमाल जग जोई
बीजे; श्री श्रीमाली आपना, एवुं नाम श्रीमाल
त्रीजे, चोथे जुग हवे जोईयो, जाणे बाल गो-
पाल; सचराचर सोहामणुं, जलुं नगर जीन-
माल ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

नेउ सहस श्रीमाली तणां, मंदिर मोटां
सोहामणां; पिस्तालीस सहस विप्र वसे, वेद
पुराण अर्थ अज्यसे ॥ १ ॥ बिहुं बिहुं मली
कस्यो. परवाह, ब्राह्मण एक तणो निर्वाह;
मुनिवरतणी सहस पोसाल, इस्युं नगर निरख्युं
जीनमाल ॥ २ ॥ कलयुग कल्प बूढ़ अवतार,

वसेअ ठे ठाना दातार; नानाविध ठे ज्ञाति
अनेक, वसवानो ठे वडो विवेक ॥ ३ ॥ कोट
मांहीं कोटीधज थोक, बाहिर ते लाखीणा
लोक; प्रागवाट तिहां वासे रह्यो, नीनग मंत्रि
कोटीधज कळ्यो ॥ ४ ॥ घटयुं धन तव त्रूटी आस,
महेता पूरो बाहिर वास; ब्राह्मण जणे विमासो
चित, नगर अह्वारे आगे रीत ॥ ५ ॥ मध्य-
रात्रे दोहिलो दुख धरे, महालखमीनुं चिंतन
करे; आवि लळि वात इसी कथी, इणे थानक
तुज नायग नथी ॥ ६ ॥ मान वात तुं महारी
खरी, जा थानक वेगे परहरी; गूज्जर देश तणो
सिणगार, गांनु नगर हुसि जयकार ॥ ७ ॥
तिहां तुं पामीश धननी कोड, लळि वचने
चाढ्यो परहोरु; जाग्यो चीनमालथी धस्यो,
जातो जइ गांनुथें वस्यो ॥ ८ ॥ नीन अंग
नही एके खोड, नीने मेली धननी कोरु; इण
अवसर चावडो वणराज, चिते नगर वसावुं
आज ॥ ९ ॥

(४९)

॥ डुहा ॥

संवत आठ बिलोतरे, जग क्रमो वनराय; जोये
जे जंगल वडां, नगर वसावा ठाय ॥ १ ॥ अण-
हलीओ गोवालीउं; जंगल चारे ढोर, एतां
तेहज चाउडो, जे जग पाडे सोर ॥ २ ॥ मम
बिहसि गोवालीआ, आ मुज माने धीर, जिणे
कारण जंगल नमुं, कहुं हीआनुं हीर ॥ ३ ॥
नगर वसावा सोधिये, सुंदर सूक ठाम; थाक्यो
थानक जोअतां, वड लीधो विश्राम ॥ ४ ॥

॥ चोपाई ॥

अणहलीउं तव पाठो वढ्यो, वणजाराने
आवी मढ्यो; राउ अह्माकं राखो नाम, तो
देखाकुं कुरुं ठाम ॥ १ ॥ आहेडी आहेडे चमे,
आणे जंगल आवी पमे; करडो सुणहो धायो
कीम, ससलो तोहि न ठांडे सीम ॥ २ ॥ सुरडु
सुणहो दिये ठे फाल, ससो सुंहालो न्हानुं बाल;
ससलो सामो थई थरथरे, नासे करकु कुकर

करे ॥ ३ ॥ वात हुई ए वनह मजार, कोतिक
जोयुं घडी बे चार; आणी सीमे आव्यो ससो,
जलो नगर पुर पाटण वस्यो ॥ ४ ॥ आलेखी
गढ पायो दीध, राजन मोटां मंदिर कीध;
अणहिलीआने नामे अस्युं, अणहलवानुं पाटण
वस्युं ॥ ५ ॥ ठाम ठामना व्यवहारीआ, जे पर-
देशी वख्खारीआ; ते तेडी वास्या आवास,
पायक राख्या मोटे ग्रास ॥ ६ ॥ नीन मंत्री
गांजु जाणीउं, बेटा लहर सहित आणीउं; राज
काज वहिलो वापस्यो, लहर देखि दंरु नायक
कस्यो ॥ ७ ॥ लंखे लहर लहर आपणी, वेगे
गयो वंध्याचल जणी; गरथ वने गज थट लावीउं,
तो राजा सनमुख आवीउं ॥ ८ ॥ सांरथली
दीधुं मेह्लाण, गज देखी रा थयो हेराण; सांड-
थलुं त्यां कीध पसाय, लोक जणे न वरांशो राय
॥ ९ ॥ चिहु दिशि मोहत लहरिने चड्यां, टंक-
साळे सोनईआ पड्या; टंकसाळ कीधी आपणी,
राजन मया करे ठे घणी ॥ १० ॥ श्री वनराज

(५१)

दिवंगत हूँ, योगराज पट्टोधर श्रयो; योगराजनुं
पतीउं आय, रत्नादित्य हूँ तव राय ॥ ११ ॥
रत्नादित्य रायने पाट, वयरसिंह राय बेठो पाट;
चिहुए पाटे चाढ्यो दूँ, दंडनायक ते लहरिजि
हूँ ॥ १२ ॥ लहरि पुत्र हूँ साहस धीर, बरे
वडो वीरातन वीर; वीर नामे बेठो ऊठरे, पाप
जणि पगलां नवि जरे ॥१३॥ वीरकुमर गेह्नीअ
मजार, वीरमती परणाव्यो नार; राज काज ठांड्या
व्यापार, मन सुद्धे मांड्यो व्यवहार ॥ १४ ॥
उज्जय काल पक्किमणुं करे, पूजा ध्यान धर्मनुं
धरे; न करे प्रेमे पिअारी तात, श्री नवकार जपे
दिन रात ॥ १५ ॥ वीरमती रहे प्रीयने हेज,
अन्य दिवस पोढी ठे सेज; मन चिंते मुऊ प्रीउनुं
मान, पण घर सुनुं विण संतान ॥ १६ ॥ आवी
निद्रा रयणि मजार, सुपन लहे वीरमती नार;
जाणे देवें आढ्यां कमल, में पूज्या तीर्थकर
वीमल ॥ १७ ॥ जागी सुपन लही ते सती, प्रिय
आगल आको मसपती; कहुं सुपन तव हरख्यो

कंत, अम कुल पुत्र हूसि पुण्यवंत ॥१७॥ उत्तम
गर्ज उदर अवनस्यो, दश मसवाडा पूरो धस्यो;
जाणे जिनवर पूजा करुं, देउल अवनस पड्यां
उधरुं ॥ १९ ॥ नक्ति करुं गुरु गुरुणी तणी,
संतोषुं सवि सोहासणि; जाणे जाउं शेत्रुंजे जात्र,
जाणे देउं दान सुपात्र ॥ २० ॥ जे जे कस्या
मनोरथ अंग, ते प्रिय पुहचाड्या मन रंग; पुत्र
प्रसविउं हूउं जयकार, आव्यो ज्ञाति तणो सिण-
गार ॥ २१ ॥ जोसी लगन जोईजे जाण, उदय-
वंत ठे मूरति जाण; ससिहर दशमे घर आपणे,
उच्च ठाम गुरु गुरुअरु नणे ॥२२॥ कुर ग्रह सवि
नीचे ठाय, उत्तम उच्च पड्या ठे मांह्य; ठेठे मंगल
जमणो राहु, वयरीने सिर डावो थाय ॥ २३ ॥
लगन मुहुर्त्त वेळाने मान, के ठाकोर के होसि
प्रधान; संतोष्यो जोसी घर गयो, जनम योग
करम हितु कह्यो ॥ २४ ॥

॥ ढाल ॥ लोकीक पवामा रासनो ॥ ए चाल ॥

लावे रे लक्ष वधामणां, करे जामणां चक्षां
कुंथर काज तो; एवी दीये आसीस तो, हो-
ज्यो चडतलो प्रताप तुह्य राज तो ॥ १ ॥ जुं जुं
जुं विमल नाम हूँ, जुं जुं रे हुं त्रिभुवन
जाण तो; जुं जुं नाम विमल ठव्युं, एतो
वागिवा जागिवा ढोल नीसाण तो ॥ २ ॥
जुं जुं० ॥ ऊमी गूमी पटोलडो, त्राटले
तोरण बांधिआं बार तो; नाटिक नवरस खेळीये,
एतो नाचे ठे न्हानी अपठर नार तो ॥ ३ ॥
जुं जुं० ॥ फइअर दीजे फूटडी, एतो
कापडा केटलां काकीने रेसि तो, अमीय ऊरो
एणे मांडवे, एतो सुंडले साजण फोफल देसि
तो ॥ ४ ॥ जुं जुं० ॥ करि वडी आडी
वांकमी, एतो आंकमी आलडे आंगले रंग
तो; वेढळा लाळी आलडा, एतो गालडा ला-
लमा चाहिये चंग तो ॥ ५ ॥ जुं जुं० ॥
माउले मोकली मोजडी, तोरे जडी रतन ते टोपी

(५४)

उत्तंग तो; टोलनी त्रिचुवन मोहीजं, एतो
जोइजं सोहिजं अदचुत अंग तो ॥ ६ ॥
जुठ जुठ० ॥ जंग मांफिया जग जागता,
एतो मागता मनह मनोरथ पूर तो; जोजन
साजन सामटां, एतो सामटां केलव्यां कूर
कपूर तो ॥ ७ ॥ जुठ जुठ० ॥ गुल
घृत घर घर लाहीये, एतो वाहीये अन्न अवारी
आज तो; पुत्र जनम राय जाणीउं, चलो वा-
णीउं वीरने विमल घर आज तो ॥ ८ ॥ जुठ
जुठ० ॥ लोक तणा लक्ष जोइसे, एतो चळुं
सोहसे रे वली रुअरुळुं आज तो; वीरनो पुत्रज
बोलीआ, एतो आवीया राय करे अगाज
तो ॥ ९ ॥ जुठ जुठ० ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

पुत्र जनम्यो पुत्र जनम्यो, वीर घरे विमल,
ढम ढम ढोल ते ढमकीआ, पंच शब्द नीसाण
गजे, नरवर नाटके खेलिये; चरह चेद वर

(५५)

नेरि वजे, जनम लगे रलीध्यामणो; राज-
योग तेणे ठाड, मंत्रि मुकुट मोटो हुसी, कडको
मोटो राय २ ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

खंरु खंड मति ठे निर्मली, जणतां गुणतां
संपत वली, मुनि लावण्य समयची वाण,
एटले त्रीजो खंरु वखाण ॥ १ ॥ सर्व
गाथा ॥ १६७ ॥

॥ इति पंडित लावण्यसमय गणि कृते, श्री
विमल मंत्रि प्रबंधे नवखंरे, कलीकाल वर्णने,
उत्तमोत्तम गणधर, प्रजावक, पुरुष नामोच्चारे,
नीनग लहीर वीर चरित्रे, विमल जन्माधिकारे,
॥ तृतीय खंड संपूर्णम् ॥

॥ अथ खंरु चोथो ॥

॥ चोपाइ ॥

दिन दिन वाधे विमल कुमार, अह्निस
अंग विमल आचार; हरखे वली मा हूलावती,

विमल वाणि बोले जाखती ॥ १ ॥ विमल कुमर
पोढे पालणे, मा हींढोळे उसट घणे; हाक्षरडे
हुलावे बाल, खिण खिण आवी करे
संजाल ॥ २ ॥ बीज तणो जिम वाधे चंद, वाधे
विमल हीय आणंद; जे बोढ्यां लक्षण
बत्रीस, विमल अंग सोहे निसदिस ॥ ३ ॥
सप्त रक्त ठ उन्नत मली, सूक्ष्म पंच दीरघ
तिम वली; त्रण विपुल ने त्रण गंजीर, लक्षण
बत्रिसो ते ठे वीर ॥ ४ ॥ हाथ पाय तल
लोचन अंग, अधर होठ बोढ्या एकंत; जीव्हा
लातु वीस नख कह्या, सात रक्त सामुद्रिक
लह्या ॥ ५ ॥ कक्षा कूख नाक ने हिउं, खंध
ललाट सरीसुं कहुं; ठ उन्नत जायगनो धणी, ए
वाणी सामुद्रिक तणी ॥ ६ ॥ बाहु नेत्र ने
अंतर जानु, नाशा घण अंतर प्राधान; पंच
दीर्घ सामुद्रिक कहे, ते जसवाद अनंतो लहे
॥ ७ ॥ अंगुली पर्व दंत नख बाल, सुक्ष्म देहि
चंब सुकमाल; लक्षण पंच जिहां सिर होय,

सामुद्रिक सोजागी सोय ॥ ७ ॥ जंघ खिंग
ग्रीवा लघुमान, पृथ्वीपती ते हुइ प्रधान; सत्व
नाजि ने स्वर गंजीर, सामुद्रिक ते बोढ्यो
धीर ॥ ८ ॥ मोटुं मस्तक विपुल ललाट; हृदय
स्थल पुहसुं ते पाट; सामुद्रिक बोले सनमुखी,
ते नर सदा सुमोटो सुखी ॥ १० ॥ कलश कमं-
डल कमल मयूर, पुःफ वृह वारि धनुपुर; अष्टा-
पद अंकुश अजिराम, स्वस्तिक वृषज सिंह
श्रीदाम ॥ ११ ॥ श्रीगृह आरीसो गिरी ठत्र,
ध्वज चामर जव वाव पवित्र, कमल मयूर सुक
साथिजं; काठब शंख शुक्ति हाथीजं ॥ १२ ॥
तोरण तुरी शाल अजिषेक, सर कुंडल श्रीवच्च
विवेक; वज्रबंधने नीवीबंध, बोलीयां ऊरध रेख
प्रबंध ॥ १३ ॥ हाथ पाय रेखा जे तणी, एणे
आकारे दीसे घणी; जो बत्रीसे पूरां नंग, नर
लक्षण बत्रीस सुचंग ॥ १४ ॥ पहिलां लक्षण
शरिरनां हुआं, आ लक्षण रेखानां जुआं; बत्रीसे
बोढ्या बहु जेद, लक्षण प्रीठो बने विठेद ॥ १५ ॥

ए लक्षण सामुद्रिक तणां, जो शरिरे लहिये
 थोकां घणां; तोहि ते नर नही सामान, जइ
 पेसे पृथ्वीपति कान ॥ १६ ॥ सिसनुं मंरुण मुख
 जोइये, मुखमंरुण नाके मोहीये; तेहथी निरतां
 निरखो नयण, चंद सुर बे सरिखांरयण ॥ १७ ॥
 पहिलुं जोइये वपुनुं वान, तेह पाहे तनु तेज
 प्रधान; तेहथी सर बोलिउं सार, स्वरथी सत्व
 जगत्र आधार ॥ १८ ॥ राते लोचने रामा घणी,
 पीले पदमा पामे धणी; लंब बाहु ठकुराई लहे,
 शरिर पुष्ट ते सुखे गहगहे ॥ १९ ॥ हृदय विशाले
 जोगी नीलो, मस्तक मोटे नूपती जलो; पुहखी
 कटीने पाय विशाल, बहु बेटा सुख सदा रसाल
 ॥ २० ॥ अंग सनेहि कही सोजाग, दंते सारुं
 जोजन जाग; बंब सनेहि सेज सुकमाल, चरण
 सनेहि चलण चुसाल ॥ २१ ॥ काम पखें जे काठा
 पाण, वाहन विण क्रम कोमल जाण; वाणि सरस
 वयण उच्चरे, तेनुं जाग्य जुवन वीस्तरे ॥ २२ ॥
 पुंरुष समी जल कुंढी जरी, जोजे जन बेसारी

(५९)

करी; द्रोण नीर जो उठुं थाय, मानोपेत पुरुष
कहेवाय ॥ ३३ ॥ गुणतां जो प्होंचे देह तणां,
अछोत्तर अंगुल आपणां, शास्त्र तणो साचो
संकेत, बोल्यो पुरुष प्रमाणोपेत ॥ ३४ ॥ सामु-
द्रिकनां लक्षण सवां, दीसे अधिक अंगे
अजिनवां; दाखित दया मया नही पार, विमल
कुमर ते गुण जंमार ॥ ३५ ॥ आधा ससिहर
सरिखुं जाल, पुस प्रमाण लोचन विशाल; कम-
लोदर सुंदर दृढ खंध; सरला बाहु तणा बे
बंध ॥ ३६ ॥ काला कुंतल कोमल काय, जामी
जंघ पटोलां पाय; कोट खंधने आवी अमे, वांकी
जमुह धनुषस्युं नडे ॥ ३७ ॥ सरली नासिका
दीवातणी, दंत पंति किर मुगता मणी; राजी
जीह अधर गुण घणो, जाणे रंग प्रवाली तणो
॥ ३८ ॥ पूर्ण चंद्र अधिको मुखवटो, कटिनो
लंक ते दीसे कटो; लंब कर्ण ने सोवन वर्ण, जिहिं
युगतां पहेस्यां आजरण ॥ ३९ ॥ बालक बालां
सरिसो रमे, पुहतो वरस वेगे पांचमें; किस्युं

किजे मुख पुत्र, विद्या विण न रहे घर सूत्र
॥ ३० ॥ विद्या रूप करुपां कहि, विद्या धन
ठानुं ठे सही; चोर चरु न लेई शके, नवि
सीदाये विद्या थके ॥ ३१ ॥ गाम नगर पामे
परदेश, विद्या माने नगर नरेश; विद्यार्थी वाधे
जसवाय, विद्या सवि संयोग उपाय ॥ ३२ ॥
नृपथी मोटो विद्यावंत, ठाकुर ठामजि मान
लहंत; विद्यावंत जिहां जिहां जाय, तिहां तिहां
मान घणेरं थाय ॥ ३३ ॥ जेहने दूजे विद्या
गाय, तेहने नही अहिगुंमाय; जां जीवे तां
दूजे सही, मुआं पठि विसूके सही ॥ ३४ ॥ पांच
वरस बेटो लालीयें, दस निशाले संसालीये;
वरस सोलमें खंधे रह्यो, मोटो मित्र समाणो
कह्यो ॥ ३५ ॥ करो सजाई घर आपणे, जिम
बेटो निशाले जणे; महूरत पूठ्युं पंफित पास,
वडे महोष्ठव मन उल्लास ॥ ३६ ॥ तेडी महाजन
दीधुं मान, आरोगावी आप्यां पान; जस्यो खुंप
खुणाओ खरो, बीरे कीधो जाजो बरो ॥३७॥ तुरी

पक्षाणी थयो असवार, जोजक जाट करे
जयकार; माथे पाटी रूपा तणी, कर खडीउं
सोवन लेखणी ॥ ३७ ॥ गाये कामिनी करे
टकोल, विहस्यां कुंअर तणां कपोल; धरीयां
ठत्र चामर बिहुं पास, पुहता पंडितने आवास
॥ ३८ ॥ पहिलो सरसतिने कस्यो जुहार, कंठे
ठव्यो एकाउलिहार; पठि लागे पंढितने पाय,
मागे विद्या विनय पसाय ॥ ४० ॥ मेहेढ्यां
खिरोदक दस वीस, पंड्याने मन हुइ जगिस;
पंड्यो प्रथम जणावे जले, नीशालीउं जीवने
सले ॥ ४१ ॥ फूली खमीआ खोला जरया,
निशालीआ अवर परवरया; विद्यानो कीधो
आरंज, जोई मुहुरतना थिर थंज ॥ ४२ ॥ पुण्य
नक्षत्र दसमी गुरुवार, लग्न चराचर अंशविचार;
ससी दशमो दशमो रवि योग, नही जरणी
जडानो जोग ॥ ४३ ॥ विद्या आरंजी घर गयो, दिन
दिन जणवा ओच्छव थयो, सकल सूत्र सीख्यां
सवि अंक, वहेला लीधा लिपिना लंक ॥ ४४ ॥

(६१)

॥ चुजंग प्रीयातर्क ठंद ॥

तरिं हंस लिपो चूत अतिमित्त, यद्द
राहसी उम्निकी कीनडी, नागरि पारसी बारणकी
लारु, लिपमेन्न देवी सींधवी यावनी तुरकी
द्रावकी मालवी ॥ १ ॥

॥ चोपाइ ॥

जाणे संस्कृत पाकृत सुधी, जाणे शोर-
सेनि मागधी, पैशाची अपत्रंसी वली, एटले
ए ठ जाषा मली ॥ १ ॥ नारि पुरुष ह्य
गय वृष ठत्र, कुर्कट कामिणि मणि सुपवित्र;
दंड खडग सवि लक्षण लहि, विद्या वास
विचारी कहि ॥ २ ॥ चक्र शकट अने गुरु
व्यूह, जाणे रमी रमाकी जूअ; राजनीति जाणे
निज धर्म, जाणे कनक रूप सिधि कर्म ॥ ३ ॥
मंत्र तंत्र औषध जे जडी, जाणे डाकण शाकण
नडी; जाणे नारी जंगी जोगवी, जाणे जे सेवक
जोगवी ॥ ४ ॥ जाणे शयन विलेपन वास, जाणे

वैद्यक वचन विसास; जाणे नाच गीत नवरंग,
जाणे नाद जेद सपतंग ॥ ५ ॥ पहेरि जाणे
जूपण वस्त्र, जाणे सवि अज्यासी शस्त्र; जाणे
अन्न उदक केलवी, पंथ चाख प्रीठे नव
नवी ॥ ६ ॥ जाणे युद्ध शुद्ध साधवी, जाणे काव्य
कथारस कवी; जाणे नगर मान खंधार, जाणे
वणीग कला व्यापार ॥ ७ ॥ शाक पाक परि नव
नव लही; जोजन सतर जह ते कही; जाणे जन
थंजी जन वाद, जाणे अवर उतारि नाद ॥ ८ ॥
जाणे दान मान उचित, जाणे तर्क सकल
साहित्य; जाणे जे रोपो आगम, जाणे नीर
करावी ठाम ॥ ९ ॥ जाणे गज घोडा खेलवी,
जाणे जे परे परे पदवी; जाणे पुष्प तणां विज्ञान,
जाणे सकल समारी पान ॥ १० ॥ जाणे जे वरते
चित्राम, जाणे रूप कला अजिराम; जाणे त्रसइ
लीलावती, जाणे गणित कला जे हती ॥ ११ ॥
गुणाकार ने जागाकार, जाण्या लोक तणा
व्यापार, जाणे यंत्रकला जस तरी, षट्छे कला

(६४)

हुई बहोतरी ॥ १२ ॥ जाणे विनय विवेक
विचार, जाण्या उत्तमना आचार; जाणे नगर
वसावी करी, जाणे वरती वीघां जरी ॥ १३ ॥
पेर पेरनां प्रीठ्यां पकवान, ठे लघु वय पण
हश्ये सान; पुरुष तणी ते बहोतेर कला, प्रीठ्या
सकल शास्त्र आमला ॥ १४ ॥

॥ दूहा ॥

विमल कुंथर क्रीडा करे, रंजे नव नव लोक;
नगर मध्य जिहां निसरे, तिहां तिहां नरवर
थोक ॥ १ ॥ वीरे वनीता प्रिठवी, सुतने सुंपी
जार; आपण दिक्षा आदरी, सहगुरु सरिस
विहार ॥ २ ॥

॥ वस्तु ठंद ॥

वीर नरवर वीर नरवर, विमल घर जार;
थिर थप्पी दोये सीखडी, अवनी ब्रह्म अन्याय
टाळे, पाप कर्म सवि परिहरे; करे पुन्य जिन
आण पाळे, घर घरणि मोकळावी करी, वीर

(६५)

मंत्रि लीये दीख, करे विहार विदेशने, पाखे सह-
गुरु सीख-पाखे सहगुरु सीख ॥ १ ॥

॥ दूहा ॥

दिन दिन दिसे दीपतो, जिम उदयाचक्ष
जाण; विमल पेखी वयरी तणां, पोढा पडे पराण
॥ १ ॥ वली विशेषे विहिवसे, वहेसो विमल
प्रधान; रखे ते राजखे वापरे, अह्म टलशे अजि-
मान ॥ २ ॥ एक वयरी विष वेलडी, ए बेहु
त्रिजि व्याधि; जे उगंती ठेदीये, तो सिर हुए
समाधि ॥ ३ ॥ वीरमती विरुं सुणी, बेटा
रख्खण कजा; पट्टण परहुं महेली करी, पुहती
पीयर मजा ॥ ४ ॥

॥ चोपाई ॥

वीरमती तव पिहर गइ, संपति सघली पूंवे
रही; साथे बेटो विमलकुमार, जइ कीधो माजखा
जुहार ॥ १ ॥ आगे जाई घर अनाथ, आबी
बहिनर बेटा साथ; मोटांपणमांहिं सुहर्षा रखे,

अन्न पान पूरां तो मले ॥ १ ॥ जां पोते हुई पुण्य
 प्रकास, तां घर लखमी लील विलास; पाप
 तणो जव पासो पडे, तव घर कूरी कुकस अमे
 ॥ ३ ॥ रह्यो विमल मास्युं मोसाल, चारे चंचल
 बहुर वाल; इणे अवसर देवी अंबीका, आव्यां
 ठे आरासण थकां ॥ ४ ॥ नव यौवन नवल्लो
 संयोग, देखी देवी वंठे जोग, कुंअर कहे पर-
 नारी नीम, अणपरणी कहो मानुं कीम ॥ ५ ॥
 शील लगे तूठी अंबीका, त्रण वर दीधा पोता
 थका; बाण प्रमाण ते गाज पंच, हय लक्षण तां
 लक्ष प्रपंच ॥ ६ ॥ नवल रूप निरतिं निमलां,
 श्रीजी अद्भुत अक्षर कला, वर देइ देवी संचरी,
 विमल वधावी विद्या खरी ॥ ७ ॥ कफुआं फल
 नवि लागे अंब, सोने किह्ये नवि लागे संब;
 माणिक मेळ न लागे लगार, सील न मुके विमल
 कुमार । ८ ॥ सील तणो महिमा मन वस्यो,
 आव्यो मंदिर हड्डे हस्यो; जोज्यो पट्टणि
 एणे प्रस्ताव, वात हुइ ठे सरस स्वजाव ॥ ९ ॥

वसे व्यवहारी श्रीदत्त, तेह तणे घर जाऊं विस्र;
श्रीबेटी यौवन वय हुइ, जोसी विवाह मेळो
जइ ॥ १० ॥ जोसी नयर घणे आफले, मलता
वरगनो वर नवि मले; जोसी कहे सुण महेता
वात, लहिर वीर जे जग विख्यात ॥ ११ ॥ तेह
तणो ठे बेटो विमल, पदम सरोवर जेवुं कमल;
तेह तणी जे जनमोतरी, मुऊ टिपणे लखी ठे
खरी ॥ १२ ॥ ते सरिसो विवाह आदरो, वर
मोटो पृथ्वीपती करो; ते सरिसो मलतावस
मले, मन चिंतव्या मनोरथ फले ॥ १३ ॥ रहे
गेहनी घर माउला, जाउं तुह्ये तत्र उतावला;
वहेला वहेले वहिलिया करथा, सुणवइ ते
सरिसा जोतस्या ॥ १४ ॥ ठडे पीआणे रथ संचरे,
खेत्र पास देवि स्वर करे; सुणवइ कहे वर ठे
इहां, पण जइयें उतारो ठे जिहां ॥ १५ ॥
घर माउल तणे जव गया, वीरमती बव जांखां
घयां; आगे इहां रयां बुं डुखे, रणीउं को
आव्यो होय रखे ॥ १६ ॥ मन विण अप्रापण

(६७)

दिये घणां, वीरमती मेले बेसणां; कहो
विवहारी केहि काज, तुझे पधास्या आणे
राज ॥ १७ ॥ पुत्र तुमारो विमल कुमार, होसे
अह्न बेटी जरतार; वेगे विवाह मेलो आज,
अह्नारे तुह्न सरिसुं काज ॥ १८ ॥

॥ दूहा ॥

पान अह्नारे पऊरे, रंग तुझे न दिवाय; वीर-
मती मुख ए इस्थुं, अवलुं कथन कहिवाय ॥१॥
सोणगंठिं सेठे सबल, बंधी बोले ताम; इवे
महूरत वेला टले, निश्चे कीजे काम ॥ २ ॥
खेत्रेअ ठे वर माउला, पूठया विण किम होय;
वेगे वाहण जोतरी, त्यां पहाँचे सहू कोय ॥३॥
वाहण देखी आवती, मामा मन चिंतेइ; को
खेवा आवे किशुं, कारण कडब तणेइ ॥ ४ ॥
जोजन करता माउला, दीठा खेत्र मजार; पासे
आवी परहुणा, पूठे विनय विचार ॥५॥ जे तुह्न घर

(६९)

जाणेज ठे, ते सरिस्युं अह्म काम; ते तेडो
उतावखो, विमल विमल जस नाम ॥ ६ ॥

॥ चोपाइ ॥

साद करे मामा मन हेज, कडब मेखी
आव्यो जाणेज; परुखो मामा में सिग जरी,
आवुं कलस चडावी करी ॥ १ ॥ आव्यो
विमल कुंअर मलपतो, जाणे सिंह गुफा-
मांहीं हतो, उलट जर आळिंगण मढ्या,
विवाह मेखी वेवाही वढ्या ॥२॥ घर माउल गया
तेणि वार, जाई बहिनर करे विचार; विवाह
विमल तणो किम हुसि, घर जाणेजो किम
परणसि ॥ ३ ॥ आदि वयर मामा जाणेज,
आगे एवां बोढ्यां हेज; जाणेजो म आणज्यो
घरे, जो मामा सुख वंठे सरे ॥ ४ ॥ बहिनर
बंधव मन ओलखे, जाई मांहीं रही ते जखे;
एता दिन रखीआं ते फोक, जाई थकी जला
ते लोको ॥ ५ ॥ ज्यां धन त्यां सहु आदर

करे, धन विण चाई ठेहा धरे; वरवी बहिन
जणे चाखडी, धन विण परणाववा आखनी
॥ ६ ॥ जहिंयें धन सांपडसे मुऊ, तहिंयें पुत्र
परणाविस तुऊ, इम बोली वीरमति मात,
जिम नवि छाजे तारो तात ॥ ७ ॥

॥ वस्तु ॥

कृपण सरज्या कृपण सरज्या, सवे धनवंत;
रयणायर जल खार पण, कमलनाल कंटके
जरिअ; चिंतामणि पाषाणमें, कढपवृद्ध काठमें
करीअ; चंद्र कलंकी अवतरयो, सूरतणे सिरताप,
विमल दरिहे दोखिउं, विहि वलगाडीअं पाप-
विहि वलगाफिअं पाप ॥ १ ॥

॥ चोपाइ ॥

विमल प्रजाते गयो निज काम, गोरु चारे
सूने गाम; दर देखी खोसी लाकडी,
जाये पाधरी नवि वांकनी ॥ १ ॥ धव धव
ढलीअं पाठां कीध, प्रगठ्यो कनक कलस

(७१)

ते लीध; विमले विरमती कर दीध, मन चितवे
मनोरथ सिद्ध ॥ २ ॥ खंरु खंड मति ठे निर्मली,
श्रोता सांज्ञलज्यो ए जली; विमल मंत्रिने
रासे जाण, एटले चोथो खंरु वखाण ॥ ३ ॥
सर्व गाथा ॥ १०१ ॥

इति पंडित लावण्यसमय गणि कृते, विमल
मंत्रि मनोहर प्रबंधे, नवखंडे विमल लेख-
शास्त्रा करण, अष्टादश लिपि, षट्
त्राषा, ६४ कलात्रिधान, ३२
लक्षण विवरण, मातुल्लगृह
गमन, विवाह मेलन.
लब्ध निधानाधिकारे,
चतुर्थ खंरु समाप्तम्

(४१)

॥ खंड पांचमो ॥

॥ चोपाइ ॥

वीरमती लागी हरखवा, लिथ्या साथि
कन्या निरखवा; जे डाह्या लक्षणना जाण,
सामुद्रिक बोढ्यां अहिनाणा ॥ १ ॥
चाढ्यां अति आंरुबर करी, पुढता पट्टण श्रीदत्त
घरी; निरखे कन्यानुं वली रूप, जोइ कन्या
लक्षण सक्षप ॥ २ ॥

॥ इहा ॥

चंद्रवदनि चंपक वनी, निरमल नयण
विशाल; रामा राता अधर जस, संपति सुख
रसाक्ष ॥ १ ॥ अंकुश कुंडल चक्र धज, मंदिर
कुंजर कुंज; ठत्र कमल हय जास कर, राउ
तणे घर रंज ॥ २ ॥ जस कर रेखा रुथडी,
तोरण गढ आकार; वरि आवी कुलदासने,
राणि राज दूधार ॥ ३ ॥ पामे पति, नरपति

जलो, पुत्र जणें ते सूर; जस नारि कर निर-
 खीये, रेखा ठत्र मयूर ॥ ४ ॥ मृग नयनी मृग
 कंधरा, मृग पेटि सुकमाल; हंस गमणी सा
 सुंदरी, चूपतिने घर चाल ॥ ५ ॥ जस सिर केस
 सुललित हुए, मुख मंरुलने मोड; दक्षिण वली
 नात्री वली, पति पामे विण खोरु ॥ ६ ॥
 जेह कर लंबी आंगुली, जेह सिरलंबी वीण; आय
 घणुं वल्लज सहित, घर धन सहज प्रविण ॥ ७ ॥
 कृष्ण सरिखी सामली, गोरी चंपकवान; अंगवदन
 ससनेहलां; जीवे रंग निधान ॥ ८ ॥ कन्न कम-
 ल के पिंगली, देह कंति जलंकत; मणि
 माणिक सोना तणां, घणां आजरण लहंत ॥ ९ ॥
 हसतां तिलवट साथीउ, जे नारिने थाय; गज
 रथ घोडा प्रीय घर, सहसगमे वंधाय ॥ १० ॥
 नाबे पासे ने गले, लंठण हुये अणेश; कश्मस
 तिलक जे कामिनी, पहेलो पुत्र जणेश ॥ ११ ॥
 अंग अदप पर स्वेद जस, अदप रोम सिर जांस;
 निद्रा जोजन थोडलां, उत्तम धकण तास

(४४)

॥ १२ ॥ विनयवति ने कुलवति, शीलवति ने
सुविचार; जाके पुण्ये पामीये, कलावती घर
नार ॥ १३ ॥ साथल कदलो थंजमय, कर चरणे
नही रोम; विपुल गुह्य मणि गूढ जल, निल-
वटि अरु सोम ॥ १४ ॥ कटि लंकी उन्नत
इय, पुष्टु पश्चिम जाग; नारि इसी घर
आदरो, जिम लहो लखगी लाग ॥ १५ ॥ साथ-
ल होठ पयोधरे, रोमराय घण हुंत; जस मुख
पक्षीए पांमरुं, वहिलो कंत हणंत ॥ १६ ॥
जाडी जंघा जेह तणी, के विधवा के दास;
के दारिद्रि दुखणी, रामा हृदय विमास ॥ १७ ॥

॥ चोपाई ॥

जेहने पूंठे हुए आवर्त्त, ते सारे जरतार महंत;
नाजितणा आवर्त्त विचार, माने देव समो चर्त्तार
॥ १ ॥ कटि आवर्त्त हुए जे तणे, ते ठांदे हींने
आपणे; बोली बाला त्रिहुं प्रकार, परखीने परणो
संसार ॥ २ ॥ लंब लसाट उदर जग जास,

ससरा देवर (अने) वर विणास; सामुद्रिकनी
 माने शीख, के ठंडे के पडसि चीख ॥ ३ ॥
 लंब ललाट ससुरो संहार, लंबोदर देउरने चार;
 लंबे जग पति जाये मरी, राक्षस रूप नारी अव-
 तरी ॥ ४ ॥ लंब होठ जीह कालो बुरो, पीली
 आंख साद घोघरो; अति गोरी अति काली
 नार, वरजे ठ माणे संसार ॥ ५ ॥ हसतां गाले
 खान्ना पने, रामा रंग रमल ते चडे; चालंतां
 चुंइ कंप अपार, कामिनि वयर तणी करनार
 ॥ ६ ॥ पाय तणी वचली आंगुली, टुंकी चूमि-
 साथे नवि मली, ते जो टुंकी उन्नत रहे; चर्ता
 नारि अनेरो लहे ॥ ७ ॥ अंगुठा पासे आंगुली,
 उन्नत चूमि न फरसे वली; कुमरीपणे जारज
 जाणेह, यौवनवय माणस संदेह ॥ ८ ॥ अति
 ऊंची अति नीची वली, अति जाडी ने अति
 दूबली; अति गोरी अति काली नार, ते अंगण
 आपणे निवार ॥ ९ ॥ काक जंघा नारि मम राख,
 घोघर सर ने पीली आंख; जो पति गाढो जूठे

थाय, मारे दश मसवाडा मांहा ॥ १० ॥ अंग
 अघोर नाक वांकुं, पग ठापरा मुख सांकुं;
 ऊची रहि जिसित्राजुई, वनिता वयर काज घर
 हूई ॥ ११ ॥ पीलुं वदन देह जुंखरुं, जाणे रोमरा-
 यनुं घरुं; राय तणे घर जाइ होय, दासपणुं
 पण पामे सोय ॥ १२ ॥ वदन माने जोज्यो गुह्य,
 गुह्य सरिखां नयणां बुज; जिस्युं नक्र इस्यो
 आचार, हस्त बाहु क्रम जंघ विचार ॥ १३ ॥
 करने माने पायनो रंग, बाहु माने पायनो जंग;
 हृदय स्थल सरिखो सिणगार, सत्व माने पामे
 परिवार ॥ १४ ॥ अति लांबू ने अति कूबकुं,
 अति जाकुं ने अति रांककुं; अति गोरु अति
 कालो वान, ए ठ जग दोजागी मान ॥ १५ ॥
 काठब पुंठ जिस्यो गज खंध, अति संकोच पद-
 मनो गंध; अति उन्नत ने वृत्ताकार, ठ जग शुज
 बोढ्यां संसार ॥ १६ ॥ लांबे दांते लाहमी मल्ली,
 काक स्वरा ने उठांढली; हाथ पाय टुंटी पांगली,
 परण्यार्थी अणपरणी जल्ली ॥ १७ ॥ चोख जंभि

चंचली चीपनी, सामिणिसुं बणि सुंखिणि
 समी; जाई विण घर जुंडा तणी, नारि म आणिश
 ते निर्गुणी ॥ १७ ॥ हरुहरु हसे जुंरु परे जसे,
 डोले डारे चुंबडि धसे; लंपट लोक न आणे
 साज, ते परणयानुं केहुं काज ॥ १८ ॥ हीण
 स्त्रीण दीण दासना, ते अपलक्षण नही आसनां;
 जे जे लक्षण नारि तणां, श्रीने अंग वसे ते
 षणां ॥ १९ ॥ कदली थंज जंघ जुअली, दंता
 दीपे दाडिम कली; पुष्टा गाल लाल आंखनी,
 राता अधर मधुर जाखनी ॥ २० ॥ हरि लंकि
 हींडे मलपती, ते गज हंस हराव्या गती; रूपे
 रंजा के रोहिणी, के इंद्राणी के मोहिनी ॥ २१ ॥
 अमरी कुमरी के उरवसी, नागलोकनी नारी
 हसी; जोतां रूप न आवे पार, उर पहेस्यो एका-
 बलि हार ॥ २२ ॥ वेणीदंरु लंब लह-
 सहे, रूप इंद्राणी पासे रहे; काने जडित
 खरी खिंटली, जबके फाल हाथे वींटली
 ॥ २३ ॥ नामे पन्नेति श्री सुंदरी, सामुद्रिकने

लक्षण जरी; पुढे बोल जिके आकरा, ते ते
उत्तर आपे खरा ॥ १५ ॥ गीत नाद ने नाटक
कला, जाणे धर्म नीती निर्मला; मंत्र तंत्र जाणे
विज्ञान, जाणे ताल तणां ते मान ॥ १६ ॥ जाणे
उचित कला जे चित्र, जाणे वचन जेद वाजित्र;
जाणे ज्ञान क्रिया जे दंज, जाणे जे वरते जल-
थंज ॥ १७ ॥ मेघ वृष्टिना जाणे मर्म, जाणे जल
आकर्षण कर्म; वन रोपन गोपन आकार;
जाणे जे जे धर्म विचार ॥ १८ ॥ शकुन
शास्त्र जाणे गुरु थकी, जाणे वाणी जे
देवकी; जाणे वस्तु वधारी वान, जाणे मधुरां
रांधि धान ॥ १९ ॥ जाणे सोवन रुपा सिद्धि,
आपे उत्तर हैडा बुद्धि; जाणे मंडावि प्रासाद,
जाणे करी वितंडा वाद ॥ २० ॥ हय लक्षण
सामुद्रिक जणी, जाणे जे गति लीळातणी;
जाणे तेल सुगंधी करी, करे परिहा ते गजतुरी
॥ २१ ॥ सारेपासे रमतां रंग वडो, जाणे जे
खुंदी गरवसो; कर छाधव वेती पडवडो, जोजन

विधि जाणे चडवकी ॥ ३२ ॥ जाणे वणीक
कलाना जेद, जाणे पहेरि नव नव वेष; नयणे
संज्ञा सघलि लहे, मुख मंरुन वर मंरुन लहे
॥ ३३ ॥ गुंथे वेणे फूल फूटडां, जाणे कथन
कही वांकडां; आणे युक्ति अनेरा मांघ्य, उत्तर
देतां वार न लाय ॥ ३४ ॥ देश देशनी ज्ञाषा
जणे, वैद्यक कला लहि रुहापण घणे; जाणे
लोक तणा व्यवहार, जाणे पहेरी सवि सिण-
गार ॥ ३५ ॥ लहे हरिआली अंक अनेक,
जाणे वीणा नाद त्रिवेक; पतिरंजन अंजनना
योग, चोरासी आसन संज्ञोग ॥ ३६ ॥ जाणे
बाल चाल हेखवा, जाणे करि कुंकुम केलवी;
जाणे सोवन वर्ण विशेष, द्विपि अष्टादश लहे
अशेष ॥ ३७ ॥ लामी चौडी ने सोरठी, हाडी
मद्योधी मरुठ्ठी; कर्णाटी काहडि डाहली,
द्विपि मागधी ससी सिंहली ॥ ३८ ॥ खुरसाणी
गूजरी कुंकणी, हुस्मीरी परतीरी जणे; माख-

वणी लिपि लहे विचार, बोली लिपि एटले
अढार ॥३९॥ चोसठ कला नारिनी जणी, जाणे
अधिक वली ते घणी; सवि पारखां लहे बोलतां,
पहेरे वस्त्र अंगे सोहतां ॥ ४० ॥ करे वात
डाहिम आपणी, जाणे पंच काव्य ते जणी;
जाणे चूर्ण सकल अजिधान, जाणे पर उतारि मान
॥ ४१ ॥ जाणे ऋकिण शाकिण ग्रही, जाणे चुत
प्रेत निग्रही; जाणे दोहड्युं हुये जेहथी, जाणे
गोरस गोली मथी ॥ ४२ ॥ सवि व्यवहार सकल
व्याकर्ण, स्वजन वर्ण सेवकनां जर्ण; नारितणां
जे वर्ते धर्म, ते ते जाणे सघला मर्म ॥ ४३ ॥
जैरव पंचम नाट वसंत, मेघराग श्रीराग हसंत;
अकेकानी ठ ठ नार, ते ठत्रीसे जाख विचार
॥ ४४ ॥ त्रण ग्राम रस सत्त सुरंग, लहे श्रोग-
णीस मूर्ठना चंग; तान मान उंगणपंचास,
श्रुति बावीस तणो अज्यास ॥ ४५ ॥ जाणे
ताल कोरि ठपन्न, पंच वाद्य वसुहा व्युत्पन्न
करे परिक्षा जिम जिम कसी जिहां जिह

ह्रुइ तिहां तिहां तिसि ॥ ४६ ॥ के बाला
 त्रिपुरा मुख वसी, मूरतिवंती सरसती हसी;
 जे बलतुं पुढे बालिका, न हुए उत्तर सहु दे
 तालिका ॥ ४७ ॥ करी निरीक्षण हरख्यां हीये,
 कर सूखडी सबल करि दीये; अति मान्या
 सज्जनस्युं मढ्यां, लेइ लगन घर पाठा वढ्या
 ॥ ४८ ॥ आवी विरमतिने कह्युं, त्रिचुवन रूप
 एकतुं थयुं; जे लक्षण सामुद्रिक तणां, (ते)
 ते दीसे अनोपम घणां ॥ ४९ ॥ अवगुण एक
 नही आसनो, महिमा वली घणो वासनो;
 रत्नयोति पाटणनुं नाम, विनय विवेक तणुं
 ज्यां ठाम ॥ ५० ॥ जे जे अह्य साचवणी करी,
 ते जाणे परमेसर परी; फोफल फन्न पान पक-
 वान, वाढ्या देह तणां अह्य वान ॥ ५१ ॥ करो
 सजाई वीवा तणी, गहूं पलाले सोहासणी;
 पापरु वडी करियां पकवान, साल दास सवि
 सोध्यां धान ॥ ५२ ॥ वाढ्या मंडप वेगे विशाल,
 आण्या घणा सोनाना थाल; मेढ्यां आसन ने

आरुणी, रुगानी मांडी मांडणी ॥ ५३ ॥ ठाम
 ठाम गइ कंकोतरी, आव्या सज्जन सवि नुंह-
 तरी; बेठी पांत खांत वेवडी, हाथ पाय धोया
 धुंसटी ॥ ५४ ॥ पहेला मेढ्या मेवा बहु मुलि,
 खाजां लारु पठे कूरलि; दाल सुंहाली घृतनी
 नाल, सोल सालणांनी बांधी पाल ॥ ५५ ॥
 आव्यां घोल जरियां माटलां, जरि जरिने
 मेढ्यां वाटलां; ठार्या कूर करंबे करी, कर धोई
 जल जारी जरी ॥ ५६ ॥ पान फूल केवडोउ
 काथ, सज्जन कीजे टाढा हाथ; चंदन चूथ्या ने
 चांपेल, मंडप रंग वहावी रेल ॥ ५७ ॥ खुंप
 जर्यो खुणालो खंत, जुंगल जेरी ढोल ढमकंत;
 मुकुटी असावे मोतीसरी, जइ कुंथर परणे
 सिसरी ॥ ५८ ॥ मामा त्यां मामेऊं करे, चाउ
 न चुके वीवाह वरे; साथे रथ घोडाना थाट,
 मोटा गायण वायण जाट ॥ ५९ ॥ बोले मंगल
 जे जांड्रणी, चंद्रज मलि जेवी चांड्रणी; तिमल
 कुंथर वर चंचल चमे, उंचो थंब समाणो थडे

॥ ६० ॥ जोतां जेह तणुं मुख वडे, लाखीणा
 लुंठणका घडे; महाजनने मेलावे घणे, पहोता
 परिसर पाटण तणे ॥ ६१ ॥ सामिअाना
 साचव्या विवेक, उतारा आप्या अनेक; घर
 चोरी बांधि चडवडी, सोना रूपानी ते घनी ॥
 ॥ ६२ ॥ कुंअर अंग कर्युं मांजणु, सिणगारे सोहावे
 घणुं; पहेलां आंज्यां आठां नेत्र, पटोलुं पहेयुं
 पानेत्र ॥ ६३ ॥ लंब वेणि लहके गोफणो, रुडो
 रंग ठे राखकि तणो; मनरंगे माता पूरियो, सिर
 सिंथो सिंडुरियो ॥ ६४ ॥ निलवट टोली व्युत-
 पत घणी, जाळ ऊबुके सोना तणी; मांदलीआं
 वलीआं वेढला, कंचू कसण कस्या ते जला ॥
 ॥ ६५ ॥ कर चूडी कंकण खलकती, सिर बाव-
 नाचंदन बहकती; रमऊम पाय ऊमके जांजरां,
 जाणे मयणतणां पांजरां ॥ ६६ ॥ मुख जोइ
 आरिसा मांह्य, विंजणडे विंजावे वाय; सहिअर
 सहिअर सारिसी मली, कोटे टोरु घाले वली
 ॥ ६७ ॥ थोढी घुंघरीआली घाट, वेगे जोई

वरनी बाट; श्रावे वर जोये जन कोरु, खुंप
 मांहीं नवि काढे खोरु ॥ ६७ ॥ सोकरि ठत्र
 चामर बंबाल, तलीआ तोरण जाकऊमाल; पूंठे
 चंचल उपर चमी, लूण उतारे वर बहिनडी ॥
 ॥ ६८ ॥ धवल देइ जाणे धोलही, ते गाये अण
 मांहीं कही; नाचे पात्र कथारस कहे, दान मनो-
 वंठित ते लहे ॥ ७० ॥ मध्वयुद्ध रमे तरुश्रार,
 चाले सा बाला परिवार; नफेरी जेरी वाजते, गुण
 गाये अंबर गाजते ॥ ७१ ॥ पुहता तोरण जोवे
 लोक, सीख्या साला कहे सलोक; विमल वाणि
 श्रवणे सांजली, गया साला ते दहदिसि टली
 ॥ ७२ ॥ पुंखे सासु प्रेमे जरी, वर माहिरे गयो
 संचरी; जोसी जव वरतावे समे, विमले श्री कर
 अहिउं तिमे ॥ ७३ ॥ कर मेहलावण धन आ-
 लीयां, मंगल चारे वरतावीयां; वर परणी उतारे
 रहि, प्रह उगमते गयो वर लहि ॥ ७४ ॥ वल्ली
 वरोठी तणा विचार, कीथा विवाहना व्यवहार;
 मेहेदयां मोदक जरीयां माट, आगल मांड्या

सोबन पाट ॥ ७५ ॥ पग पडणे जे धन परखीये,
तेणे सासुनुं मन हरखीये; तूठो सासु दिये
आसीस, जीवो अगणित कोमि वरीस ॥ ७६ ॥
शासन देवकि तणे पसाय, चडती कला होज्यो
जग मांझ; कंत सरिसां करज्यो राज, माझ बहु
जले जेठ्यां आज ॥ ७७ ॥ नणंद फड्यर सासू
वहू, रुं सगुं मनाव्युं सहु; जिनवर गुरुगुरुणी
प्रियतणो, जगति करे श्री सुंदरि घणी ॥ ७८ ॥
पट्टण पीता तणुं अहिठाण, विवाहनं मांरुं
मंडाण; पिता तणे नामे लागता, सज्जन कोमि
मढ्या मागता ॥ ७९ ॥ बाप थकी जे पडतो
पुत्र, ते किम राखे घरनुं सूत्र; महिअल न रहे
तेहनी माम, बाप तणुं लोपाये नाम ॥ ८० ॥
बाप थकी जे चडतो होय, कुंअर करमी कहीये
सोय; जिम जिम मोटां करणी करे, तात नाम
त्रिजुवन विस्तरे ॥ ८१ ॥ विमल मंत्रि तव कर
बावरे, मागत जन मोकलावण करे; मन गमता
तेजी तोखार, आपे कनक कोडि सिणगार ॥

॥ ७२ ॥ ठ दरसण पुरां पोषीये, स्वजन वर्ग
सहु संतोषीये; देवदूष्य दीजे दोकना, चंगां
चित करे चउपदां ॥ ७३ ॥ गडगदता दीजे
गुडीयां, चारि चपरवनां जोडीयां; मेघांवरने
सहुवटां, कठ पीठ पड्ठाणी पटां ॥ ७४ ॥
दिपरवास खेस खांडकी, गजवडि निर्मल गंगा-
थकी; दिये जूना ने जरमर तली, नील नेत्र
मेघवन्ना वली ॥ ७५ ॥ वासत्या सोहे सिर वाप,
पट्टकूल प्रतापीया प्रताप; पोता परदेसी साउला,
मिशु मन वंठित यज जला ॥ ७६ ॥ दिये घण
वेलि कण उपटी, धुली धूमराइ ने धटी; चोखां
चीर चंग चोरसा, लख्या हंस सूडा सारिसा ॥
॥ ७७ ॥ नर्म खर्म साजा साखर, वस्यां वच्च
वहाव्यां पूग; आठां ठाइल दिदामणी, संतोपे
सवि सोहासणी ॥ ७८ ॥ कमल वनां कमखा
घाटडी, के काली फाली फूटकी; नारंगो
नवरंगी जात, ताजी तारा मंरुन जात ॥
॥ ७९ ॥ बहु मुलां मोटां मीणीयां, देतां पहेलां

मन प्रीणीयां; धज सनाथ जिनमंदिर
 बहु, संतोष्यां गुरु गुरुणी सहु ॥ ९० ॥ वेई
 जान वलीआ घर जणी, ससरे कीधी पहेरा-
 मणी; आव्यो विमल के उग्यो सूर, जई जोहनी
 वजाव्यां तूर ॥ ९१ ॥ साहमो आव्यो नगर
 नरेस, वरे वडे वर कीयो प्रवेस; प्रीयसुं प्रेम
 पूर मांरती, इक आठण पाणी ठंमावती ॥ ९२ ॥
 देवालये पुहतां वर बहु, रामत रमतां जोए
 सहु; गुरु गोत्रजने करे प्रणाम, पुहचे वास तणुं
 जिहां ठाम ॥ ९३ ॥ परणयो वर पेसारो हूँ,
 मागत जन ते मागे दूँ; दान माने रली-
 आयत थयो, संतोष्यो सहु थानक गयो ॥ ९४ ॥
 नव योवन बे नवला वेस, बिहुने माने नगर
 नरेस; बिहु सिर अगार बहेके वास, बेल हुआं
 बे लील विदास ॥ ९५ ॥ वेहु विचक्षण बे
 गुणवंत, बिहुने पोते पुण्य अनंत; हसतां हरषे
 पाडे होड, बे सुरंगी सरिखी जोड ॥ ९६ ॥
 वानी वन ठे रलीआमणां, बहेके फूल अतो-

(७७)

पम घणां; चंपक कुसुम मुकुट सिर जरे, खंडो-
खली जल क्रीमा करे ॥ ९७ ॥ विमल श्री बिहु
नवला नेह, बे सिणगास्यां दीपे देह; बिहु
मन वसीउं जिनवर धर्म, उदयवंत ठे बिहुनां
कर्म ॥ ९८ ॥ बे यौवन क्रमे जोगवे, बे मनवं-
ठित सुख जोगवे; घणा दिवस इम वोढ्या
जिसे, सुकुटुंबा पट्टण गया तसे ॥ ९९ ॥
खंरु खंड मति ठे निर्मली, श्रोता सांजलज्यो ए
जली; विमल मंत्रिने रासे जाण, एटले पंचम
खंरु वखाण ॥ १०० ॥ सर्व गाथा ॥ १११ ॥

इति श्री पंक्ति लावण्य समय गणि कृते,
श्री विमल मंत्रि प्रबंधे नव खंरु, सामुद्रिक
कथित श्री लक्षण, ६४ कला विवरण, १८ क्षिपि
नाम कथन, ६ राग ताल संख्या, श्री वर्णन,
कन्या निरिक्षण, पाणीग्रहणमहोत्सव, वस्त्राद्य-
न्निधान, पट्टणवासाधिकारे, पंचम खंरु संपूर्ण ॥

(७९)

॥ खंरु ठठो ॥

॥ दूहा ॥

पुहता पट्टण पुन्य वस, प्रेमे पूस्यो वास;
रहेतां मंदिर रंग नर, ठाना हुआ ठ मास ॥ १ ॥

॥ ढाल ॥

एणे अवसर सहगुरु वडा, श्रीधर्मघोष
सूरिंद रे; आव्या अर्बुद तलहटी, उपन्यो
अति आणंद रे ॥ १ ॥ जुठ जुठ अर्बुद अजि-
नवो, (ए आंकणी) नही नही जिन प्रासाद
रे; देखी कुंगर दीपतो, उपन्यो मन विखवाद रे
॥ जुठ० ॥ २ ॥ गुरु गच्छपति ध्याने रह्या,
समरी देवी अंबाविरे; अर्बुद तीरथ जिम हुए,
बोलो सरला सुजाविरे ॥ जुठ० ॥ ३ ॥ वीर सुत
पुर पाटणे, वासि विमल प्रधान रे; पुहचो प्रनु
वंदाववा, जो तुह्य तीरथ ध्यान रे ॥ जुठ० ॥ ४ ॥
वचन कही देव ते वली, गणधर पाटण सांध्य रे;

(९०)

संघ सहु उठव करे, विमल वंदावण जाय रे ॥
जुउं० ॥ ५ ॥ गुरु उपदेश दीये घणा, सांजल
विमल प्रधान रे; अर्बुद तीरथनी थापना, तुह्य
जस मेरु समान रे ॥ जुउं० ॥ ६ ॥ विमल जणे
सहगुरु सुणो, नही धन एटलुं आज रे; कहो
जिन मंदिर किम करुं, मोटां ठे तीरथ काज रे
॥ जुउं० ॥ ७ ॥ आराधन अंबाविनुं, आपे सह-
गुरु राय रे; चक्रेसरी पदमावती, त्रीजी देवी
अंबाय रे ॥ जुउं० ॥ ८ ॥ त्रिहुं उपवासे देवता,
आव्या जाक जमाल रे; मागो वर मंत्रीसरु, तूठि
त्रण ततकाल रे ॥ जुउं० ॥ ९ ॥

॥ चोपाई ॥

सिंह नाद अंबाई दिध, अति अजय पुमा-
वई किध; चक्रेसरि दिये लखमी घणी, वर पाम्या
गयो पाटण जणी ॥ १ ॥ पुहतो मंदिर चिते
धीर, लहिर पुरुष परसिधो वीर; ते आगे दंड-
नायक हूउं, हुं तो ते कुलथी नही जुउं ॥ २ ॥
प्रह उग्यो सिरि उद्यम थयो, प्रगट पाटण

बाहिर गयो; जोइ थानक मांनि साथरी, बेठो
मणि मणिक पाथरी ॥ ३ ॥ राउतणा राउत
जूजार, आवी श्रम करे हथोआर; मांने वेजां
मेहेले बाण, बार एकेकी चूके जाण ॥ ४ ॥
विमल षंनि बोले पडवमो, में प्रीठयो राउतनो
धमो; नीम कटकनुं नलुं पराण, जिहां आवा
राउत ठे जाण ॥ ५ ॥ उपायो अति घणो
अमर्ष, नीम नुपतिने करसि हर्ष; परदल आगल
रहसि राज, नीम नुपतीनां सरसे काज ॥ ६ ॥
तव राजा आव्यो संचरी, सपरिवार रह्यो परवरी;
नीम बाण मेले उद्धसी, चूके विमल मंत्रि रह्यो
हसो ॥ ७ ॥ हतो नरोसो जाग्यो आज, मुख
हाथ चरुयुं ठे राज; मुह सचकोने मरडे मुंठ,
नीम सहित ठे सघला चुंठ ॥ ८ ॥
रह्यो हाट हतो जाणीयो, नीमे तव परख्यो
वाणीयो; बाण तणी कांई जाणो कला, उठो
वणिग आवो आं थका ॥ ९ ॥ बोले विमल
अहो वाणीआ, थइसि थासे बांध्या प्राणीआ;

तेषु टीप तील वेचा हींग, बाण हुई तमासित
धिग ॥ १० ॥ जाणुं मीतु पाइली जरी, राजा
जमखा जइये डरी; तोखा धरतां धूजे हाथ,
बाण हुए तुह्यारे साथ ॥ ११ ॥ इम करतां जो
तुह्यने कोरु, बाण तणा देखाकुं मोरु; बाल
सुश्रारो करी साथरो, पटइ पान अठोत्तर धरो ॥
॥ १२ ॥ कहो तेतां वींधुं मन रंग, बाण न लागे
बालक अंग; जो अधिकुं ओतुं विंथाय, तो सिर
सहि अह्माकं जाय ॥ १३ ॥ कला देखाकुं अवर
प्रकार, वलोणुं वलोये नार; ऊबके विंधि जाये
जाल, खंपण खसर न लागे गाल ॥ १४ ॥
त्रीजी कला कहुं तुह्य जाण, जो किजे पहों-
चतुं पराण; जोउने जइ आवे बाण, पहोंचे
गाउ पंच प्रमाण ॥ १५ ॥ वाणि विमल इसी
उच्चरे, ज्रीम तणो सिंगिणि करि करे; बाण
कला देखाके इसि, ज्रीम तणे मन चारि वसी
॥ १६ ॥ तूगे तुरी पंचसें किंध, दंडनायकनी

(९३)

पदवी लीध; रंगे राणी मलधी घणी, गाजंतो
आव्यो घर जणी ॥ १७ ॥

॥ डुहा ॥

एक राज नरयणां तुरी, सही सेलकी
समुद्द; कहे कविजन जिहिं पद्धरा, तेह घर
दूर दरीह ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

पहेलो जिनवर करी प्रणाम, पुहचे जिहां
राजमंदिर ठाम; दिनदिन घणा वाधे व्यापार,
मंड्या सकल देश व्यवहार ॥ १ ॥ करे पुन्यने
कर वावरे, सहगुरु वचन सदा मन धरे; जिम
धण वाधे घर आपणे, विमल न कहिने माने
गणे ॥ २ ॥ गज घोडा देशातर तणां, गरवे
विमल अणावे घणां; जिम जिम थाये विमलनो
चाल, वयरीने सिर वाधे साल ॥ ३ ॥ घर
मोटां जूपतिना पांहिं, वालि गज घोडा बंधाय;
कर मुंद्रकी रूप जिन तणुं, अवर न सिर नामे

आपणुं ॥ ४ ॥ दहेरासर घर कखुं पवित्र,
खीरोदक धोतीआं विचित्र; चामर ठत्र अनो-
पम करी, सोय वात बाहिर विस्तरी ॥ ५ ॥
वयरी मली वधारे वात, नूपति आगल बोले
घात; आप्यो स्वामी विमल प्रधान, पण तुम-
थी तिहिं अधिकुं मान ॥ ६ ॥ रहे रान मृगलां
तृण चरे, माठा नीर विणासण करे; सज्जन
सुखे रहे जग मांह्य, त्रिहुं निःकारण वयरी
थाय ॥ ७ ॥ जिनवर टलत न नामे कोट,
उरुत अजिमानी आरोट; कर जिन मूरति
मुद्रा धरे, तुह्य प्रणाम ते आगल करे ॥ ८ ॥
घर बंध्या गज मोटी आस, वालि वली तुरंगम
जास; चामर ठत्र सजाइ घणी, लेशे जीम
राज अवगुणी ॥ ९ ॥ राज चित्त लागी चट-
पटी, थइ वरसासु फीटी घडी; खत्री खेद धरे
मन मांह्य, जोइ वाट विमलनी राय ॥ १० ॥
सद् बेतुं ठे थइ इक मती, आव्यो विमल
विमलज मती; कसे प्रणाम आगल कर करी

बेठो राजसज्जा माहिं धरी ॥ ११ ॥ त्यां रुमरु ने
त्यां डाकलां, त्यां जुंगल कंसालां जलां; त्यां लगे
ताल चमका पूर, ज्यां नवि वज्जो सबलां सूर ॥
॥ १२ ॥ सोहे सज्जा मध्ये सिर धणी, विषहर
विकट शेष जिम फणी; तरुअर कटप वृद्ध
जिम सीम, मणी मांहिं चिंतामणी जिम ॥
॥ १३ ॥ नूपति मांहिं रह्यो जिम राम, रूपवंत
सिर सोहे काम; दातारिं अवतरीउं कर्ण, उंपे
सकल सज्जा आजर्ण ॥ १४ ॥ साहस सूरु
विक्रम वीर, मेरु सरिखो महियल धीर; न खमे
तेज जीम जय जयो, मुऊ माथा उपहिरो
थयो ॥ १५ ॥ सज्जा सरोवर सोहे कमल, जीम
हसी बोलावे विमल; सुण महेता अह्य हरष
अपार, तुह्य घर नवि दीतुं एक वार ॥ १६ ॥
विमल मंत्रि मन कूरु नहि किशो, जाणतो
राजन रंगे हस्यो; स्वामी घर तुह्यारां अठे,
पहोंचो जोजन करशुं पठे ॥ १७ ॥ साथे तेढ्यो
सवि परिवार, के पाल्हा घोडा असवार; जव

दीतुं मंदिर मंठाण; राजा हियडे थयो हराण
॥ १७ ॥ प्रथम पोले पहेलो प्राकार, जाण्युं ए
घरनुं ठे बार; अनुक्रमे पेसे साते पोल, राय
रखे पडीये दंदोल ॥ १८ ॥ जव दीतुं घरनुं
बारणुं, स्वर्ग विमान कस्युं पारणुं; मांडी
आरिसानी उल, तलीच्यां तोरण पेखुं पोल ॥
॥ १९ ॥ दोरे संचारी पूतली, दे आचोषण
नीची लली; के लीलां करी नंखे वाय, नारि
निरती न जाणे राय ॥ २० ॥ काच तणा ढाढ्या
जे थोल, पेखे पाणी तणा कड्ढोल; जे मुख
नवि जाणे जेउ, करे वस्त्र उंचां पण तेउ ॥
॥ २१ ॥ चित्रशाला ठे चंगु ठाम, उपर चंडूआ
चित्राम; राजकूली ठत्रीसे लखी, रा मंदिर
जोड् चिहुं पखी ॥ २२ ॥ दीठा मयगल जे
माचता, दीठा तूरी ततखिण नाचता; 'ठाम
ठाम बेठा ठे थोक, घडे घाट व्यवसाया लोक
॥ २३ ॥ गजें घोडानी पाखर खरी, खांकां खेकां
ठापर बुरी; थंगांटो परंग उलीरूप, ते देखीने

जरुक्क्यो जुप ॥ १५ ॥ दीठां मेघाडंबर ठत्र, दीठा
चामर पुह्वि पवित्र; जोजन जल्ली सजाइ जालि,
जमवा बेठा सोवन थालि ॥ १६ ॥ मोटा
मोदक जव महमह्या, प्रीस्यां शाक सवि विष
सम थयां; साव दूध अणघोढ्यां घोळ, लीधां
चलु दीधां तंबोळ ॥ १७ ॥ सपरिवार पहिराव्यो
नीम, करी नेट जग जाणे जिम; राउ जमी
जव पाठो वळे, जुढ्यो जुवन मांहीं आफळे ॥
॥ १८ ॥ आव्यो मंत्रि बाहु तव धरि, राउ
बोलव्यो निज मंदरि; रा जाणे अह्मारां राज,
विमल आगे ते ठे व्याज ॥ १९ ॥ विमल मंत्रि
बोलावी वढ्यो, राउ प्रधान अनेरो मढ्यो; राउ
कहे तुह्मे जे कहुं बहु, ते में दृष्टे दीतुं सहु ॥३०॥
मनस्युं अह्मे विमास्युं आज, ए जीवे तो जाये
राज; कीजे कांइ तिशो उपाय, वयरि वणिग
विलय जिम जाय ॥ ३१ ॥ गुण नवि जाणे जे
जेहना, आदर न करे ते तेहना; देखी काग
कविजतु इम जणे, मेहेली झाख लीबोली

(९७)

चण्णे ॥३१॥ द्राखसरिसो विमल प्रधान, दुर्जन
जन ते लिंब समान; काग सरीखो राजा थयो'
दोष विहुणो दोषी कह्यो ॥ ३३ ॥

॥ दूहा ॥

मंत्रि चण्णे चुपति सुणो, जव प्रह विमल
प्रधान; आवे तव जोजन चणी; देज्यो बहु
बहुमान ॥ १ ॥ वाघ मेलावे मोकलो, त्रास
होसि ततकाल; विमल हकारे वीर सुत, सजा
मध्य नूपाल ॥ २ ॥ विमल विकार्यो नहि खमे,
तेज तणे ते पूर; सिंगि सांकल उतरे, दुःख
टले जिम दूर ॥ ३ ॥ गोले मरे जे मानवी,
ते विष दीजे कीम; काज सरे कलकल टले,
सांजल राजा जीम ॥ ४ ॥ राय राणा मंरुलीक
नर, सजा जमि सुविशाल; आव्यो विमल
विकट कटक, मान दीये चुपाल ॥ ५ ॥ बेठो
चाउर चंप कर, जूठो जमनुं रूप; सलइ न सके
कोइ नर, मन आकंप्यो नूप ॥ ६ ॥ वाघ

(एण)

वनूटो जय जयो, राज करे केइ वार; विमल
विठेदे उठिये, तिलमायो तिणवार ॥ ७ ॥

॥ ढाल ॥ लोकीक पवाना रासनो ॥ ए राह ॥

विमल राजल जव आवीयो, ठोडावियोरे
तव वाघ विकराल तो, काल जिशा नख पय
वशा, ए मुंठे विलगा विसहर जिस्या वाल तो ॥

॥ १ ॥ वेढ वेढालो वाणीउ, जाणी राजले रोस-
नो रेठ तो; केडे विलायो वाघनी, एतो माघ-
डाकी नर थाय निमेड तो ॥ वेढ० ॥ २ ॥

(ड्रुपद) घोघर सादे घरघरे, अरे घरघर
जमिआ कंफ अपार तो; खड खरु खांमा खरु-
खरु, अरे लडथरु लाख गमे असवार तो ॥

॥ वेढ० ॥ ३ ॥ जड जडवाय हुता घणा, ते
तो आपणा अलगा लेइ गया जिव तो; माल
तणे माथे चड्या, एतो के पड्या राजत कर-

तला रीव तो ॥ वेढ० ॥ ४ ॥ पुंउ वाली पुंठे
ठवे; अरे नव नव रंगे ते वाघलो वीर तो; एतो

पाटण परगट रुमडमे, एतो को किमे तेहने
ताके तीर तो ॥ वेढ० ॥ ५ ॥ हीर हिरागल
हाटडां, एतो फाडियां फूडां चिहुं पखि चीर
तो; धीर धामी गया धूंसटी, एतो थ्रीहटीरे
वहे घृत घण नीर तो ॥ वेढ० ॥ ६ ॥ दोसी
देइ गया हाटमां, एतो माटडां फूटमां वहे
रंग रेल तो; फरिआ ते वरि फाडि गया,
अरे फूलनां डाल माली गयो मेलि तो ॥ वेढ० ॥
॥ ७ ॥ पान ते पान कुडेरदयां, अरे घांचीने घरे
ढदया तेलना कूड तो; हूड हुआ ते हाश्रिआ, एतो
साथिआ सवि बलवत हुए बूड तो ॥ वेढ० ॥
॥ ८ ॥ पारिख पग पिंरि चरे, एतो घाट
घमा सोनार दिये पुंठ तो; सुठीचा मणी-
आरमा, अरे चारडा मेहेली गया नर उठ तो ॥
॥ वेढ० ॥ ९ ॥ एतो लोट करे गढ कोटनी,
अरे जोटडी ऊबके मोटनी खाइ तो; वाउ
वीटावो वाघलो, एतो आघलो कोई न घाइ
घाउ तो ॥ वेढ० ॥ १० ॥ दाढ ते गढ कुहारण, अरे

पाडए मंदिर घाटने हाट तो; वाटे न को सलकी
सके, अरे जणतला चाट नासी गया नाट तो ॥
॥ वेढ० ॥ ११ ॥ बाला ने बालक टलवले, अरे
खलजले नगरी नही कोइ रखवाल तो; सार
संचाल न को करे, न को धरे वाघलो देव दयाल
तो ॥ वेढ० ॥ १२ ॥ वीर जणणी को जाईउं, एतो
आईउं एटले विमल प्रधान तो; जानु परे जरु
दीपतो, अरे जीपतो ए घटे वाघनो वान तो ॥
॥ वेढ० ॥ १३ ॥ अरे गोल गरवे किशुं गडगरे,
एतो तडफडे तुं किशुं पाटण पोल तो; खुली
खंधावलि आवीयो, एतो विमले बोलावीयो
बांगडे बोल तो ॥ वेढ० ॥ १४ ॥ तडतरु लोचन
तरडीआं, एतो करुकरु करडीआं कुंठने मुंठ
तो; जुंठ जिशुं जुंखर जयो, घणुं गहगह्यो रे
जुंई आहणी पुंठ तो ॥ वेढ० ॥ १५ ॥ दंत दा-
तरडी देखाडतो, एतो नाखतो रे धरा फुंकतो
फाल तो; काल जिशो कालूतरो, अति आकरो
रे करे विस्रगवा ताल तो ॥ वेढ० ॥ १६ ॥ थाप

धरी जव धार्इयो, तव साह्णीयो रे ईशो काबरो
कान तो; विमले कर्यो करि मांकडो, लीयो सां-
कडो रे देवी अंबिका ध्यान तो ॥ वेढ० ॥ १७ ॥

जय जयकार शबद हूआ, वली घर घर रे हूआं
मंगल चार तो; वाघलो राय आगल धर्यो, अरे
विमले करियो जुठ पर उपगारतो ॥ वेढ० ॥ १८ ॥

विमल गयो घर आपणे, अरे राज जणे मंत्रि न
सीध्युं काज तो; राज रखे लिये वाणीउं, एतो
प्राणीउं दूष्ट में जाणीयो आज तो ॥ वेढ० ॥ १९ ॥

मंत्रि जणे ज्यां तुं अहो, तुम्हे चित उचाट म
आणसो आज तो; माल करो बल पारखुं, एतो
सारखे सारिखुं टालसे साल तो ॥ वेढ० ॥ २० ॥

माल स्यो मंत्री विचारीयो, जलो जारीयो जांगडा
घाए जीम तो; विमल हणे करि ताहरे, एतो
माहरे मागजे सबल हुई सीम तो ॥ वेढ० ॥ २१ ॥

॥ दूहा ॥

प्रह उगम वली प्रगटियो, वहेलो विमल
प्रधान; राजस राज सजा लहे, वली विशेषे मान

॥ १ ॥ माल अठे घर आपणे, आण गर्व अपार;
महेता ते बल पारखु, करू न केती वार ॥ २ ॥
वाघ तुम्हे वस आणीउं, जे अति विसमो वंक;
मान करे ठे मालडा, ते तुम्ह आगल रंक ॥ ३ ॥
इण अवसर ते आविया, माले मांनि ताल;
सुजट सिरोमणि जे हुए, तेमोकलो चुपाल ॥ ४ ॥
माले वाई बकरी, वरवी बोले वाण; आवो
अल्लजे आपणे, जे पुहचे जुज प्राण ॥ ५ ॥ वीर
जणणी वीरा सुतन, जे हुए बहु बलवंत; उठ-
वणी उठी करो, जे वीर कहावे कंत ॥ ६ ॥

॥ अघठंद जाषा ॥

तेणे वचने रोसे चड्यो, जड उठ्यो जमवाय;
घायति पहिलो जालवी, पठे परठियो पाय ॥ १ ॥
तरिं परठिअपाय रह्यो रढ मंडी, नीम जडाजड
माल जमं; घण घाय घडक्कीअ, सूर धरुक्कीअ शेष
जडक्कीअ चारवडं; चल चंद चमक्कीअ, मेरू फर-
क्कीअ धीर धरा; जय विमल जमलि महि माल
जमंते, पेखे सुरवर कोनि नरा ॥ १ ॥ घण मेहेले मुठि

के नजे पुंठि के, उठ विउठि के चंरु पडे; घण
 हथो हथे, वझे वझे सञ्चो सञ्चे सीस जिडे; करि
 करे कडकती, नज्जे हम्मकि, धुजे रूडुकी, नारू
 नारा ॥ जय विमल० ॥ ३ ॥ करस्युं कर मोरु
 के, कंद विठोरु के; कोई न होरु के, हारि कहे
 उप्पामि अनरुई, दीण नरुई; आवी
 सरुई, वेगि रहि; धरु धंबड धुईकि, मांहो
 मांहिं के; लध्धई वाह के, थाय करा ॥ जय
 विमल० ॥ ४४ ॥ घण पुरीअ माण के, जाये
 ठाण के, सवि संधाण के, दूर करे; जरु जोडकि
 नज्जे, हकति वज्जे; अंबर गज्जे, ईद घरा; विमले
 बध उर के, किय चकचूर के; मल्लह पूर के,
 आस परा ॥ जय विमल० ॥ ५ ॥ विमल जमलि
 जव आणी, मल्ल ररुकिउं; महि मंरुल, रायंगण
 जुजंत, नाम अरुकिउं आखंरुलि; ऊरुपरु करि
 खिण एक, ठेक जित्तो, जग जाणो जे एणे, वग्घ
 वसि कस्यो, तांइ कुण मल्ल समाणो; लावण्य
 समय कहे विमले, तेह दहदिसि नंखिउं फेरवी;

(१०५)

आवी विमल पाये पने, जोजे जन दिधो ठेरवी
॥ जय विमल० ॥ ६ ॥

॥ चोपाइ ॥

खंड खंरु मति ठे निर्मली, श्रोता सांजलज्यो
ए जली; विमल मंत्रिने रासे जाण, एटले बछो
खंरु वखाण ॥ १ ॥ सर्व गाथा १०१ ॥

॥ इति श्री पंडित लावण्यसमय गणि कृते,
श्री विमलमंत्रि प्रबंधे, चक्रेश्वरी अंबीका
आराधन, श्री अर्बुदाचल प्रासाद
प्रतिबोधन, बाण त्रितय कला पक-
टीकरण, व्याघ्र मल्ल युद्ध जया-
धिकारे, षष्ठ खंरु संपूर्णम् ॥

॥ खंड सातमो ॥

॥ चोपाई ॥

मंत्री राज विमासण करे, देव शक्ति ए केणे ज्ञवि
मरे; आपण जे जे कस्या उपाय, ते विसराख थया

कहे राय ॥ १ ॥ जणे मंत्रि राजन सुण वात,
आगे विमल पितानो तात; लहिरि आदे लेखे
लागीये, ठप्पन कोटि टंका मागीये ॥ २ ॥ ईणे
ममें धन लीजे कसी, धनहीणो शुं करशे वसी;
धन विण माणसने मद टले, धन विण नर मोटा
खलजले ॥ ३ ॥ धन विण कोई न माने बोल,
धन विण थाशेरंक नितोल; धन लीधुं तो लीधा
प्राण, नीर विहुणुं जिशुं निवाण ॥ ४ ॥ मंत्रि
सजा प्रहजगम गयो, राय रुठो उपराठो थयो;
नर समुद्र पाटणनो धणी, राज रिसाव्यो कहो
शा जणी ॥ ५ ॥ जणे मंत्रि सुण विमल मंत्रिस,
राजने ठे लेखानी रीस; ठप्पन कोटि टंका घर
जरो, के आवीने लेखुं करो ॥ ६ ॥ जो तुम्हे
रानी वंठो मया, करो बोल जे तुम्हने कहा;
वढ्यो मंत्रि जव मंदिर जाय, आपे लेख कोई
कर मांछ ॥७॥ वांच्यो लेख विन्नेदि करी, वाणोत्रे
वोहस्या ठे तुरी; दीधुं दाणचेरीनुं आल, राय
पेडिये लिआ समकाल ॥ ८ ॥ जुथाई तो उपर

करो, नही तो लेख लखी यो खरो; राय सरीसो
 नही संतोष, बली उपायो अधिको रोष ॥ ९ ॥
 बलता लेख लख्या परुवडा, ठडे पीथाणे आव्या
 ठडा; धृष्टि लेख चिंता परहरी, वात तुरीनी ठे
 पाधरी ॥ १० ॥ लेखा मस फांदे पारुशे, लेशे
 धन वयरी तारुशे; किशुं करे जो अति आकलो,
 गाढो सबल सिंह सांकढयो ॥ ११ ॥ कूरु रचाव्यां
 आगे ढेढ, वाघ माल मंडावी वेढ; पहिलुं धुरि
 जो खाये खता, पठे जे कीजे उरता ॥ १२ ॥
 दूर्जन हांसा करशे घणा, जाशे मोहत पितामह
 तणा; दुब्बल कन्नो राजा नीम, विणठे राज्य
 न रहीये नीम ॥ १३ ॥ जई मंदिर सामहणी
 करी, सांढ सोलसें सोवन जरी; पाखरि पंच सयां
 असवार, बीजा पंच सहस तोखार ॥ १४ ॥
 पायक सहस मढ्या दस बार, अवर अनेरा वर्ण
 अढार; पोताना गज साथे लीध, बीजा तुरी
 अरुणा कीध ॥ १५ ॥ रथ वाहण लुंटे नीसाण,
 रखत जर्यां साजेसा बाण; अंतेउर देहरासर

साथ, घर टलती लिधी सघली आथ ॥ १६ ॥
मेली कटक थयो असवार, नीम जेट कीधी
तिण वार; राजा पुंठ देई जव रह्यो, वलतो विमल
बोल इम कह्यो ॥ १७ ॥

॥ दूहा ॥

मुऊ दोधी तिम वैरिआं, वली म देजो
नीम; एम कही पाटण तणी, विमले बोली
सीम ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

चाढ्यो मंत्रि माला वन रह्यो, (त्यां) घोट
बक नीसाणे जयो; एणे अवसर चंद्रावई धणी,
आव्यो खेत्र खकाला जरी ॥ १ ॥ सुण्या विमल
नीसाणे घाउ, धरणी ढले चंद्रावई राउ; सीमारा
जे सवि सामटा, आवि मढ्या विमल एकठा
॥ २ ॥ जेहने कहिनां न नमियां नील, उलग
करे जला ते नीम; गाम ठाम लीधा परदेश,
सेव मनाव्या नगर नरेश ॥ ३ ॥ बेठो विमल

सत्ता सम धरी, आव्यो नर को देशाउरी; सांचल
स्वामी देश बंगाल, रोम नगर ठे अति सुवि-
शाल ॥ ४ ॥ एके नगरे बार सुलतान, बार बार
जोयण मंमाण; वाव सरोवर वाणी कृआ, देश
अठे सवि कइहि लूजुआ ॥ ५ ॥ ज्यां ज्यां जाणे
हिंदु नाम, त्यां त्यां देश उजाडे गाम; हिंदुनो
अवतरीउं काल, जो चाले तो कर संचाल ॥६॥
ते बारे रवि परें दीपता, दोहिला देव अठे
जीपता; सांचल हो चंद्रावइ धणी, रोम नगर
ते पूरव जणी ॥ ७ ॥ जणे मंत्रि शी मंडी जात्र,
ते सुलतान कइया कुण मात्र; एक एकनी ठाया
रहे, ते सुलतान नाम किम लहे ॥ ८ ॥ मालव
मगध देश नमीआरु, जीत्या कइ मइ मेवारु;
कलि कर्णाट लाट ने चोट, जीत्या मारुआडि
नव कोट ॥ ९ ॥ दहदिसि वरते आण अखंड,
मेर्लीउं गूजरातिनो दंरु; जीम न चांजुं ठाकुर
जणी, किम लोपुं कुलवट आपणी ॥ १० ॥
गोरु देशनो रा गांजीउं, चोट तणो जट ते

चांजिउं; पंचालो ते पालो पले, कान्हडीउं
कोठारे रले ॥ ११ ॥ काशमीर कंप्यो चडवाय,
चौड देशनो चांप्यो राय; बाबरीउं बेठो बारणे;
कन्नुजो ते कीरति करे ॥ १२ ॥ अंग देशनी
उंलग करो, जीवी मागे जालंधरो; वागडीउं ते
नंखे वाय, सोरठीउं ते सेवे पाय ॥ १३ ॥ अत्रिउं
रिपु केरो काल, प्रगटिउं पुण्यवंत प्रति-
पाल; मथुरां तणो माल पाठवे, अरथ अजो-
ध्यानो आठवे ॥ १४ ॥ ढीली (दिह्ली) नो ते
माने हाक, रोम नगरनी अइ तकताक; मुज
आगल ए बल श्यां कह्यां, कण उखण तांबूरां
रह्यां ॥ १५ ॥ जिमणवारे नवि जमिआ वडुं,
करतां पाक रह्या कोरडुं; घर करतां ते घर विसर्यां,
ते दोसे अलग निसर्यां ॥ १६ ॥ ते सुलतान
तणुं शुं गजुं, जो जाण्या तो किम ऊजुं; करो
सजाई महेता जाण, जइ जीपुं बारे सुलतान
॥ १७ ॥ सूरुगे सुरातन धडहड्यो, हय गय रह
पखरियां बड्यो; चंद्रावड बाहिर मेहलाण, कीधुं

ताम हुं जग जाण ॥ १७ ॥ हल हल कटक
 सजाई करे, जड चाथा जालोडे जरे; सगुणी
 मींगणि पाली पटा, कटारि कातरणि करि कटा
 ॥ १८ ॥ गदा गुरज गोला गोफणी, जल जलके
 जालानां अणी; हल मुशल मोगर वर चक्र, गेडी
 गडाली लिये वक्र ॥ १९ ॥ शंख शक्ति तोमर तरुआर,
 नमीचा नाराच विचार; खांडां खेडां घण घुग्घरा,
 वली वंश ने ठापर बुरा ॥ २० ॥ सरसी फरसी ने
 हरुवनी, अणीआली वाली वांकनी; तीखां
 तेज तपत त्रिशूल, वयरीने सिर मत्था शूल ॥ २१ ॥
 जरद जोरु जमली जीणसाल, लोहवनी रुगली
 टोमाल; हस्ताजर्ण अंगूठी खरी, दोरी जरद
 कवच कर्करी ॥ २२ ॥ पहेंस्या अंगा चंगा टोप,
 रंगे रंगालिना आटोप; पहेंरे जीव रखी सन्नाह,
 वयरीने सिर देवा दाह ॥ २३ ॥ मोटा मयगल
 पर्वत प्राय, बलवंता केकाला पाय; परुखर परु
 घुग्घर घमघमे, रण रलीआइत रोसे रमे ॥ २४ ॥
 बंतूसल बम दाढा जिंसि, सरलि सुंढे धाये धसी;

रीसे चीस ठके सारसी, परि परि सवि प्रीठे
 पारसी ॥ २६ ॥ पग पोढा करि थंज्या थंज,
 सींदूरे सोढाढ्या कुंज; सवा चारनी सांकल खरी,
 रणके चरणे जिसि नेउरी ॥ २७ ॥ अंबामी पुंठे
 आठवी, ते उपर धज ऊलके नवी; वेठा नवि
 माठा कुंतार, रण ऊठा जुठा ऊंजार ॥ २८ ॥
 अंगे रंगे ऊमां चित्राम, के मयगल जयमंगल
 नाम; फूंक फोरुके संकल त्रोरु, के विष ठोरु
 महा मद मोरु ॥ २९ ॥ पर्वत ढोल धरणि धंधोल,
 पर दल बोल केवि रणरोल; एक ताल के वयरी
 काल, के विष जाल चमर बंबाल ॥ ३० ॥ गढ
 गंजण चंजण बल ठाम, सिंघलीअ्यानां साचां
 नाम; चाले मयगल मद कद्धोल, चिहुं पासे
 चाले चकमोल ॥ ३१ ॥ तेजी ते पाला तरवस्या,
 रणसूरा ने रोसे नर्या; हाजर मती ने अरी अमा,
 चारिज जल हामा नीलमा ॥ ३२ ॥ होला हारु
 माऊ पमा, सरला सेरामा सूनमा; के हामा कलथा
 काळ्या, जलवढा गंगाजल जूआ ॥ ३३ ॥ सखर

सजोका जमर जोरिंग, सारिंगा नव हृत्थ नारिंग;
 जुंगी जंबाणा उंदिरा, वाहणीआ खुरसाणि खरा
 ॥ ३४ ॥ कोहाणा मोटा महूअरु, महलावीआ
 मुगल मांकरु; ऊघसीआ नीघसीआ घोर, जांट-
 कीआ जोटकीआ मोर ॥ ३५ ॥ पाणीपंथा पंच-
 कदयाण, पवनवेग पोढा केकाण; पारकरा बठेरा
 जेअ, जाति शुद्ध नवि थाके तेअ ॥ ३६ ॥ कपिल
 किसोरा घोडाजात, अठे अनेक जलेरी जात; ते
 सघला सोडे आणीआ, जग जोडे जडता जाणीआ
 ॥ ३७ ॥ हंस धवल अने हांसला, नाचे मार्चे
 महिअल जला; पुहले पंथे सविहुं पहिलीआ, वेग
 वडा वारो वहिलीआ ॥ ३८ ॥ पुंठे पुहला पग
 नीसला, वंक मुहाने खंधा गला; एक वर्ण ने टुंका
 कर्ण, उपर आरोप्यां आर्ण ॥ ३९ ॥ पंडीआ
 पाखर ने पहलाण, चडीआ रण सागर उधाण;
 उर बंध गादी पटाट, बांधी जेर बंध नीसाट
 ॥ ४० ॥ मुडी चंग चमर चोकडां, मखीआंरडां
 अने मुहरडां; रुप खाप सरिखां ऊलकतां, बिहुं

पखे पांगड ढलकतां ॥ ४१ ॥ पाठिमि पटकुल
 बांधीआं, वाग दोर वाकू सांधीआं; गल्ली गल्ली
 जब वादल जर्या, खलके तोबर बाणे जर्या ॥४२
 व्यतपती आला लीआ वींजणा, तेजी ताजे-
 वा ताजणा; कसी कलण बांधी वासणी, धुरीचा-
 री दीधी वासणी ॥ ४३ ॥ केमठ फडणा गिरी
 उठणा, माता मयगल मद मोडणा; खाड नाड
 उमे नय पूर, रण ऊड ऊटके ऊरुपये सूर ॥४४॥
 हरण महा हीसे हणहणे, तेजी ते नवि जीत्या
 कणे; वड वेगि नवि लाइ वार, चंचलीए चमीआ
 असवार ॥ ४५ ॥ धडक्या रथ धरणो धडहडो,
 रण वाजित्र रद्यां गरुगमी; चले विमल चंद्रावई
 धणी, कटके रोम नगर दिसि जणी ॥ ४६ ॥
 चार सहस सिरिसी किरि धरी, सांड सोलसें
 कूलिरि जरी; साथे चाले पाणी पाट, कुहाडे
 चोखासे वाट ॥ ४७ ॥ उंट सबल साबाणे जर्या,
 चाले काठ तणा गढ कर्या; मारग मंजाये बाजार,
 वर्ष अहार करे व्यापार ॥ ४८ ॥ साथे सांड

पक्षाणी तेह, घडीआ जोअण जाये जेह; गाजे
गज हणहणे तोखार, पाखा लाख कोडि नवि
पार ॥ ४९ ॥ सुखासण आसण पाखखी, के बेठा
सेजवाले सुखी, श्री गरणा वय गरणा कद्या,
आप आपणे थानक रद्या ॥ ५० ॥ सेनानी ते
चिंता करे, जंडारि ते मेळी उवरे; राते चोकी
पोहरा पने, सात सहस दीवटीआ कने ॥५१॥
विमल अंग वाध्युं बल उर, चाले विकट कट-
कनुं पूर; दल खेहे ठायो शसि सूर, रोम नगर
जइ दे रणतूर ॥ ५२ ॥

॥ दूहा ॥

॥ राग आसाउरी ॥ ढाल वेलिनो ॥

रोम नगर तव खलजले, दीधी पोले पोख;
ते बारे सुलतान तव, बरवे बेठा उल ॥ १ ॥ जव
नीसाण भडुकीयां, वाग्यां जांगी ढोल; मुख
तंबोल खसि पड्या, नवि बोलाये बोल ॥ २ ॥
बीबी सवे हसि हसि पने, कहे किम ऊजसी

मीर; शबद सुणी जंगण जय, अंगि अलगा
 तीर ॥ ३ ॥ उंचे गोखे चडि चरि, जव जोये
 सुलतान; क्या कीजे आव्या हवे, खुदा तणा
 फुरमान ॥ ४ ॥ किसका दल हादरि हुआ, जव
 पुठे सुलतान; आया विमल बकाल ए, मरडि
 मनावे आण ॥ ५ ॥ इण जीते सवि देशमे,
 इण जिते सवि राय; कइ पय लागी माल दे, कइ
 लडी चउ परि थाय ॥ ६ ॥ आये हिंडु गोबरे,
 सुणिआ बोल बकाल; सामा सवि ठीनी लेवे,
 ते क्युं आपे माल ॥ ७ ॥ हिंडु हम हकिं गया,
 लडि विण लिता कोट; ते कुण आज बकाल ए,
 हमकुं देवे दोट ॥ ८ ॥ (चाल) हमकुं देवे
 दोट बकाला, मागे माल बिचारा; हमके हाजर
 मही असवारा, नही नही कोइ फूजारा; हम
 सुलतान सजाण समाणे, हमे क्युं नामुं कोट;
 देखे बीची अब लोक लूटाउं, मारि कराउं
 मोट ॥ ९ ॥ पकडी तेरे पाए पमाउ; ती हुं सा-
 हिव तेरा; हिंडु कटक कराउं हेरा, किशं कहं

बहुतेरा; हल हल कटक सजाई मांनि, ह्य
 पक्करीया कोनि; मद चींचल मयगल मलपंता,
 मेहेल्या बंधन ठोनि ॥ १० ॥ अंबाडि मांकी
 दंतुसल, आडी अलत्ति बांधी; तिहि तश्चरि
 अटारि सारी, कटारी सोइ साधी ॥ ११ ॥
 सींधुरे सोइ कुंज सोजाला, पोढी पाखर ढांली;
 कोट तणा गढ विसमा कीधा, बिसरा तिसरा
 वाली ॥ १२ ॥ जरुकी जोरु जडी जडि जाडी,
 तानी ते नवी तूटे; पहैया अंगा टोप रंगाउद्धि,
 जाला जंग न फूटे ॥ १३ ॥ पाट तणा ते तूरीअ
 पलाणे, जे जाणे रण मोरु; वालि बांध्या विस-
 हर सरिखा, ठेरविआ विष ठोरु ॥ १४ ॥ के
 तरकस करकस करि जोडे, सींगिणि धींगिणि
 हाथ; जीव रखी सरखी सौहावे, मोटा मोगर
 साथ ॥ १५ ॥ खांडां खंडां नवल नमीचा, बीजां
 जे ह्यीअर; ठत्रीसे दंभायुध आगे, अंग न
 लींगे जार ॥ १६ ॥ ढोल ढमक दंमामा देवे,
 नपंफेरीना नाद; बीरे ते सुखतान सजोडा, विमल

सरिसो बाद ॥ १७ ॥ पोल थकी जव पगलां
मांडे, तव धूरि ढलीउं टोप; बीबी बोले विमल
सरिसो, मीरां म करिश कोप ॥ १८ ॥ बीजुं
रुगलुं जाम उपाणे, तुरीआं आवी ठेस; बोले
बांदी सुण हो बीबी, साहिब जाण म देस ॥
॥ १९ ॥ व्रीजे डगले काल उतरीउं, चोथे दक्षिण
देवी; बोले बीबी मानज मागी, विमल तणा
पय सेवि ॥ २० ॥ ए हिंदु नही देव सरूपी, जे
एणे दल आया; जिम देखुं तिम बीटी बीटाई,
क्या हिंदूकी माया ॥ २१ ॥ रे रे मीरां रहे
टुक धीरा, म करे मान पराण; जसका खोड्या
बाणजी जावे, गाउ पंच प्रमाण ॥ २२ ॥ देखी
विमल कटक घण कोटि, सिंह नाद सिरित्राठा;
जे घोना मयगल मतवाला, पायक पाला नाठा
॥ २३ ॥ पूढो मोटा मीर मतालिम, जे पयगंबर
पाका; राज रहे तिम रहणि राखो, ऊऊ करी
हवे थाका ॥ २४ ॥ जे दूर्वेसा वेस अनेसत,
पूढो मूळि मझाणा, जोगी जोगी जंगम जडीआ,

शेष सदा सपराणा ॥ १५ ॥ पूठगा जाण कहे
तुम्हे मानो, आण विसलनी आज; जो तुम्हे
राज करेवा हींमो, रोम नगरिंजो काज ॥ १६ ॥
मोकल्लिआ परधान आपणा, विमल मनावा
रेसि; रोम नगर मया उधाड, जे मांगीस ते
देसि ॥ १७ ॥ विमल जणे जो बारे बीबी,
हिंदू वेषेज माले, जो मणि माणिक वेग वधावे;
सोवन जरीए थाले ॥ १८ ॥ आपे डंरुजि घोरा
हाथि, टंका कोरि बि चार; मानी वात प्रधानजि
बळीया, पोहता नगर मजार ॥ १९ ॥ वात
सुणावी सवि सुलताने, बोबी बोल कहाया,
हार दो दो सिणगार जला, हिंदुआणी वेस
कराया ॥ २० ॥ मणि माणिक परवाल घळाया,
सोवन थाल जगाया; विमल वधामणि बीबी
आवे, रोम नगरका राया ॥ २१ ॥ गाये गोरी
कारति तोरी, जारि जेट मुंकाई; विमल वधाया
पूर विआया, आपे आण मनाई ॥ २२ ॥

(११०)

॥ डुहा ॥

बीबी दीधे कप्पके, उर दीधे चंगे चीर; प-
हिरीव्या सुलतान सवि, विमल वधार्यु वीर ॥१॥
मीरां सवि मीनती करे, बीबी दे आसीस;
खिजमतं करसि ताहरी, मंत्रि म आणे रीस ॥
॥२॥ प्रतपे कोरि दीवालकी, अमर करे कयवार;
खुदां खुसी ते तुहनै, विमल विमलजसबाय ॥३॥

॥ चौपाइ ॥

खड खंरु मति ठे निर्मली, श्रोता सांजलज्यो
ऐ जेखी; विमल मंत्रिने रासे जाण, सुधो सत्तम
खंरु वेखाण ॥ १ ॥ सर्व गाथा १०६ ॥

॥ इति श्री पंडित लावण्यसमय गणि कृते,
श्री-विमलमंत्रि प्रबंधे, नव खंडे ढपत्र
कोरि धनमार्गण, जीम जुपति विरोध
चंद्रावती नगरी राज्य थापना,
विविध देश साधन, सैन्य वर्णन,
द्वादश सुरत्राण जैत्राधिकारे,
सप्तम खंरु संपूर्णम् ॥

॥ खंभु आठमो ॥

॥ चोपाइ ॥

आव्यो नर एक अद्भूत वेष, आगल मेढ्यो
मोटो लेख; पुठ्युं कुण किहांथी पहुत, बोले
राज बांजणीआ दूत ॥ १ ॥ मम स्वामीनो आ-
यस लही, आव्यो पंथ घणा दिन वही; करी
मुंजा पाठी कर धरी, वांच्यो लेख विठेदें करी
॥ २ ॥ अति प्रतापि पोढो परचंड, वरते जेहनी
आण अखंड; राय पंड्यो पश्चिमनो धणी, लखे
लेख विमलेश्वर जणी ॥ ३ ॥ राज विरोधे पट्टण
परहरी, जइ बेगो चड्रावइ पुरी; धार पुत्र अह्म
उदख आज, रुकुं पातुं आपो राज ॥४॥ विषम ठे
अह्मारी रीस, नहितर आवी नामो सीस; वयंरी
लेख वचन विस्तखुं, विमले कान हेठे नवि धखुं
॥ ५ ॥ त्यांथी प्रगट पीआणुं करे, सकल कटक
साथे संचरे; सिंधु सरिसो आय्यो खेद, (राज)
बांजणीआनो तेहज देश ॥ ६ ॥ चढ्यो विमल

अतिरोसे पुहुत, जणे मंत्रि मोकलीए दूत;
 नवि माने तो कटक करो, राजन राजनीत
 अनुसरो ॥ ७ ॥ मंत्रि राज विमासी दूत, मोक-
 लीउं मोटो अवधूत; बोलंतो जे मुख बर्बरो,
 अंलवें उत्तर आपे खरो ॥७॥ वाट घाट उद्धंधी
 करी, पोहतो जिहां ठे ठछापुरी; सूरु सुरा
 जस्यो पंडीउं, दूते दीठे राय पंफिउं ॥ ८ ॥
 जणे दूत जय नाणे हिये, राज पंड्याथी
 को नवि बीहे; विमल मंत्रीना आपो तुरी,
 आवी उल्लग सारो खरी ॥१०॥ दूत वचने लागो
 साटको, राज मस्तक उछ्यो चाटको, जारे कुण
 ठे तारो धणी, दूत जणी किम नाखु हणी
 ॥ ११ ॥ ताहरो सामी विमलड राज, ते तो
 निर्लजने नथी लाज; सूनु सनेपातकि थयो,
 कइ वासो अगासे रद्यो ॥ ॥ ११ अऊठ लाख
 बांभणीउ राज, एकल परामांलट्टि आज, साठ
 सहस जे दुंकी मूहा, ते उल्लगो अड्यारे हूअ
 ॥१३॥ जखबठ ने थलवट जे राज, आप अमारी

माने आज; अउठ कोडि साहण पहलवणाय,
माहरे मन विमल ते वाय ॥ १४ ॥ सुतो किमे
जगाड्यो सिंह, तुज सामीना नमीआ दीह;
जा रे जइ विनवे अबूऊ, ठठोनगरपति मागे
ऊऊ ॥ १५ ॥ अपमान्यो अवगणित बहूत, वेगे
वलीउ जैरव चूत; विमल मंत्रिनी सजा पहुत,
अति दूहवाणो बोले दूत ॥ १६ ॥ ते तारो वयरी
बांकनो, अति विसमो विषनो आंकनो; जे तुज
बोह्या बोल अजंरु, कहेतां जीज थइ शत
खंरु ॥ १७ ॥ दूतकहण तव प्रीठयुं खरुं, चाड्युं
कटक सिंधु पाधरुं; मारग ठडे पीआणे थयो,
दिवस केटले ठठे गयो ॥ १८ ॥ ठमक्या ढोल
डाक डरुवडी, रा पंड्या श्रवण श्रुति पडी;
आव्यां को पर दल दरुवकी, जायें रखे नगरने
मडी ॥ १९ ॥ विमल विशेष करावी जाण, सिंधु
महीपती मानो आण; नहितर नोसर थई
सजीरु, तुज मुख जोवानुं ठे कोड ॥ २० ॥
उठ्यो जरु जीडी ज.प.नो, किम जाइश मुजस्युं

आथडी; मुठ मरडी मठरे चमी, करी कीधी
 सींगणि रातमी ॥ ११ ॥ पाळा जूळाळा कुंबणा,
 पासे पायक लीधा घणा; गज रथ तुरी पलाण्या
 तेह, साहमो आव्यो सेना लेअ्य ॥ १२ ॥ सून-
 व्यां रण खेत्र विशाल, रणकाहल वाजे विकराल;
 वेठ सजोका वेहु जूळार, वे सूरुा वे रण सिण-
 गार ॥ १३ ॥ बिहुं दल रथ घोका थाट, बिहुं
 दल चमीआ बोले जाट; वे दल तेजि तपंता
 जोई, बिहुंना बल नवि बुजे कोई ॥ १४ ॥

॥ राग रामगिरि ॥

आ तुं आ हुं आ प्रन्न तोरो, आ ते मयगल
 आ ते दंता; बोदया बोद जे ते बलवंता, ते सारा
 संचारे कंता ॥ १ ॥ प्रीय तुं प्रेम म आणिश
 मेरो, मंदिर गुं मत मांडिश मोह; जीवन मरण
 संदा हुं साथे, जइ सुर लोक चमावे सोह ॥२॥
 नारि जणे मुज नयणे नमीउं, तहीये थांतो तुं
 जयनीत; नारि जल्ल धसुका पमशे, कंता किम
 राखीश रण चीत ॥ ३ ॥ माइ जणे जडंतडे किम,

जडवुं, जिम नवि लज्जे ताहारो तात; वीर जननी
 मुज बिरुद धरावे, जिम वसुहां थाउं विख्यात
 ॥ ४ ॥ केवी जणे मुज हाके डरीउं, पाए पडतो
 बारोवार; रुठि जुठि रण किम फूजिश, स्वामी
 ते दीहा संचार ॥ ५ ॥ नयण वाण नवि खमतो
 निरतां, कायर रण दोहदयां करवाल; नाठो नाह
 नीसत घर आवसि, कायर नारि हुसि मुज
 आल ॥ ६ ॥ सही समाणी हासां हससे, होसि
 कायर नारि कलंक; सुहमा सरिसो जो रण
 फूजत, प्रीय पाठो परठिस पग लंक ॥ ७ ॥ के
 सुंदरि कहे सेजे सुअंतां, कुसुम कली दूहवातो
 देव; सेव्व धसुको सचल सांचलसी, समरंगण
 किम सहसो हेव ॥ ८ ॥ के कायर सिर कंचलुं-
 चाई, सुंदरि वेषसुआवड मांहि; पुढे पासे परीची
 बंधावे, नरवरना नर जोई जाई ॥ ९ ॥ के बाला
 बोले बलवंति, नयणे कंता नींद निवार; हय
 हेषारव जला न होई, वाढहा के वयरी घर
 वार ॥ १० ॥ कायर घाहर थरहर फूजे, देखी

अलवे उघाडां रकग; अह्ने ठंलग ठंडी ठल
 जोई, जास्युं जो लहिस्युं घर मग ॥ ११ ॥
 अगल अरी दल पूंठ पृथ्वपती, गयणे सुरपती
 पेखे मन खंत; के समरंगणे सूरुा रोसे, मयगलई
 देखत पयदित ॥ १२ ॥ सुणि जिणसाली ढोल
 ढमकिया, आलुवे ढीलो सन्नाह; सरोवर कमल
 जमल जिम विहसे, पर दल दीठे तोरो सन्नाह
 ॥ १३ ॥ रके पके के कायर काचा, पामर जामर
 पूंठे पलंत; समरंगण सूरुास्युं समवकी, धीरी
 धोसी धसी मिलंत ॥ १४ ॥ सूरुा सूरुापणे सम-
 रंगण, मत्त मयगल आवी उल; दंतूसल मुसल
 पग परठि, लि मोती कुंजस्थल रोल ॥ १५ ॥
 तोरे विरोधे बल लेई आयो, सिंधू धणी
 जो मांस्युं जूत; अति अनीमानी आण न माने,
 राठ पंड्यो अजाण अबुज ॥ १६ ॥ वे मद माता
 मुठ मरोके, घोमे पाखरीआ पढ्हाण; ठत्रीसे
 दंकायुध समरे, करमईता काळा केकाण ॥ १७ ॥
 काळा टोप रंगाउलि काळी, काळा अंगा ने कर-

वाल; काला के मथगल मतवाला, काला क्रोध
 नस्या नूपाल ॥ १८ ॥ अकल अवीह अतोबल
 बोले, नवि मोले वे कुंगर धीर; नणत लावण्य
 समय जग जोल, कूजाला वे कूजे वीर ॥ १९ ॥
 ॥ चाल ॥

कूजाला कूजे वीर वडा, रण रोस नर्या रस
 नीम नना; धर वर धग्सट धाई धस्या, वयरी
 दल वादल वाउ दिशा ॥ १ ॥ अणियाला
 काला कुंतल किशा, नरु वाजे नाजे नीम तिशा;
 तीखां काला वन्नि वली, पुंखालां पुंखे पुंख मली ॥२
 नट लंखे तीर तूणीर नर्या, खेनाली चुकी चा-
 लणी कर्या; नवि खंडी अखंरु करे, नट खेले
 खांके खंति धरे ॥ ३ ॥ घण गोला गोफण फार
 फिरे, रण सागर ऊंध्या वीर तरे; ससि वाजे
 अतिमर जनमी, खटखंट तिलटती जाई नमी
 ॥ ४ ॥ ताजी तरुआर ते तेजे तपे, देखी दोषी
 जन उर ठपे; ठाना ठल जोतां चित चडे, चक-
 चूर करे ते चक्र वडे ॥ ५ ॥ तप तप तपता प्रकट

पटा, करि काराती कटि कटा; जडभडता गल
 लटकति लटा, जरु जामे जुंवे वृद्ध वटा ॥ ६ ॥
 घण दूम्या घुम्या घय वटे, जय जीता जीता
 रान रमे; गयणि ऊडंति अंग अमे, समली ज-
 मली जमलीज तडे ॥ ७ ॥ सुर किंनर कोटी
 लोक लखा, रण होइ जोइ पंच पखा; कट कटेरे
 कटक विकट वटा, गढ कूटि कीधा लोट दटा
 ॥ ८ ॥ हर वाढ्या टाढ्या तीर तपे, रण जाळे
 फाले टोप टपे; दवि नस्कर खस्कर पंन खरे,
 तिम सस्कर पस्कर लस्क वरे ॥ ९ ॥ जट
 ज्रीषण रीषण रुपि थया, बालापण आपण
 आज जया; जण धृजी मुंजी मांदिं मढ्या, धर-
 णीधर धारी धरणी ढढ्या ॥ १० ॥ हव हव हव
 हवकी हाक हवे, ऊव ऊव ऊव वीज खडग
 खिवे; धव धव धव धींगट धीर धसे, कम कमती
 कायर खेव खिसे ॥ ११ ॥ रण रण काहल रणकि
 अले, रुम डम डमरु रुमकी अले; ढम ढम
 ढोलति ढमकि अले, चम चम चंचल चमकि

अलें ॥ १२ ॥ जड उठ्यो अंगो अंग ईशो, तड
 तरु तड त्रुटे कसण किशा; सिंह आगल जंबू
 जीव जिशा, विमल आगल पंड्यो राउ तिशा
 ॥ १३ ॥ तड तड तड तरुनी टप्टी करी, मुद्द
 मरडि माणे सुंठ जरी; कड कड करु कग्डी दंत
 कली, जड धायो पंड्यो पुंठ वली ॥ १४ ॥ सिंह
 नाद कर्यो गज घाट कस्यो, जड जग्गा कोडि
 कटक जस्यो; गय पंड्यो खंडी खिच्च कस्यो,
 गल थद्व सींगिणि धीर धस्यो ॥ १५ ॥ कठ
 पंजर करि जंजीर जड्यो, घण घृहड कर जिम
 काग चड्यो; नव नव परि नरपति नाद नड्यो,
 घण मूल लहे ए घाट घड्यो ॥ १६ ॥ रण घंघल
 मंगल तूर रवा, नपेकरी जेरो नाद नवा; विमल
 मंत्रि जय जय लहि वेर, वंदीजन जय जय-
 कार करे ॥ १७ ॥

॥ दूहा ॥

सुहडा सुंदर रण रलिययत, बरवे करवे
 हाथ कीरणः पेखि सुहड पड्यो समरंगण, हुंन

लजावी एण ॥ १ ॥ के वाला बोले सुण बहेनी,
हणोउं जले अह्यारो कंत; जाउत जस जग हुत
हसारत, जो चागो आवुत करणंत ॥ २ ॥ ठेयुं
सीस वाम कर वलग्युं, अलगुं धरुथी थाये
जिम; सामी कारण सुहड सजोडा, पडतां
वयरी पाडे तिम ॥ ३ ॥ वाला बालक दास
दीकोलां, ते उपर घण घालत घाय; समरंगण
सूरास्युं जिरुतां, वादि के विरला कहिवाय ॥ ४
पंड्यो जित्यो पुण्य तणे वल, मणि माणिक
सरसो जंडार; जे जे लीधा देश दुअंगम, लिधा
गज तेजि तोखार ॥ ५ ॥ जे सीमामा मारग
मोटा, पऊर देश तणा रखवाल; वेगे विमल
तणा पग पूजे, जेट सहित नमीआ जूपाळ ॥
॥ ६ ॥ विमल लेई दल पाठो वलिउं, त्रिहुं खंमे
वरतावी आण; चंडावई परिसर पहुता, ढमक्यां
जांगी ढोल नीसाण ॥ ७ ॥ तलीआं तोरण
गूनी उडी, आवी वंधावे वर वाल; रोम नगर
जइ आण मनावी, बांजणीउं बांध्यो जूपाळ ॥

॥ ७ ॥ मढ्युं महाजन महेता मोटा, सामईये
सवि कोइ हरष अपार; विमल जमलि कोइ
राज न दिसे, सात कोडि साहण परिवार ॥ ९

॥ वस्तु ॥

विमल चद्धिउं विमल चद्धिउं, सेन घण छेई;
रोम नगर पूरव दिसे, जेणे बार सुलतान जिता,
बंजणिउं राज बंधीउं, देश देशना दंड लिता;
दाण आण सवि आपणी, वरतावी संसार; वेगे
विमल आवीउं, चंद्रावई मजार; चंद्रावई
मजार ॥ १ ॥

॥ ढाल ॥ वाजे तिवलडिए ॥ ९ राह ॥

के गोरी के सामलीए, सोहावो रे, सोवन
पाट; बेसारो के, विमल वधावो रे ॥ १ ॥ माणिक
मोती साथीआ, सोहावो रे, पहिरो सवि सिण-
गार के, गेले गाउं गोरडी, सोहावो रे, बोले
मंगल चार के, विमल वधावो रे ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

आवी विमल बेठो पाट, जीमराय तव जेटण
 साट; ठत्र चामर मोकलीयां सार, त्रिहुं खंडे
 तोरो व्यापार ॥ १ ॥ में मोकलीयां गनने जाव,
 सात ठत्र सिर चमर ढलाव; करे वीनती बे
 कर जोड, तुम्ह डुहवे अम्ह लागे खोड ॥ ३ ॥
 अम्हस्युं डंस रखे मन धरो, तुम्ह विवहार अठे
 आकरो; जीमे जे मोकदया प्रधान, ते संतोषी
 आप्यां पान ॥ ३ ॥ घणा दीवस दोहले खल-
 जदया, सिंधु देशना महेता मदया; मेहेलो प्रनु
 पंड्यो अखंरु, मुह माग्यो वलि लेयो दंरु ॥ ४ ॥
 ठपन्न कोडि धन दंरु करी, त्रण लाख वली
 ताजा तुरी; आण मनावी आदयो देश, विमल
 वधाव्यो नगर नरेश ॥ ५ ॥ राउ पंड्यो ठठे
 जइरहे, अहनिसि आण क्रिमलनी वहे; रोम
 नगर ने ठठा हुंति, वरस वरस आत्रे. खिजमत्ति
 ॥ ६ ॥ चमिठ रयवाकी जोइ फिरी, तिस न
 देखे चंद्रापुरी; विमल वाणि से मुख उच्चरी;

वासो नगर विवेके करी ॥ ७ ॥ गढ पाया पा-
ताले धर्या, कोठा लाख कोमि के कर्या; कोठे
कोठे देवि अंबावि, आगल नवी निपाई वाव ॥ ७
ठाम ठाम जरु कूआ चार, पाणि आणे पाणी-
हार; घर घर खारि मीठी कुई, जले जरी वाव
ते जुई ॥ ८ ॥ धवल गृह मांड्यां धोरणि,
कोरी कारीगर कोरणो, के मंदिरनी मोटि
वात; जूमी जली सोहावी सात ॥ ९ ॥ जोतां
गोख तणां ते वार, आव्यो इंद्रजुवन अवतार;
राठे ते रुमे घर जर्या, जे हीणां ते अलग
कर्या ॥ १० ॥ बहु अन्न अवारि आज, जेणे
रुं जावे राज; कण ठाणां सोधे इंधणा, मांड्यां
जीव जतन ते घणां ॥ ११ ॥ पाणी लोक
त्रवेदी गले, धर्म धन अधिकेरुं मले; आण
मध्य को न कहे मार, सात व्यसन ते अलग
कार ॥ १२ ॥ घर घर लक्षणवंती नार, सिण-
गारी अमरी अवतार; वेचे वित्त, वित्त परि-
घलां, करणी करे पुण्यनां जलां ॥ १३ ॥ चिहुं

पासे मंकावी पोल, चोरासि चौटानी ओल; चहुटा विण नवि थाये पीठ, चोहटा विण ते नगर न दीठ ॥ १५ ॥ चोहटे काव्य कथा रस कहे, रायना बेटा चहुटे रहे; चोहटे शोजे दोसी हट, चहुटे घाटघमा विहट ॥ १६ ॥ चहुटे फल फोफल ने शाक, चहुटे करे कंदोइ पाक; फनीआ सुखनीआनां हाट, चहुटे दर्हीं वेचाये माट ॥ १७ ॥ चहुटे धुर सोनी सोनार, मिढ्या डबगर ने मणीआर; चहुटे गांधी गुगां करे, फोफलीआ ते फोफल जरे ॥ १८ ॥ चहुटे सांथ सयल मंकाय, चहुटुं जोतां नवि ठंकाय; नाणावटी कपासी तणां, हाट सुगंधी पटुआ घणा ॥ १९ ॥ सूत्र सांथ ते सोहामणि, चहुटे सहु धाये धन जणी, आवे परदेशी वठीआत, चहुटु देखी थाय रली-यात ॥ २० ॥ वस्तु विकाये चहुटे चडी, विसां विसा हीलि तडफकी; महेता मांकावीआनां ठामे, चहुटा विण नवि सीजे काम ॥ २१ ॥ जनीया

जडे जडित आज़र्ण, चहुटे वर्त्ते सघला वर्ण;
चहुटे वस्तु चडे नव लखी, करे परीक्षा जे
पारखी ॥ १० ॥ चहुटे मोटी पाणी पर्व, चहुटे
गाये गण गंधर्व; चहुटे बेठा बोले चाट, चहुटे धर्म-
तणा आघाट ॥ १३ ॥ चहुटे चोपट जो जवहरी,
चहुटे वस्तु अमुलिक खरी; रुपागरा चीतारा
चाहिं; घांची मोची चहुटा मांहिं ॥ १४ ॥
खासड खेडां मोजड घमे, जे जोये ते चहुटे
जमे; दयावंतनी दृष्टे पड्या, जीव मुंकाये चहुटे
चडया ॥ १५ ॥ कणबी कंसारा कुंजार, गांठा
ठिंपा सही लोहार; चहुटे चींतवसे चिहुं गमां,
माखी तंबोली तेरमा ॥ १६ ॥ चहुटे जोइ मंकाई
जात्र, चहुटे नाचे नवलां पात्र; चहुटानी मंडा-
वी हार, कर्या त्रिकलशां तोरण बार ॥ १७ ॥
संताप्यो घरथो नीसरे, चहुटे जातां दुख वीस-
रे; जेहोने चहुटुं दुजे प्हरे, करे लीला ते बेठां
घरे ॥ १७ ॥ नगर तणां कीधां मंकाण, जे जोई
परदेसी जाण; वैद्य वर्ईद ने व्यवसाईआ, गाम

ठामथी ते आईआ ॥ २९ ॥ ईववटीने आटावटी,
मासी वासि नवरंगी नटी; ठाउआ ठाम जला ज्ञा-
लवी, आव्या वेग वश्या मालवी ॥ ३० ॥ वाजित्रीआ
तायें रुवगरी, नगरी वर्ण अढारे जरी; सोमाना
ते राखे सीम, कोटवाल ते कीधा जीम ॥ ३१ ॥
जे जे जोसी पंरुत हता, वसीआ नागमती
नायता; वसे अढार वर मंदिर कोध, पोरुआरु
वास्या परसिऊ ॥ ३२ ॥ ज्ञाति चोरासी जे
निर्मली, विमल विशेषे वासी वली; वसे विप्र
विद्या अच्यसे, खत्री खांके मन उद्धसे ॥ ३३ ॥
तूठी जस अंबाई मात, विमल प्रासाद कराव्यां
सात; रुंरु कलस सिर धज लह लहे, पोढी
जिन प्रतिमा गह गहे ॥ ३४ ॥ तपसी मठ नवली
निशाल, राजचुवन पासे पोसाल; खट दरशन
कीधा विश्राम, ठाम अनोपम कीधा ताम ॥ ३५ ॥
वाकि वन नंदन आंतर्या, दह दिसि सबल
सरोवर जर्या; पाषाणे दढ बांधी पाल, खाई
धाई गई पाताल ॥ ३६ ॥ के लंका के अमरा-

वती, चिहु युगे नगरि चंद्रावती; ईद्र सरिखो
विमल नरिंद, करे राज त्रिचुवन आनंद ॥ ३७
मागण जन वंठित दातार, करे निरंतर पर उप-
गार; त्रिचुवन तेज तपंतो धीर, परनारीनो
प्रगळ्यो वीर ॥ ३८ ॥

॥ वस्तु ॥

विमले वास्युं विमले वास्युं, नगर सुविशाल;
चंद्रावई पोशाल वर, जेणे धर्म थानक कृरावीच्यां;
सात प्रासाद सोहामणा, जेणे विंब पोढां जरा-
वीच्यां; चतुर्विध संघ मेलि करी, श्री शेत्रुंजे
गिरनार, यात्र करी घर आर्वीयो, वझावे नर
नार, वझावे नर नार ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

पट्टण सहगुरु करे प्रवेश, अर्बुद तीरथ दे
उपदेश; अंबाई आराधन कहुं, तो मन वंठित
विमले लहुं ॥ १ ॥ धर्मघोष सूरिश्वर सोई,
चंद्रावई पधार्या जोई; उठव विमल करे उद्वास,
चंद्रावई राख्यां ओमास ॥ २ ॥ खंरु खंरु मति

(१३०)

ढे निर्मली, श्रोता सांजलज्यो ए जली, विमल
मंत्रिने रासे जाण, एटले अठम खंरु वखाण ॥
॥ ३ ॥ सर्व गाथा ॥ ११४ ॥

इति पंडित लावण्य समय गणि कृते, श्री
विमल मंत्रि प्रबंधे, नव खंडे पश्चिमा-
धिपति पंड्यो राजा जैत्याधिकारे,
युद्ध वर्णन, पाटण स्थापना, ज्जीम
नुपति प्रेषीत, ठत्र चामर गज
वर्णन, धर्मगुरू प्रवेश महो-
हवाधिकारे अष्टम खंरु
संपूर्ण ॥

॥ अथ खंरु नवमो ॥

॥ चोपाई ॥

संघपति पदवी पामी वली, विमल मंत्री
पूरी मन रूली; निसि पोढ्यो जिनवरने ध्यान,

सुपन मध्य गज सायो कान ॥ १ ॥ जाग्यो तव
गुरू आगल गयो, सुपन कही रलीआयत थयो;
सहगुरू सुपन विचार्युं तिसे, कई को करमे बेटो
हसे ॥ २ ॥ धर्मघोष बोले गणधार, कई को
तीरथनो उद्धार; कई को करस्यो मोटुं काम,
जेणे तुम्ह रहेशे अविचल नाम ॥ ३ ॥ आव्यो
संघ सकल समुदाय, धर्मकथा कहे सहगुरू
राय; जे जिनधर्म जगत्र दाखीउं, चिहुं जेदे
जिनवर ज्ञाखीउं ॥ ४ ॥ वीस सहस नवसें त्रण
मास, पण दिन पोहर घडी आस; दो पल ने
अक्षर अठताल, वीर पठी होसि विसराल ॥
॥५॥ वरस ठेहि दुप्पसह हुसि, तेह सहित धरम
जाईसि; मानव बीज रहे तिण जले, गिरि वैताढ्य
बिहुतर बिले ॥ ६ ॥ कहिये सकलधर्म तेहने, गुण
एकवीस अंगि जेहने; काचे कुंज अमी आवास,
सुंदर साहमो हुई विणास ॥ ७ ॥ श्रावक गुण
एकवीसे वना, नही कुद्र इंद्रा पडवना; प्रकृति
सौम्य लोक प्री सदा, श्रावक कूमुं न बोले कदा

॥ ८ ॥ पापत्रीरु जे मूरख नही, दाखिण लाज
दयालु सही; मध्य जात्री सवि केस्युं रह्यो, सोम
दृष्टि गुरुरागी कह्यो ॥ ९ ॥ धर्म कथन निर्मल
कुल होय, दीरघ दरशी श्रावक जोय; संगति
वक्ता विनय आदरे, गुण कीधो ते हईके धरे
॥ १० ॥ लबध लक्ष परहित जे दया, श्रावक
गुण एकवीसे कह्या; न्याय थकी घर लखमी
मली, गुरु आचार वखाणे वली ॥ ११ ॥ श्रीखे
कुल वरते विवाह, पण ते गोत्र अनेरा मांछ्य;
मात तात गुरु जक्ति अपार, देशाचार करे व्यव-
हार ॥ १२ ॥ अवगुण कहिना नवि उच्चरे, सदा-
चारनी संगती करे; नही संकट ने नीच नही
जिहां, थोके द्वारे मंदिर तिहां ॥ १३ ॥ अति
ठानो प्रकट नवि वसे, टाले पाप पुण्य अच्यसे;
लाज मान घर लागे वरे, सिर अजरे जोजन
परिहरे ॥ १४ ॥ जाणे अंग तणां बल जलां,
जीपे वयरी जे मांहीला; दान दया दम आणे
देख, वित्तिमान पहिरे पण बेष ॥ १५ ॥ पहिलुं

इसुं परिक्हा करी, धर्म योग्य श्रावक ते धरि;
समकित आदे देइ व्रत बार, पंच अणुव्रत ठवीये
चार ॥ १६ ॥ धरीये ध्यान देव अरिहंत, जगति
जली सहगुरुनी संत; जिनजाषित ते साचो
धर्म, त्रिहुंए बोले समकित मर्ग ॥ १७ ॥ पहिले
प्राण हिंसा ए टाली, बीजे अली स बोलो वली;
त्रीजे व्रत चोरी सम करो, परनारि चोथे परि-
हरो ॥ १८ ॥ व्रत पंचमे लोच घण टाल, ठठे
दिशिनो निश्चे पाल; व्रत सातमे जोग उपजोग,
अनर्थ दंड आठमे योग ॥ १९ ॥ नुमे सामायक
आखेप, दशमे दिसिनो सदा संखेप; पोसह पुण्य-
व्रत अग्यारमे, अतिथि दान द्यो व्रत बारमे
॥ २० ॥ आपण उत्तम थई वापरे, खावे पीवे
गति नवी करे; विण अंतर जो उत्तम थाय, नर
बीजा किम नीच कहाय ॥ २१ ॥ श्रावकने घर
हुए आचार, जाणे जह अजह विचार; सहगुरु
वयण वखाणे इस्युं, जाणे नही तो पाले किस्युं
॥ २२ ॥ कंद जाति ते सघली जणी, ए बत्रीस

कहावे गणी; सूरण वज्रकंद ते वल्ली, आडु
 नील हलिद्रा टली ॥ २३ ॥ थेग ने गज्जर मूला
 जला, आलु पिंमालु ने वहल्लां; मोथ कचूर नीलां
 खरसुआं, चुमिऋहा ने खिलोमां जुआ ॥ २४ ॥
 वेस करलतानी कुंपली, अमृतवेल कुंली आंबली;
 प्रथम वाथलु कापी जेअ, शाक जेद सल्लंक
 सुणेय ॥ २५ ॥ सूरण वल्ल विशेषे वार, गिरिकन्नी
 थोहर कुंआर; गेला सिताउरि लसण विराल्ल,
 लूण लोटां लूणा तरु ठाल ॥ २६ ॥ लूणे बाले
 साजी थाय, कमल कंद ते लोढ कहाय; लूणा
 ठाल जमर तरु नाम, विण पूठे किम लहीये
 ठाम ॥ २७ ॥ संधि सिरा ते गूढी अंग, जे
 चांज्युं चाजे सम जंग; ऋाल वेल ठेदी
 पालवे, जीव अनंत जाणी जालवे ॥ २८ ॥
 एणी परे बोढ्यां अहिनाण, पुहतो देश
 देशाउर जाण; ज्यां ज्यां वस्तु देखे इसी,
 जीव अनंते काया ग्रसी ॥ २९ ॥ ते नवि खाये
 जे हुए दह, प्रीठे जे बावीस अजह; वट पिंपल

उंवर ने प्खरु, काकोडुंवर पंचम वृद्ध ॥ ३० ॥
मधु मांखण ने आमीष सरहो, रयणी जोजन
ते परिहरो; सवि मट्टी अत्थाणुं अनंत, बहु
बीज फल तुष्ठइ अंत ॥ ३१ ॥ घोखवनां ने
विंगण जाण, अणजाण्या फल फुल म आण;
हीम करहा विष सवि रस चढ्या, ए अजह
बावीसे मढ्या ॥ ३२ ॥ ड्रव्य क्षेत्र काले नव
नवां, ते अजह जाणे तेहवां; वण विशेष वली
टालीये, त्रण वार पाणी गालीये ॥ ३३ ॥ लांबा
गलणां अंगुल त्रीस, अतिस गटां पुहलपण
वीस; खारां मीठां नवि जेलीये, संखारा थानक
मेहेलीये ॥ ३४ ॥ ईंधण कण रंधण पाणीये,
जीव तणी जयणा आणीये; खंडण पीसण
लिंपण खले, जाणे जीव वधाये रखे ॥ ३५ ॥
वासी पोखी उंदन दहीं, सोल पहोर उपरिहूं
नहीं; वरजे वासी वली कठोल, म जमे जे मल-
वारी गुल ॥ ३६ ॥ सीआले दिन बोढ्या त्रीस,
बन्हाले दिन जाणे वीस; वरसाळे दिन पन्नर

मान, दिन बोले म जिमो पकवान ॥ ३७ ॥-फासु
 लवण रहे दिन सात, वरसाळे ए बोली वात;
 पनर दिवस सीआळे जोय, मास दिवस उन्हाळे
 होय ॥ ३७ ॥ पीस्यो लोट पंच दिन लगे, बो-
 द्यो मिश्र शास्त्र मुलगे; अणचाढ्यो श्रावण
 चाद्रवे, नव नव निरति मास नव नवे ॥ ३८ ॥
 आसो काती चार वखाण, मागसर वली पोसे
 त्रण जाण; पंच पहोर माह फागुण मांहीं, पहोर
 चार चैतर वैशाहि ॥ ४० ॥ जेठ आसाढे पोहर
 वत्त, त्यारपठी दल हुए अचित्त; चाळ्या पढि
 बिहुं घनीए होय, फासु लोटकहिजे सोय ॥ ४१ ॥
 पंच पहोर उन्हाळे कद्या, चार पहोर सीआळे
 लद्या; त्रण पहोर वरसाळे तणो, कद्यो काल ते
 पाणी तणो ॥ ४२ ॥ दीहे पाणी फासु करे, राते
 उकाढ्युं वावरे; निरति विरति जो आणो सार,
 तो श्रावक सुधो आचार ॥ ४३ ॥ पाठिम रयणि
 घनी वे चार, तव नयणे नर बींद्र निवार; उठे
 मुख गणतो नवकार, संजारे कुत्र धर्माचार ॥

॥ ४४ ॥ सामायक पडिकमणुं करे, दिन उगंते
सिर विहरे; अद्दत फल दीठो जिन जाण, जेटि
सहगुरू सुणे वखाण ॥ ४५ ॥ दे वंदणा विनय-
ना जाण, करे श्रीगुरू मुख पचखाण; पठी आ-
जिवीका उपाय, लहु आरंज तणा व्यवसाय
॥ ४६ ॥ जोजन वेला हुए जेटले, कुसम काज
नर को तेटले; पहिरी धोती ज्योती निर्मली, करी
हाथ वरचुं कमली ॥ ४७ ॥ अलुहाणे चरणे चा-
दयो जाय, वेगे पहोतो वाडी मांह्य; माली सहजे
चुंटे फूल, धरे ठाम ले आली मूल ॥ ४८ ॥
आण्यां फूल विधि जे घणां, पय पुजण परमेसर
तणा; न रहे साथ अनेरे काम, आणी मेले
उत्तम ठाम ॥ ४९ ॥ घर नायक तव आव्यो
घरे, पश्चिम साहसुं पावन करे; पहेर्या वस्त्र परहां
ते मेल, मरदन अंग सुगंधी तेल ॥ ५० ॥ गली
नीर साचवणी करी, उन्हा जलनुं जाजन जरी;
जोइ चोखे थानक ढालीज, पोढो पाट ते परना-
लीज ॥ ५१ ॥ वेठों पुरव सामो थई, अंग पखाळे

पाणी लई, अंगोली जल कुंडी जरी, ते नाखे
 जल जयणा करी ॥ ५२ ॥ जे अंगोली तणुं
 पोतीउं, मेली पहरे पडयोतीउं; नही खांडुं
 बांडु जे विमल, ते पोतीउं पहरे धवल ॥ ५३ ॥
 रक्त वस्त्र ने रातां फूल, वसोकरणी ते पुजा
 मूल; लक्ष्मी कारण पीलां करे, पीलां पुष्प वस्त्र
 ते धरे ॥ ५४ ॥ कालां धोती कालां फूल, वयरीने
 सिर माथासुल; धवलां धोती धवलां ध्यान,
 धवले फूले मुक्ति प्रधान ॥ ५५ ॥ धरो ध्यान पूजा
 सारिखां, पुहचे मन वंछित पारखां; धवल वस्त्र
 ते उत्तर तणी, पहिरि लखमी वाधे घणी
 ॥ ५६ ॥ पहीलुं जातां मंदिर मांहु, देवालो
 जोडावे ठाय; निर्मल थानक अति अत्रिराम,
 उपर चंद्रुआ चित्राम ॥ ५७ ॥ दोढ हाथ जुईधी
 जणी, उंचि प्रतिमा रही जिनतणी; अधिके
 उंचे दोष म जाण, करे मृत्यु के पाडे हाण
 ॥ ५८ ॥ उत्तरपट उपर उंचणुं; तेणे सिर ढांके
 आंषणुं; आठ पडो करजे मुखनेस, जिनवर सास

लगाडे दोष ॥ ५९ ॥ बेसे पूरव उत्तर जणी,
 पूजा करवा घरनो धणी; दक्षिण दिसी संतान
 न सरे, पश्चिम चौथो नवि उद्धरे ॥ ६० ॥
 नैऋतकुणें कुलक्षय जाण, अग्निकुण बोली
 धन हाण; वायकुण संतान न फले, ईशाने
 अवश्य लचले ॥ ६१ ॥ पूजन केसर चंदन पखे,
 देवकाये खरडो नवि रखे; उरसीउ आणो कस-
 कसो, तेणे सुकड अलगी घसो ॥ ६२ ॥ पहिरो
 मुकट कनक कंकणां, नहीतर करज्यो सुकड
 तणां; पूजेवो त्रिजुवननो नाथ, आघो म धरे आडो
 हाथ ॥ ६३ ॥ जो घर रिद्धि न पुहचे घणी, कर
 मुद्रा न हुए सोवन तणी; आणी पाणी निर्मल
 चंग, पूरां देव पद्याले अंग ॥ ६४ ॥ वालाकुंचीये
 खूणा घणे, लूहे घणा अंग लूहणे; पूज्या विण
 करथी मसं मेल, के चंदन के चंपक वेल ॥ ६५ ॥
 पाय जानु कर दोदोषवा, मस्तक पूजा बोली
 सवा; जाल कंठ हृदय स्थल पेट, पूजा पठी
 जिनवर जेट ॥ ६६ ॥ नवे तिलक नर त्यां सा-

षत्रे, दीवो जिन दक्षिण कर ठव; ढोवुं आगल
डाबे धूप, दक्षिण चंदन ध्यान स्वरूप ॥ ६७ ॥
क्यारे कुसुम हाथथो खट्युं, अथवा चुमि साथे
जई मट्युं; लागुं पाय कुसुम ते धर्युं, नाजि हेठ
सिर उपर कर्युं ॥ ६८ ॥ जे जे जंतु नीच आनडयां,
कीमे खाधां खरड्यां सड्यां; रक्त धवल कणयर
परिहरो, आखुं फूल म कटका करो ॥ ६९ ॥
इस्यां फूल तुह्ये दूरे करो, चुगति मुगति कारण
परिहरो; ए ठाकुर शिव पुर सारथी, तहारी पूजा
साक नथी ॥ ७० ॥ तिणे फल फूले पूजा करी,
नीचतणे कुल ते अवतरो; पामे फल पूजानां
सोई, उत्तम कुल नावे नर जोई ॥ ७१ ॥ कलस
धूपधाणे चिहुं पखे, जिनवर ठवको लागे रखे;
जिनवर पुजानो समुदाय, रखे किशुं मंदिर
ववराय ॥ ७२ ॥ देवालाने दिवे जई, घरनो
दीवो म करे सहो; धूप दही जे फल पकवून,
कोरां टाली रांध्यां धान ॥ ७३ ॥ ते सघलां
थाये देवकां, जिन दृष्टी पमी आंवर थकां

जाणे देव अठे घर तणा, ठाकुर कहीये न हुए
आपणा ॥ ७४ ॥ जो जाणे परि सेवा तणी,
ठाकुर पदवी दे आपणी; जिनवर पूजा सदा
संचाल, चौराशी आशातना टाल ॥ ७५ ॥ ज्यां
थानक नवि हुये माठ, रही अल्लगो प्रणमे कर
साठ; नव कर निरति कही निरवाण, अवर
अवग्रह मध्यम जाण ॥ ७६ ॥ निसीही पहेली
घर परिहरे, चिंता देव जुवननी करे; बीजी
निसीही पूजा साथरि, जिन मंदिरनी चिंता
वारि ॥ ७७ ॥ त्रीजी निसीही पूरी कही, करो
ध्यान जिन आगल रही; करी अविधि आशा-
तन हवी, जिनथानक नाक नसिक्युं राहवी
॥ ७८ ॥ खेल थूंक रामत कौगला, कीधुं खुं खुं
सीखो कला; मैथुन मज्जन कलहो कर्यो, जिन
मंदिर कोउ हठिउ धर्यो ॥ ७९ ॥ ठाणां कापरु
पापड वही, दाल उगवी देहरे चडो; सिर कर
अंग पखादिया पाय, करी वात बीजा उपाय
॥ ८० ॥ नारुया मख नीमादा पली, चामर ठत्र

ढलाव्या वली; धर्यां शस्त्र पहेरी पावनी, नाखी
 गड गुंबरु खालडी ॥ ७१ ॥ नयण कर्ण मस्तक
 ने खाल, नख नासिका दंत ने गाल; ए आठे
 मल नाख्या हरी, बेठो पग उपर पग करी ॥ ७२ ॥
 रांध्युं के अंगीतुं कर्युं, के जिनमंदिर ढोरे न्युं;
 जेठ्या जिन पहिरे खासरे, रामत रमीठ गेडी
 दरे ॥ ७३ ॥ नाख्या रगत पीत नही जला,
 हूआ वमन नाख्या कोगला; नाठो के बेठो
 जुवटे, कर्या वणज सालट पालटे ॥ ७४ ॥ के
 तंबोल जखी सुखडी, करी नीत ते लुहमी वडी;
 चंप्यो चंपाव्यो परुपनी, कर्या युद्ध घडी पा घनी
 ॥ ७५ ॥ दीधा सराप गालि घणहठी, पाडी
 होरु करी पालठी; पाड्यो पगरज पगनो पंक,
 सुतो नीद्रा करे निशंक ॥ ७६ ॥ जंड कला
 जोजन जीलणुं, वीण समारी पारिखपणुं; नाख्या
 दंत दम्या खर तुरी, साता वस्तु वहेचण करी
 ॥ ७७ ॥ कर्यो मंत्र घड्यां हथीआर, कस्यो साद
 देई रे कार; मुकुट खुंप ते नहि बोडीआ, जिन

दीठे कर नवि जोमीआ ॥ ७७ ॥ नवि कीधोसचित
 परिहार, विण सचित न कर्यो सिणगार; वईडुं कर्युं
 कराव्युं होय, मेढ्या लोक आप कज्जे कोय ॥ ७८ ॥
 आठ पनो न कर्यो मुखकोस, विण उतरासण
 लाग्यो दोष; पहेरी धोती सान विण जेअ, बेठो
 पाय पसारी बेअ ॥ ७९ ॥ दीधी पुंठ जोई जिन
 जणी, आशातना अवर जे घणी; ते वरजो जाणी
 मन मांह्य, जिम तुसे त्रिचुवननो राय ॥ ८० ॥
 फूंक ठिंक ने तंती ताल, लाळी पंचम जेद
 विशाल; नवले नाटक परठे पाग, वाजे वाजित्र
 रंगे राग ॥ ८१ ॥ गौमी कौलाहल विचार, माळी
 कौशी देव गंधार; ड्रविण सिरि अंधाउलि खरी,
 खट चापा श्रीरामे वरी ॥ ८२ ॥ रामगिरी देशाख
 तोखार, जुंठगिरी पुलंजरी सार; धन्यासी कीजे
 मन खंत, ए खट चापा वरी वसंत ॥ ८३ ॥
 शक्तका हंसी ने चौरवी, कर्णाटी गूजरी
 सिंधवी, वेदाउलि खट चापा लहे, तेहनो
 स्वामी पंचम कहे ॥ ८४ ॥ त्रिगणी कंकज

खंजायती, आजेरी सामेरी सती, वयरामी खट
जाषा वली, जावे जैरव सरसी मली ॥ ९६ ॥
बंगाली देवज महूअरी, दोषशाटिका देवज-
गिरी, कामोदा खट जाषा एह, मेघ राग सरिखो
सन्नेह ॥ ९७ ॥ तोडी तोरुकी ने चुपाल, माहिम
हुंबी मल्ली माल; खट जाषा नव नव परी
जणी, ए ठए नटनारायणी ॥ ९८ ॥ खट रागे
इम जाख ठत्रीस, बोढ्या राग सहस बत्रीस;
बोढ्या मिश्रानामे बहु होय, तेहनो पार न पामे
कोय ॥ ९९ ॥ रिद्धिमान जिन पूजा कही, आठे
सतर जेदे सही; एकवीस ने अठोतरी, सहस
लाख परि कोरे करी ॥ १०० ॥ दहे पाप उखेवे
धूप, दीप नसामे दुर्गती रूप; पूजा राज्य
रिद्धि रस रंग, दे नैवेद्य सौख्य सपत्तंग
॥ १०१ ॥ तव नियमा लहे मुगती विशाल, दाने
नव नव जोग रसाल; देव जगति जली राणिम
जोय, अणसण मरण इण ठामे होय ॥ १०२ ॥
दे गुरू सही सुजंतो आहार, मात तात तणी

(१५३)

करे सार; सतर अठार जोज्य रसवती, तिहें
अजक टाले जिनमती ॥ १०३ ॥ घट फली
कणसडु प्रधान, त्रिहुं प्रकारे टाले धान; कंद
पुप्फ फूल शाखा पत्र, पंचाशक ते कह्यां विचित्र
॥ १०४ ॥ जल थल खचर जीव जग चणे,
त्रिहुंना आमिष त्रण जे गणे; तीखो मधुरो
कटु कसाय, खष्ट खार खट रस कहेवाय ॥ १०५ ॥
सतर जोज्य ए पूरां थयां, सुण अठार जे जिण
परिं कह्यां; वाठ्यां वेरि धानजिदोय, त्रण
आमिष परसिध्यां जोय ॥ १०६ ॥ गोरस शाक
चिहुं चिहुं परे, तेल हिंग इक्षुरस आदरे; लवण
वार नव नव विस्तार, मढ्यां जोज्य एटले
अठार ॥ १०७ ॥ पीलुं अन्न तेहु नवि जमे,
तेहनूं नाम विदल उपजे; तेम जमो दधी तक्र
मजार, एम बोढ्युं गौतम गणधार ॥ १०८ ॥
जीव तणी नितु जयणा चणी, खप कीजे चंड्रो-
दय तणी, जल दल खल खंरुण रांधणे, शिजा
थानक संजेरणे ॥ १०९ ॥ जोजन जुमि घणी

ववराय, सुण समु देवाला थाय; कर चंद्रादय
चोपट चंग, जो मन जिन धरमनो रंग ॥ ११० ॥
जमतां अन्न न विखोडीए, विण सवाद मुख
नवि मोडीए; प्रीशुं जोजन नवि ठांडीए,
वातजी हरस नवि मांडीए ॥ १११ ॥ बेठो
आसणथी मम चले, जोजन अवर साथे
मम चले; उणो उठे कोल्लिए बे कोल्लिए,
मुख पवित्र कीजे तंबोलए ॥ ११२ ॥ देह
शुद्धि नवी धारी खरो, पठे जिनवर दर्शन
करी; वाम अंग धरि धरि विवेक, जइ सिज्या
पोढे क्कण एक ॥ ११३ ॥ उठ्यो वली करे व्यव-
हार, नीच सरोसो नही व्यापार; नवि लोपे
जिनवरनो धर्म, प्रीठे पन्नरे खर कर्म ॥ ११४ ॥
बाली काठ करे अंगार, बेचे करमज ते के कुंजार;
ईठवाह सोनार लोहार, अगनि कर्म इंगाल
विचार ॥ ११५ ॥ पाटा आंबा रायण तणा, वन
ठेद्यां अणठेद्यां घणां; वामी काठा करसण करे,
पान फल वन कर्मजि हरे ॥ ११६ ॥ घमे घमावे

धुंसर शकट, शाडी कर्म कहुं ते वीकट; जामे
बलद उंट गाडलां, वाहे जाडी कर्म न जलां
॥ ११७ ॥ कूप तलाव खणावी खाण, पाहण
फोड मेदि बल जाण, फोफी कर्म ते चूमिशुं
मले, पंच कुकर्म कद्यां एटले ॥ ११८ ॥ आगरि
दंत चर्म ने चमर, वोहरीउं जीव अंगज अवर;
मोती हिंग कवरु शंखला, ए वाणिज्य दंत
केटलां ॥ ११९ ॥ लाख गलि मणसिल ने खार,
लख वाणिज्य करो परिहार; मधु मांखण घृत
गुल नही संहरो, ढीला रस वाणिज्य परिहरो
॥ १२० ॥ पशु पंखी मानव विवशाय, केश
वाणिज्य वरो कहेवाय; विष पाखर आंगां
हथीआर, थाट विष वाणिज्य विचार
॥ १२१ ॥ ए वाणिज्य पंच मम करे, वली सामा-
न्य पंच परिहरे; उखल मुसल नीसा वाट,
कोहलु घाणी घरंटी घाट ॥ १२२ ॥ करे वाणि-
ज्य कांकसीआ कोइ, पीलणं कर्म कहीने सोइ;
पशु अंगे पडावे आंक, समरावे फोडावे नाक

॥ १२३ ॥ कान पुठ ठेदे आफणी, पूठ कलावे
करहा तणी; दाण वोलावी थाई तलार, लिगो-
तिहरानो व्यापार ॥ १२४ ॥ पाटा गाम मकाते
करे, अणहुंता अकराकर करे; निर्दयपणां तणां
जे काम, ते निर्लठन कहीये नाम ॥ १२५ ॥
धर्मबुद्धे के वयरे करो, के बाले उगंति हरी;
दे दावानल ते दव कर्म, किम पामे जिनवरनो
धर्म ॥ १२६ ॥ सरोवर ड्रह सुकविआ कूआ, के
उलीच्यां जल जूजूआं; कास निक वालतां अधर्म,
ए कहीये सवि सोसण कर्म ॥ १२७ ॥ हिंसा
करे जीव ते सही, पोसे सुडा ने सालही; कूकरु
स्वान मोर मांजार, दुष्ट नारि सवि परिवार ॥
॥ १२८ ॥ पोसे दास दीकोलां घरि, जाणे वेचुं
मातां करी; माठी तेली ने तेरमा, बाबर कठिन
कसाई समा ॥ १२९ ॥ वागरीआं सरीसो
व्यवहार, असती पोष म करो लगार; ए पनरे
खर कर्मादान, टाले श्रावक सोइ प्रधान ॥ १३० ॥
पहोर पाठली वेला लही, सामायक पडिक्रमणुं

सही; घरी निर्मल काजो उद्धरी, आवे सिरि
साचवणी करी ॥ १३१ ॥ पुर मंदिर चिंता
परिहरे, समता सामायक आदरे; गुरु विरहे
वणहारि थाप, जीव योन खमावे आप ॥ १३२ ॥
पंच सहस खट शत ने त्रीस, जीव जेद बोले
जगदीश; मिष्ठा डुक्करु जेद विचार; विगते वर्ण
बिलाख अढार ॥ १३३ ॥ पूरा परठे सहस चो-
वीस, एकसो उपर अधिका वीस; मिष्ठा डुक्करु
अरथे करी, खामो तो पामो सीव पुरी ॥ १३४ ॥
मि मृडु जावि घणमां कोये, ठा पर दोष सकल
ढांकीये; मि कहेतां मर्यादा रह्यो, डु आपोपुं
मर्यादा ग्रह्यो ॥ १३५ ॥ क कहिजे जे कीधुं पाप,
रु ते उवसम आणी आप; अरथ सहित जे
एणी परे लह्यो, सुधो मिष्ठा डुक्करु कह्यो ॥ १३६ ॥
पुढवि काय अप तेउ वाय, सात सात लाख कहे
जिन राय; वणसइ दश लाख घाहर वली, चौद
लाख अनंते मली ॥ १३७ ॥ बि ति चउरिंदी दो
बो लाख, तिरि पंचिंदी चुल्लख जाख; सुर नारय

चउ चउ लाख कवी, चौद लाख जेदे मानवी ॥
॥ १३८ ॥ सामायक पुंठे पचखाण, चौद नीम
संजारे जाण; प्रह उगते लीधा मन रूली, (ते)
संध्याए संखेपे वली ॥ १३९ ॥ सचित द्रव्य
विगे पारखां, वस्त्र कुसम वाहन सारखां; शयन
विलेपन दिसि अंगोल, ब्रह्म जगति संख्या
तंबोल ॥ १४० ॥ वांदी देव अर्धुं जव बिंब,
लही वेला ठाई अविअंब; अतिचार एकसो
चउवीस, आलोइए करि नामी सीस ॥ १४१ ॥
समकित आदे व्रत इग्यार, संलेखणा सरिसा
बार; पंच पंच बोढ्या नव मिठ, अतिचार पो-
हता पांसठ ॥ १४२ ॥ व्रत सातमे वीस विस्तार,
तपाचारना बोढ्या बार; वीर्याचार तणा त्रण जेल,
अतीचार शत पूरा मेल ॥ १४३ ॥ ज्ञान अने
दर्शन चारित्र, आठ आठ बोला पवित्र; मनस्युं
आलोउं निसि दिस, अतिचार एकसो चोवीस
॥ १४४ ॥ सामायक पुहते संज थयो, पारी पाठो
मंदिर गयो; अणसण समकित गाथा जणी,

(१५९)

पोढे निद्रा अल्प न घणी ॥ १४५ ॥ आवे परवे
पोसह धरे, त्रण काल जिन वंदण करे; बहु
सावद्य योग परिहार, सहगुरु सरिसो अर्थ
विचार ॥ १४६ ॥ जुठे इम श्रावकनो आचार,
पाले पामे मोक्ष दूआर; पफुठे मोह तणे जंजाल,
नर जव गमे अमूलिक आल ॥ १४७ ॥ केनुं
राज केना गज तुगी, गयो रावण जे लंकेशरी;
गया राम राजा हरिचंद, मुंज जोज गणपति
गोविंद ॥ १४८ ॥ गया देव चोवीसे आज, गया
नल विक्रम मेली राज; गयो राम दशरथ जे
तात, गयो जगत जे जग विख्यात ॥ १४९ ॥
महारी महारी म करीश धरा, नहि आपणा
देह पाधरा; नवे नंद ने नव रुंगरी, ते कहो कुण
साथे संचरी ॥ १५० ॥ गाम देशनो करे संहार,
आगल जखुं पेट चंडार; एक जीव वधतां जे
पाप, जाणिश परजव देतो जाप ॥ १५१ ॥ करे
राज मद आणे हीये, करतां पाप आप नवि
बिहे; कुण मोटा न्हाना आतमा, परजव राय

रंक ते समा ॥ १५२ ॥ वेला घडी पहोर जे
जाय, ते आउखुं उठुं थाय; खलहल जल वूठा
गिरि ढले, ते निऊरणां पाठां वले ॥ १५३ ॥
सहगुरु वाणि श्रवणे सांजले, तिम तिम विमल
नयण जल जरे; कर्यां कर्म जस्यो प्राणीउं, दुःख
सहित दुर्गति ताणीउं ॥ १५४ ॥ दान सिल
तप ने जावना, करतां दिन जाये जेहनां; तेहनुं
माम जपो मन मांह्य, जिम ए काया निर्मल थाय
॥ १५५ ॥ ज्यां लग धन त्यां लग सगां मले,
धन विण सगां सहोदर टले; बेटा बेटी बहिनर
जाय, धन विण नारि पिआरी थाय ॥ १५६ ॥
जे करशे जोगवशे सोय, पाप न वहेंची लेशे
कोय; देह दुख जिम वसमुं थाय, वेदन विसु-
कणई न लेवाय ॥ १५७ ॥ सुणी वाणी सहगु-
रुनी घणी, पगे लाग्यो चंद्रावई धणो; स्वामी
एक वीनतनी करूं, द्यो आदोअण जिम
जव तरूं ॥ १५८ ॥

(१६१)

॥ वस्तु ॥

सुगुरु वाणी सुगुरु वाणी, सुणी नर राज;
मन वर्डराग्यो अति घणुं, कर्या कर्म कठिण गाढां;
ह्वे मन आव्यो उरतो, सुणियां श्रवणे गुरु
वचन टाढां; विमल मंत्रो ईम विनवे, पाय न
ढोकुं हेव; पाप करी ह्वे ऊसनो, द्यो आलो-
यण देव ॥ १ ॥

॥ ढाल ॥

॥ करि पढिकमणुं, करि पडिकमणुं ॥ ए राह ॥

हुं अशरण प्रनु तुं ताप हरणो, तुं समरथ
गुरु राय; कर जोमीने करुं वीनती, सेवककरो
सुगुरु सुपसाय ॥ १ ॥ द्यो आलोअण द्यो आलो-
अण, (ए आंकणी) मागे विमल प्रधान; धर्म-
घोष सूरीश्वर पासे, आणी उपशम ध्यान
॥ द्यो आ० ॥ २ ॥ गुरु जंपे तुज किसि आलो-
अण, कीधां कर्म अपार; सहस लाख लेखां नवि
सहीये, जीव तणा संहार ॥ द्यो आ० ॥ ३ ॥

जांज्या देश नगर तें लुसियां, माय विठोह्यां
बास; अण चिंतवे घण आग लगाई, पशूआं
सुटो काल ॥ द्यो आ० ॥ ४ ॥ खांडाने बेते होणि-
तले, लीधी परधन कोरि; तें दंड्या पृथ्वपति
पोढा, लागी पातक कोरि ॥ द्यो आ० ॥ ५ ॥
बोढ्या कूरु मर्म तें मोसा, कीधा अति घण
सोज; गुरु बोले सुण पृथ्वीपति, तुह्य शी कीजे
योज ॥ द्यो आ० ॥ ६ ॥

॥ चोपाई ॥

धर्मघोष सूरी बोले हसी, तुज आलोअण
आलुं किसी; महारंज कीधा लख कोरु, देतां
आलोअण अम्ह खोड ॥ १ ॥ पण आगम
बोढ्युं ठे तोय, मिथ्या दृष्टी थानक होय; त्यां
जिन मंदिर किम्हे कराय, तो नरवर आराधक
थाय ॥ २ ॥ तुज ठे आलोअणनी खंत, धर्म
वस्यो ठे तारे चंत; वर मिथ्याती सरसो वाद,
करतां जो निपजे प्रासाद ॥ ३ ॥ अर्बुद सिखर
ठे अजिनवुं, तेहनो महिमा शुं वर्णवुं; ए बोढ्युं

ठे उत्तम ठाम, करतां उद्यम सीजे काम ॥ ४ ॥
अचलेश्वर जे आगल अठे, ए पर्वत आव्यो ठे
पठे; तापस तप करता एणे ठाय, तेह तणी
नितु चरति गाय ॥ ५ ॥ मोटी खारु हती
अडवडी, चरती गाय वरांसे पडी; तेणे धूबके
धरती धडहडी, आव्या रिषि तापस दमवडी ॥
॥ ६ ॥ नवि पेसाये नवि निसरे, डांग देखाने
डचका करे; कामधेनु तव खीर जरी, जरी खा-
डने आवी तरी ॥ ७ ॥ संकट सोई सुखे उतरी,
आवी रिषि आश्रम पाधरी; चिंते रिषि ए
आव्यां मात, पण आथी ए दोहली वात ॥ ८ ॥
मदया रिषिश्वर रावें गया, जणे हेमाचल कीधी
मया; तुम्ह दीठे अम्हे निर्मल कया, सज्जन
मांहीं समुहता थया ॥ ९ ॥ अम्ह घर रिद्धि
ठे तुम्ह तणी, कहो कारण आव्या जेह जणी;
कहे रिषि अम्हे अर्बुदगिरि रहूं, कामधेनु चा-
रवा नवि लहु ॥ १० ॥ अम्ह आगल प्रगटी
पोढी खाड, पडे गाय ने जांजे हाड तहाडा

बेटा तुं बोलाव, धरी खंत ने खारु पूराव ॥११॥
निसुणी गोहत्यानी वात, लघू बेटो बोलावे तात;
आव्यो अचल न लागी वार, आम तातने किध
जुहार ॥ १२ ॥ ते रिषिने सुंपी आपीउं, तेणे ते
थानक थापीउं; गुरु जंपे चंद्रावई धणी, एह
वात पर शासन तणी ॥ १३ ॥ अर्बुद सिखर
रहे अर्बुदा, तेह तणुं ए थानक सदा; श्रीमाता
जे पासे रहे, तेनी वात केटलाए कहे ॥ १४ ॥
श्रीमाता ठे रूप निधान, आव्यो रसिउं देव
प्रधान; बोलावी श्रीमाता माय, हुं रसिउं आ-
व्यो वर राय ॥ १५ ॥ जाणुं ताहरो बेटो वरुं,
वरि हुं काम कहुं ते करुं; हुं रसिउं हुं लील
विलास, तुऊ बेटोनी पुरिश आश ॥ १६ ॥
सासू जाणे जोई हाथ, तो बेटो वलगासुं साथ;
तव सासू रसिआ सारखुं, राखी रात करे पारखुं
॥ १७ ॥ बार गाम वासो वर राज, चिहुं पोहरे
जुउं बारे पाज; आवो गिरि निपाई नवी, तो
पुत्री परणावुं हवि ॥ १८ ॥ ज्यां कूकड नवि

वासे वली, शबद कहीने सासू वली; सुंढ्यो
रसिउं वास्यां गाम, बार पाजनां कीधां गाम ॥
॥ १९ ॥ बांधी पाज सकल जव समी, थोडी
थाके ठे बारमी; सासू मन पेठो अंदोह, श्री-
माता उपर अति मोह ॥ २० ॥ में ए चापी
बेटी करी, ए वर लेई जाशे वरी; हुं सती
एकली नितोल, मुऊ बीजो कुण देशे बोल ॥२१
रुमडोलो पेठो मन मांहिं, ए वर नयणे दीठो
काई; दीधुं काम कर्युं ततकाल, दीधो बोल थाये
विसराल ॥ २२ ॥ जे दीधा नारीना बोल, ते
जाणेवा जांगी ढोल; मांहिं पोला बाहिर नाद,
वनिता सरिसो केहो वाद ॥ २३ ॥ पतली सासू
तव प्रहसमा, करि कूकरु वाश्या कारमा; रंगे
रसिउं विलखो थयो, श्रीमाता आगल जइ रह्यो
॥ २४ ॥ दृष्टोदृष्ट रह्यां बे जणां, चित्ते चित्त
मांने आपणां; अंग तणो टलीउं संजोग, मनशुं
मांने मोटा जोग ॥ २५ ॥ बोल थकी चूकी तव
धरी, सासू पंच ईटालि करी; लोक तणो पण्डि

परवाह, गुरु बाल सुण विमलज शाह ॥ १६ ॥
देव प्रते ए पर्वत अट्ट, गौतम रिषि नर रह्या
विशिष्ट; तेह तणां ठे थानक वडां, डुंगर मांहिं
रह्या एकतमां ॥ १७ ॥ ए अर्बुद मिथ्याते
प्रह्यो, सहगुरु बोल विमलने कह्यो; पहोतो विमल
गयो अंबाव, ध्यान धरि बेठो महानुच्चाव ॥१८॥
त्रिहुं उपवासे प्रत्यक्ष हुई, मागो वर तुह्य तूठी
सही; पहिलो वर मागो प्रासाद, अर्बुद सिखर
सरीसो वाद ॥ १९ ॥ बोलावो जिन मंदिर नार,
वात पडी ठे वडे विचार; कहो तो सुत मागो
वर लख, कहो तो जिनमंदिर प्रसिद्ध ॥ २० ॥
स्त्री कहे सांजलो जरतार, सुत मागे वाधे संसार;
के सुत जन्म्या कुल मंरुणा, के खंपण उपाये
घणा ॥ २१ ॥ विरला बेटा जगता होय, विरला
सुत कुल करमि जोय; केनी बेटी केनी मात;
केना बेटा केना तात ॥ २२ ॥ वेगे करि मागो
प्रासाद, बेटानो माणो विषवाद; विमले आणी
कसट घणो, वर मांग्यो प्रासादह तणो ॥ २३ ॥

आव्यो विमल सहित परिवार, अर्बुद जिन
प्रासाद विचार; पुजारा नवि लाजे पार, नरका
मढ्या सहस ईग्यार ॥ ३४ ॥ ए थानक शिव
शासन तणुं, महेता तुम्हे म करशो घणुं; रुठा
मंत्रि लेशो प्राण, ठाम न आपुं शिवनी आण
॥ ३५ ॥ करे अरुनि ने मरडे बोल, वरि विसयु-
मारो निटोल; बोले शिव थया एक मती, नूमि
न आपुं अम्हे एक रती ॥ ३६ ॥ मंड्यो कल-
कल नरडे मली, वारी विमल मनावे वली; कां
बोलो जाउं उताप, धर्म काज खप नही संताप
॥ ३७ ॥ कहुं बोल जे तुम्हे सांजलो, मेली
मनह तणो आंमलो; जो जोतां ए थानक थकुं,
कांई प्रकट हुए श्रावकुं ॥ ३८ ॥ तुम्हे करवा
यो प्रासाद, नहितर अम्ह सरिसो नही वाद;
बीजुं ठाम सविसेसुं ग्रह्युं, श्रीमाता आगल जई
रह्युं ॥ ३९ ॥ ते जुंई शिव कहे एटले, जोईजो
तम्हे तेटले; इम कहीने नरका वढ्या, मंत्रीश्वर
अंधाई मढ्या ॥ ४० ॥ धरी ध्यान करि बेवो

यद्ग, अंबाई आवी परतद्ग; विमले वात जणावी
ताम, पूजाराशुं परठ्युं आम ॥ ४१ ॥ कहे अंबाई
हूआ तुम्ह जला, श्रीमाता आगल जे शिला; ते
टंकावी अलगां नाख, पासे करमा जरमा राख
॥ ४२ ॥ इम बोले अंबाई अंब, ते हेठल दादानुं
बिंब; लाख ईग्यार वरसुं घरुयुं, कर्मे कर तुम्हारे
चरुयुं ॥ ४३ ॥ खेत्रपाल अंबाई तणी, पासे मुरति
काढे घणी; इम कही अंबाई वढ्या, जरडा सरसा
मंत्रि मढ्या ॥ ४४ ॥ कीधुं कर्युं अंबाई तणुं, जरमा
मन मनाव्या घणुं; मोटो गढ कराव्यो तिहां,
उहषण दीसे दादो जिहां ॥ ४५ ॥ खेत्रपाल
अंबाई तणी, दीती दान मुरति आपणी; का-
मिणि सहित करावी जूइ, तीरथ जैन थापना
हुइ ॥ ४६ ॥ आगल आलेख्यो प्रासाद, जरमे
सरमे मांड्यो वाद; चूमि अह्वारी वहेचण पनी,
विण गरथे नावे एवनी ॥ ४७ ॥ सोवन टंका
मांडी उल, ज्यां प्रासाद तणी करो पोख; खपती
चूमि तुम्हारी करो, तो लेशो जो करशो बरो ॥

॥ ४७ ॥ तव सोवन टंका पाथरी, जाणे जिम
मांडी साथरी; जे वच्चे अलग अगासी रहे,
जूमि न आपुं जरमा कहे ॥ ४९ ॥ सोनैआ
मांड्या चोकडे, ते उपर जो पंचम चमे, आपुं
जुमि तो अम्हे हसी, काम तुम्हारुं करशो
धसी ॥ ५० ॥ विमले ते वर मानी वात, सोनैए
जो चकशे धात; मांरुं काज सरामे चमे, कुण
गजुं सोनैआ वडे ॥ ५१ ॥ आप्या सोनैआ
जिम कह्या, संतोष्या सवि जरमा गया; तेड्या
सिलावट सें सात, जे जाणे वरतारा वात ॥ ५२ ॥
विद्या वास्तु विशेषे लहे, जे उत्तर पुढ्याना कहे;
पूढ्या मंत्रि जे जे जेद, आपे उत्तर वरुं
विठेद ॥ ५३ ॥

॥ डुहा ॥

वर प्रासाद अनेक ठे, सुण मंत्रिसर सार;
एक बार दो बार हुए, त्रि बारो चो बार ॥ १ ॥
मंडप मंडप मंडीए, सोल सोल जो थंज; थंज
थंज पण पुतळी, नाटिक करती रंज ॥ २ ॥

चिहुं दिसि मंरुप मंरुणुं, त्रिहुं दिसि पोल
सुरंग; मेढ्या मंरुप उपजे, अछोत्तर सुचंग ॥३॥
चार अछ त्यां उपजे, बार सोल त्यां वीस; तो
पंच्यासी उपजे, जो दिसि दिसि एकवीस ॥४॥

॥ चोपाई ॥

मंरुप प्रथम शिला ते कह्यो, आगल गुढ
मंरुप ते रह्यो; त्रीजो तेह नीवेद वखाण, चोथो
तंदूल मंरुप जाण ॥ १ ॥ मंडप सनात्र पंचम
जोय, ठठो चोकी मंडप होय; मंडप समोसरण
सातमो, नाटक मंडप ते आठमो ॥ २ ॥ नुमो
तुंगी मंडप जाण, दशमो मंडप वाजित्र वखाण;
कोतुक मंडप अग्यारमो, बोढ्यो ईद्र मंडप
बारमो ॥ ३ ॥ माला उंछव जे जे कह्या, मंडप
पन्नर पूरा थया; रंग मंडप ने मंडप नाल, सोल
सतर सुधा संजाल ॥ ४ ॥ मंडप कह्या बलाणा
वल्ली, मेघनाद पूरो मन रूढी; माली मंरुप जे
वीसमे, मंरुप पोल पोलने गमे ॥ ५ ॥ चिहुं
दिसिना मेढ्या जूज्या, चो मंडप घोरासी

दूध्या; शिखर तणुं मंरुप ठे जेह, चिहुं पासे
वली सरिखां तेह ॥ ६ ॥ जो जेद चोरासी
मांछ, तो पंच्यासी पूरा थाय; चो मुख चिहुं
चिहुंनी प्रसिद्ध, जेता मुख हुए तेती वृद्धि ॥
॥ ७ ॥ सांजल मंत्रि वली विचार, जूमि देखी
कीजे विस्तार; उपर शिखर शिखर नवि चडे,
जो कीजे तो त्रुटी पडे ॥ ८ ॥ जूमि जाग
जोई जसवाद, थाप्यो पूरव मुख प्रासाद; सवि
सावटु दिश्या सिणगार, सोवन कलस जस्या
जंमार ॥ ९ ॥ कर सोवन सांकलां उदार,
शिलावट मन हरष अगार; लाग्या लाख गमे
मजुर, करे काम अति ऊलट पूर ॥ १० ॥ सात
पूरुष तल पाया तणो, थयो अवरसर पूरणी तणो;
वहेली विमल जणावी वात, जरी सांढ सो आवी
सात ॥ ११ ॥ सोनैआ रुपैआ तणा, द्यो बदरा
पूरणीए घणा; आव्यो विहिघण देखी साढ,
स्वामी बदरा अलगा काढ ॥ १२ ॥ एणे बदरे
बेजुं रुगमगे, मांड्यां घर नवि आवे बगे; सोवन

रूप गलावी करी, तेहनी ईट करावो खरी ॥१३॥
तेहनंुं चेजुं संपट रहे, ते रुगवा किम्हे नवि लहे;
सोवन टंक गलावे जाम, विमल कसोटी पुहतो
ताम ॥ १४ ॥ सूत्रधार जोए घण कठी, विमल
शाह पण गाढो हठी; जे जे बोल कह्या मुखज
में, ते मरणांत न मुकुं किमें ॥ १५ ॥

॥ वस्तु ॥

सत्त समरथ सत्त समरथ, सत्त गढ मांदिं;
सत्त पडा तेण कारणे, सत्त खेत्र निज वित्त बावे;
सुगुरु आण सिरे धरे, दान शील तप जाव
जावे, एण राजल सूरा सदा; देवी अंबाई प्रमाण,
पोरुआड प्रकट मद्ध; मरे न मुके माण ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

स्वामी सोवन बदरा जेह, हवमां अल्लगां
रखावो तेह; अक्सर वात कहसि वल्लो, चेजुं
आले तव मन रुली ॥ १ ॥ जूमि धणी ठे वाली
नाह, तेणे छंपट लाधो वाह; जेजे चेजुं दीसे चढे,

ते ते राते पातुं पडे ॥ १ ॥ इम करतां ह्रुथा ठ
 मास, थया शिलावट सवे निरास; आवी पुठे
 विमलद शाह, तेटले बोदयो वाली नाह ॥ ३ ॥
 कलकलतो क्रोधे धम धमे, महारुं ठाम न मुकुं
 किम्हे; कहिना जिन काहना प्रासाद, कुण मंडे
 मुऊ सरिसो वाद ॥ ४ ॥ में जित्या सुर किंनर
 घणा, नाद उतार्या नरवर तणा; विमल वणिक
 सरिखा शा लोक, महारे मन त्रिजुवन ते फोक
 ॥ ५ ॥ विमल जणे सुण वाली नाह, खीर खांड
 मोदक द्यो लाह; आधुं बलि जो आपुं धीर,
 तेटले बोदया खेतल वीर ॥ ६ ॥ जीव तणी
 बलि द्यो मंत्रीश, तो हुं वलतो नाणुं रीश; रह्यो
 मंत्रि दिन गाळी सोय, चेजुं सदा संचारे होय
 ॥ ७ ॥ पनी रयणी कर खांमुं करी, दीवी ठांह
 रह्यो सत धरी; आठयो वाली वीर विकराल,
 धायो मंत्री गयो देइ फाल ॥ ८ ॥ त्यां गिरिवर
 ते गर्जित करे, थर थर पाणि सालिरि धरे; पुंठ
 गुंठ मोटुं सिर धरी, ज्यां करडु नावे केशरी ॥ ९ ॥

खेतल वीर हतो जे वंक, दीठे विमल थयो ते रंक;
राव करे अंबाड कहे, विमल न माने जो मुहने
॥ १० ॥ अंबाड कहे खेतल तुं जाण, एहशुं
कोड न पुहचे प्राण; संतोषी कीधो सांसतो,
निवेज देशे मन जावतो ॥ ११ ॥ जो तुं बलतो
मागिस जीव, तो नही बुरे करतो रीव; एहनी
हाके फाटे आज्ञ, एहशुं बल करतां नवि लाज
॥ १२ ॥ जो तुं कांई जान करेश, जो तुं एहशुं
बल मंरेश; ए वणीग नही केहने हाथ, धरी
नाक नाथे सनाथ ॥ १३ ॥ फोकट तुं बल घालिम
मुंड, तुज नाखेसी साही पुंड; निर्दय नर नवि
माने आण, ए तहाकं ठे विनय वखाण ॥ १४ ॥
तुम्हे म थाशो अति आकला, देवरावीश तिल-
वट बाकला; वडां वेढमो अने लापसी, दीधी
बलि खेतल गयो हसी ॥ १५ ॥ वाली नाह
मनाव्यो जुज, तव प्रासाद गजारो हूज; धन
थोडुं लागे आपणुं, करो काम सवि सोना तणुं
॥ १६ ॥ मोटा संघ पुरुष के कहे, सोवन जिन

मंदिर किम रहे; हवे आवशे परुतो काख, तुजु
सरिखा क्यांथा नूपाल ॥ १७ ॥ आरासण ऊघाको
खाण, नीपाउं तेहने पाषाण; जोतरीआ रहकल
संचरे, बलद बेठा कूलिर चरे ॥ १८ ॥ कीजे
सबलां नांगर दोर, कीजे जण जे जाणे जोर;
आरासणथी ऊंचा चमे, पाहण ते रूपा मूल परे
॥ १९ ॥ मांड्या मंडप ते थिर थंज, घनी पुतळी
रुपे रंज; घाट पाट तोरण कोरणी, मंरु कलश
धज वतपति धणी ॥ २० ॥ दीपे दहेरी जाक
ऊमाल, आगल चोक रच्यो चोसाल; शेत्रुंज
अष्टापद गिरनार, तेह तणा मांड्या अबतार ॥
॥ २१ ॥ नेढा वेढा बंधव जोरु, तेह तणा सुतने
थयुं कोरु; दशरथ नाम प्रसिधुं जोय, विमल
तणो नत्रीजो सोय ॥ २२ ॥ हस्तीशाला जे
आगल खडी, विमल मूर्ति त्यां घोमे चमी;
जोतां उपजे अधिको रंग, थानक थानक मूर्ति
चंग ॥ २३ ॥ कुसुम कला उतरे अनेक, वारु
वारु तणा विवेक; विमल मंत्रि मन उलट घणो,

(१७६)

विस्तार करे प्रतिष्ठा तणो ॥ १४ ॥ लोक लक्ष
आवे अजिराम, धर्मघोष सूरी तेड्या ताम ॥१५

॥ वस्तु ॥

विमल वसही विमन्न वसही, विमल प्रासाद;
पीतल चार अठार मई, आदिनाथ प्रतिमा
प्रतिष्ठीअ; संवत चौद अठ्यासोए, वर प्रतिष्ठा
शुज लगन कीधी, रुंरु कलश धजा लह लहे,
उठव मेरू समान, मूल नायक थिर थापीआ,
जिम उदयाचले जाण ॥ १ ॥

॥ चोपाई ॥

विमल मनोरथ चड्यो प्रमाण, याचक बोले
मंगल ठाण; संघ लोक पहिराव्युं सहू, महीअल
उठव कीधो बहु ॥ १ ॥ मेघ सरिसो मांड्यो
वाद, ईद्रनुवन अधिको प्रासाद; जोतां चिंतन
महीअल जाय, आव्यो उलट अंग न माय ॥२॥
अर्बुद शिखर अनोपम कीध, तेकी संघ जला-
मण दीध; ग्राम तणा के गरासीआ, पोरुआरु

पासे वासीश्या ॥ ३ ॥ आदि जनम कट्याणक
 सुणो, चैत्र अंधारी आठम मुणो; तिहां जिनवर
 पूज्या हता, पूजारा पामे कणहता ॥ ४ ॥ आज
 सगे ते चाले रीत, अमरष कोई न आणे चित;
 तिरथ वाढ्यो विमल प्रधाम, सहु संतोष्यो मोटे
 दान ॥ ५ ॥ मुने मुडे वाढ्यो व्याप, चिहुं दिसि
 अर्बुद चढ्यो प्रताप; लूणग वसहीए जूजूआ,
 ए प्रासाद पठी शव हूआ ॥ ६ ॥ संघलोक
 बलिउ परिवार, साथे धर्मघोष गणधार; हरष्यो
 विमल चंद्रावई धणी, पाठा आव्या मंदिर
 जणी ॥ ७ ॥ मागत लोके माग्यो दूज, करमी
 कटप वृक्ष ते हूज; करे राज ते लील विलास,
 चिंतामणि परें पुरे आस ॥ ८ ॥ आलस निद्रा
 अलगी करो, कविता बोल कहे ते धरो; विमल
 श्री कहीये सुप्रजात, तेह तणो बोलीश अव-
 दात ॥ ९ ॥ नवे खंडनो अवसर हूज, ए प्रस्ताव
 कहीसि जूज; किहां वर्णन श्री नारी तणुं. नाम
 विवेके राख्युं घणुं ॥१०॥ मेरु तणे मस्तक चूलिका,

सोहे सिरवर जिम वेणिका; लक्ष्मी पूरी जो घर
गजा, पूरे प्रासादे हुई धजा ॥१६॥ नवे खंड पूरा
प्रमाण, जो सुणीये श्री तणुं वखाण; स्त्रीने सोह
चमावी घणी, कहीये कटप वेल कुल तणी ॥१७॥
खंड खंड मति ठे निर्मली, जणतां गुणतां
संपत वली; मुनि लावण्य समयची वाण, एटले
नुमो खंरु वखाण ॥ १३ ॥ सर्व गाथा ॥ १७७ ॥

॥ इति श्री पंरित लावण्यसमय गणि कृते,
विमल मंत्री मनोहर प्रगट प्रबंधे, नव रंग
नव खंडे, स्वप्राधिकारे; श्राद्ध धर्म प्रति-
पतौ प्रासादोपदेशे, अचलेश्वरोत्पत्ती;
श्रंवावी श्राराधन, जरडक मनापने;
वाली नाह खेतलवीर मनापने,
प्रासाद परिपूर्णने, प्रतिष्ठा
करणीय करणे, नवमं खंडे
संपूर्णम्

॥ इति श्री विमल मंत्री रास संपूर्णम् ॥

